

OK 2021 – 2024

Lærere ved efterskoler

FORORD

DEL 1:

Løn og ansættelsesvilkår i medfør af:

Cirkulære om organisationsaftale for
Lærere og børnehaveklasseledere ved
frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler 28. juni 2022

OG

Cirkulære om Fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og
Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af
2010 (LC/CO10-fællesoverenskomsten) af 30. marts 2022

DEL 2:

Arbejdstid for lærere og børnehaveklasseledere i medfør af:

Cirkulære om Arbejdstid for lærere m.fl. i staten af 8. juli 2021

OG

Cirkulære om protokollater om arbejdstid m.v. for lærere ved efterskoler samt frie fagskoler af 1. juli 2022

For så vidt angår reglerne for arbejdstid i skoleåret 2021-2022

henvises til overenskomsthåndbogen OK 2018-2021

Lærere ved efterskoler, side 59-85

DEL 3:

Overenskomstdækning af pensionerede

Cirkulære om Overenskomstdækning af pensionerede, af 11. maj 2022

CIRKULÆRELISTE med links

Læsevejledning

Om brugen af denne OK-håndbog, som er skrevet sammen af forskellige overenskomsttekster

Håndbogen er delt i tre dele: ”Løn og ansættelsesvilkår”, ”Arbejdstids for lærere ved efterskoler” samt ”Overenskomstdækning af pensionerede”. Den tekst, der præsenteres her, er sat sammen af diverse cirkulærer, således at man som læser slipper for fx at skulle slå op i både fællesoverenskomsten og organisationsaftalen for at få det samlede regelsæt. I teksten har vi angivet hvilke cirkulærer paragrafferne stammer fra. Yderligere er der enkelte steder tilføjet oplysninger i form af redaktionelle bemærkninger.

Der anvendes følgende angivelser:

- **Del 1: ”Løn og ansættelsesvilkår”:**
  - o Almindelig tekst i sort på hvidt er den fulde tekst i ”Cirkulære om Organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler” af 28. juni 2022. Denne tekst er udgangspunktet.
  - o I grå bokse er gældende tekst fra ”Fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 af 30. marts 2022” indsat. Hvilke paragraffer fra Fællesoverenskomsten, der ikke gælder på vores område, er fastsat i Organisationsaftalen”. De gældende bestemmelser fra Fællesoverenskomsten er i bogen markeret med (F))
- ***Del 2: ”Arbejdstid for lærere ved efterskoler”**
  - o Almindelig tekst i sort på hvidt er den fulde tekst i ”Cirkulære om Arbejdstid for lærere m.fl. i staten” af 8. juli 2021. Denne tekst er udgangspunktet!
  - o I grå bokse er den gældende tekst fra det ’gamle’ arbejdstidsprotokollat - ”Cirkulære om protokollater om arbejdstid m.v. for lærere ved efterskoler og frie fagskoler af 1. juli 2022” indsat. Er også markeret med (PA)
-
- *** Bemærk at, Arbejdstidsaftalerne for skoleåret 2021/2022** er en uændret videreførelse af aftalerne for perioden 2018-2021, idet de nye arbejdstidsaftaler først har virkning for skoleåret 2022/2023. Her henviser vi til OK-håndbog 2018-2021.
- **Del 3: ”Overenskomstdækning af pensionerede”**
Består udelukkende af ”Cirkulære om aftale om Overenskomstdækning af pensionerede” af 11. maj 2022. Almindelig tekst i sort på hvidt.

Tekst med gul baggrund, er en kommentar indsat af redaktionen som en tilføjelse eller supplerende oplysning.

For god ordens skyld gøres opmærksom på, at det er de enkelte gældende cirkulærer, aftaler og protokollater, der er det egentlige retsgrundlag, hvis der skulle opstå uenigheder.

Sammenskrivningen er udarbejdet i samarbejde mellem Christian Petersen, Efterskoleforeningen og Jette Morsing, Frie Skolers Lærerforening

Redaktionen er afsluttet den 18. august 2022.

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning.....	2
DEL 1:.....	8
Generelle bemærkninger:.....	9
Cirkulære om organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler.	10
Generelle bemærkninger	10
Ikrafttræden	10
Organisationsaftale for, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler.....	11
Kapitel 1. Organisationsaftalens område mv.....	12
§ 1. Dækningsområde	12
§ 2. Ansættelse.....	13
§ 3. Deltidsbeskæftigelse	14
Kapitel 2. Løn mv.....	15
§ 4. Løn	15
§ 5. Tillæg.....	16
§ 6. Lønanciennitet.....	17
§ 7. Funktion som souschef ved en fri grundskole samt stillinger som afdelingsleder ved kostskoler boafdeling.....	18
§ 8. Funktion i højere stilling.....	18
§ 9. Funktion som børnehaveklasseleder ved frie grundskoler.....	19
§ 10. Lønregulering	19
§ 11. Pension (Ansatte med en forsikringsordning).....	19
§ 12. Pension (Ansatte med tjenestemandslignende pensionsordning)	21
§ 13. Udbetaling af løn og indbetaling af pensionsbidrag.....	21
§ 14. Forhandlinger og indgåelse af aftaler mv.....	21
Kapitel 3. Arbejdstid.....	24
§ 15. Arbejdstid.....	24
Kapitel 4. Fravær.....	25
§ 16 Ferie	25
§ 17. Tjenestefrihed.....	25
Kapitel 5. Opsigelse og afsked.....	27
§ 18. Opsigelsesvarsler mv.....	27
§ 19. Forhandlingsprocedure ved afsked.....	28
§ 20. Indbringelse for faglig voldgift	29
§ 21. Bortvisning.....	30
Kapitel 6. Øvrige vilkår.....	31
§ 22. Funktionærbolig.....	31
§ 23. Flyttegodtgørelse.....	31
§ 24. Jubilæumsgratiale	31
Kapitel 7. Timelønnede.....	32

§ 25. Ansættelse	32
§ 26. Løn	32
§ 27. Opsigelse	33
§ 28. Undtagelser fra fællesoverenskomsten for timelønnede	33
Kapitel 8. Særlige bestemmelser for ansatte ved kombinerede frie grundskoler og efterskoler	34
§ 29. Fælles bestemmelser	34
§ 30. Lærere	34
§ 31. Lokalaftaler	34
Kapitel 8a: Forhandlingsregler mv.	35
Kapitel 9. Ikrafttræden m.v.	36
§ 32. Ikrafttræden	36
Bilag til Organisationsaftalen og Fællesoverenskomsten.....	37
Oversigt over centralt aftalte tillæg, jf. organisationsaftalens § 5 (basislønnede)	37
Bilag 1.2.....	39
Den lokale tillægsgennemførelse	39
Bilag 1.3.....	42
Cirkulære om protokollat om supplerende pensionsordning for ansatte med tjenestemandslignende pension og opretholdte overgangsbestemmelser for allerede ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2000 eller pr. 1. august 2004.	42
Bilag 1.3a.....	45
Opretholdte overgangsbestemmelser for allerede ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2000 eller pr. 1. august 2004	45
Bilag 1.4.....	47
Aftale om pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning	47
Bilag 1.5.....	50
UDGÅET.....	50
Bilag 1.6.....	51
Aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler.....	51
Bilag 1.7.....	53
Tillæg til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler om meritlærerstuderendes praktik	53
Bilag 1.8.....	54
Protokollat til organisationsaftalen om de tyske mindretalsskoler i Danmark	54
Bilag 1.9.....	55
Aftale om hviletid og fridøgn for lærere m.fl. ved frie grundskoler, bortset fra skoler med kostafdeling.....	55
Bilag 1.10	56
Cirkulære om aftale om fravigelse af regler om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler	56
BILAG 1a.....	58

Generelle aftaler.....	58
DEL 2:.....	60
Skoleåret 2021-2022:	60
Cirkulære om aftale om Arbejdstid for lærere m.fl. i staten.....	61
Generelle bemærkninger	61
To regelsæt	61
Ikrafttræden.....	61
Aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten	62
Præambel.....	62
(PA) Cirkulære om protokollater om arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler samt frie fagskoler	63
Generelle bemærkninger	63
Ikrafttræden.....	63
Kapitel 1. Dækningsområde mv.	64
§ 1. Dækningsområde	64
Protokollat om arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler og frie fagskoler (PA).....	65
§ 1. Område.....	65
§ 3. Lokalaftaler	65
Kapitel 2. Samarbejdssporet.....	66
§ 4. Samarbejde på centralt niveau.....	66
§ 5. Samarbejde på skole-/institutionsniveau	66
Kapitel 2a. Fællesbestemmelser	68
§ 6. Arbejdstid.....	68
§ 5. Arbejdstid (PA)	68
§ 7. Deltid	69
§ 8. Plustid	69
§ 9. Opgaveoversigten	70
§ 10. Forberedelse	70
§ 2. Arbejdets tilrettelæggelse (PA).....	71
§ 3. Kostskoletilsyn (PA).....	71
§ 11. Ændringer i løbet af normperioden	72
§ 12. Nyansatte lærere.....	72
§ 13. Ansatte, der er fyldt 60 år	72
§ 13 a. Ret til nedsat arbejdstid fra 60 år.....	73
§ 6. Særlig regel for ansatte, der er fyldt 60 år (PA)	73
§ 7. Ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 50 år (PA).....	74
§ 14. Opgørelse af arbejdstiden.....	74
§ 15. Overarbejde	76
§ 4. Overarbejde [timebank] (PA).....	76
§ 16. Afspadsering.....	77
§ 17. Tillæg for delt tjeneste.....	77

§ 18. Planlægning, hviletid og fridøgn.....	77
Kapitel 3.....	78
<i>Særbestemmelser</i> for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret inden for almindelig dagarbejdstid.....	78
§ 19. Arbejdstidens tilrettelæggelse.....	78
§ 20. Ulempegodtgørelse.....	78
§ 21. Weekendgodtgørelse.....	79
§ 22. Tillæg ved deltagelse i lejrskole mv.	79
Kapitel 4.....	80
<i>Særbestemmelser</i> for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvist uden for almindelig dagarbejdstid.....	80
§ 23. Arbejdets tilrettelæggelse.....	80
§ 24. Fridage.....	80
~~§ 26. Ulempegodtgørelse.....~~	~~81~~
Kapitel 5. Ikrafttræden og opsigelse.....	82
§ 27. Ikrafttræden og opsigelse.....	82
§ 8. Ikrafttræden mv. (PA).....	83
Bilag 2.....	84
Rådgivningsmulighed.....	84
Det frie skoleområde (frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler).....	84
Bilag 3.....	86
Aftale om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden.....	86
Anvendelsesområde.....	86
Definition af aftalens begreber.....	86
Daglig og ugentlig hviletid.....	87
Pauser.....	87
Ugentlig arbejdstid.....	87
Natarbejde.....	87
Fravigelser fra aftalens bestemmelser.....	88
Ikrafttræden og opsigelse.....	88
Bilag 4.....	89
Samarbejde på centralt niveau.....	89
A. Drøftelser mellem de centrale parter.....	89
B. Indhentning af fælles viden.....	89
Tidsmæssig placering af surveys.....	90
Protokollat 1. Hviletid og fridøgn.....	92
DEL 3:.....	93
Cirkulære om aftale om overenskomstdækning af pensionerede.....	94
Generelle bemærkninger.....	94
Ikrafttræden.....	94
Aftale om overenskomstdækning af pensionerede.....	95

DEL 1:

Løn og ansættelsesvilkår i medfør af:

Cirkulære om organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler,
(Cirkulære af 28. juni 2022, Medst.nr. 037-22, J.nr. 2022-705)

OG

Cirkulære om Fællesoverenskomsten
mellem Skatteministeriet og Lærernes Centralorganisation og
CO10 – Centralorganisationen af 2010 (LC/CO10-fællesoverenskomsten)
(Cirkulære af 30. marts 2022, Medst.nr. 016-22, J.nr. 2021-1146)

Generelle bemærkninger:

Cirkulære om fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 (LC/CO10-fællesoverenskomsten)

Generelle bemærkninger

1. Skatteministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 - Centralorganisationen af 2010 har indgået vedlagte fællesoverenskomst af 22. marts 2022, der erstatter fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 - Centralorganisationen af 2010 af 16. oktober 2019.
2. Fællesoverenskomsten udgør sammen med organisationsaftalerne det samlede overenskomstgrundlag. Organisationsaftalerne supplerer og/eller fraviger fællesoverenskomsten. Fællesoverenskomsten kan derfor kun benyttes for en personalegruppe, hvis der er indgået en organisationsaftale for personalegruppen.
3. Fællesoverenskomstens bilag 1a er opdateres med ændringer, der er aftalt ved overenskomstforhandlingerne i 2021.

I selve fællesoverenskomsten er der alene foretaget redaktionelle ændringer.
4. Fællesoverenskomsten har virkning fra 1. april 2021.
5. For at lette overblikket er cirkulærebemærkninger til de enkelte bestemmelser opført under disse. Andre bemærkninger er opført forrest i cirkulæret under "Generelle bemærkninger". Denne fremstilling ændrer ikke bestemmelsernes, hhv. bemærkningernes retlige status.
6. De ansatte er omfattet af en række generelle aftaler mellem Finansministeriet/Skatteministeriet og centralorganisationerne. Disse aftaler er oplyst i bilag 1a. Dette udelukker dog ikke, at de ansatte kan være omfattet af andre generelle aftaler mellem de samme parter. Aftalerne mellem Finansministeriet/Skatteministeriet og centralorganisationerne i bilag 1a er en del af det samlede overenskomstgrundlag.
7. Skatteministeriet og centralorganisationerne har aftalt en række tværgående og fælles bestemmelser for de ansatte. Ved tværgående og fælles bestemmelser er paragraffen efterfulgt af (fælles regelsæt).

Ikrafttræden

Cirkulæret træder i kraft 24. marts 2022 og har virkning fra den 1. april 2021. Samtidigt ophæves Finansministeriets cirkulære af 4. december 2019 om fællesoverenskomst mellem Finansministeriet Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 (Modst. nr. 083-19).

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Den 24. marts 2022
Peter Broe Lund

Cirkulære om organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler.

Generelle bemærkninger

1. Skatteministeriet og Lærernes Centralorganisation har den 24. juni 2022 indgået vedlagte organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler.

2. Aftalen har virkning fra den 1. april 2021.

3. Parterne har ved OK21 indgået aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten, som gælder for børnehaveklasseledere og lærere omfattet af denne aftale. Som følge heraf ændres en række bestemmelser i denne organisationsaftale, efterhånden som aftalen om arbejdstid for lærere m.fl. i staten træder i kraft på institutionerne.

Institutioner, der følger kalenderåret som normperiode:

Bilag 1, § 15 om arbejdstid for lærere er ændret.

Bilag 1.9 finder ikke anvendelse fra den 1. august 2022

Institutioner, der følger skoleåret som normperiode:

Bilag 1, § 15 om arbejdstid er ændret.

Bilag 1.9 finder ikke anvendelse fra den 1. august 2022.

4. Parterne er endvidere ved OK21 blevet enige om at forhøje basislønnen for børnehaveklasseledere, jf. § 4, stk. 2, med 4.700 kr. årligt, samt tildele lærere på frie fagskoler et tillæg på 1.200 kr. årligt.

Forhøjelse af basisløn og tillæg træder i kraft pr. 1. april 2022.

5. Løn og tillæg er anført i grundbeløb niveau 31. marts 2012, medmindre andet er anført.

6. Skatteministeriet er indforstået med, at organisationsaftalens bestemmelser, herunder om løn og pension, også finder anvendelse for en børnehaveklasseleders eventuelle arbejdstimer i skolens fritidsordning, såfremt beskæftigelsesgraden efter denne organisationsaftale i øvrigt udgør minimum 70 pct. Arbejdstiden i skolefritidsordningen opgøres efter de for skolefritidsordningen gældende regler.

For ansatte, der som personlig ordning har bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionskasse, forudsættes det, at der sker indbetaling af pensionsbidrag for den samlede beskæftigelse.

Ikrafttræden

Cirkulæret træder i kraft den 28. juni 2022. Samtidig ophæves Finansministeriets cirkulære af 4. marts 2020 om organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler (Medst. nr. 003-2020).

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

Den 28. juni 2022

Pernille Jung

Bilag 1

Organisationsaftale for, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler.

Organisationsaftalens bestemmelser supplerer og/eller fraviger bestemmelserne i den til enhver tid gældende fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 (LC/CO10-fællesoverenskomsten).

Følgende bestemmelser i fællesoverenskomsten finder ikke anvendelse:

1. Kapitel 2, § 4 (Lønanciennitet)
2. Kapitel 4, § 13, stk. 1 (Tjenestefrihed til nærmere afgrænsede formål)
3. Kapitel 5, (Opsigelse og afsked)
4. Kapitel 6, § 20 (Flyttegødtgørelse)
5. Kapitel 6, § 22 (Arbejdstøj)
6. Kapitel 7, (Timelønnede), med undtagelse af § 27 (Opsigelse)
7. Kapitel 8, (Elever).

Derudover finder følgende bestemmelse ikke anvendelse for ansatte ved efterskoler og frie fagskoler:

1. Kapitel 3, § 11 (Arbejdstidsbestemte tillæg mv.).

Løn og tillæg er anført i grundbeløb niveau 31. marts 2012, medmindre andet er anført.

Kapitel 1. Organisationsaftalens område mv.

§ 1. Dækningsområde

Organisationsaftalen gælder for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler samt ansatte ved kombinerede frie grundskoler og efterskoler.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i fællesoverenskomstens § 1, stk. 4, pkt. 1 e), finder fællesoverenskomsten og organisationsaftalen også anvendelse for de ansatte, der som en personlig ordning har bevaret retten til tjenestemandslignende pension.

Stk. 3. Organisationsaftalen omfatter endvidere lærere ved frie grundskoler, samt efterskoler og frie fagskoler, der som en del af deres ansættelse underviser i henhold til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og i henhold til lov om kombineret ungdomsuddannelse

Cirkulærebemærkninger til § 1:

Ved frie grundskoler forstås friskoler og private grundskoler, som de er defineret i lov om friskoler og private grundskoler mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018.

Ved efterskoler og frie fagskoler forstås skoler, som de er defineret i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 94 af 8. februar 2018.

(F) § 1. Dækningsområde

Denne overenskomst er indgået i henhold til hovedaftalen af 8. september 2011 mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 (LC/CO10-hovedaftalen).

Den har bindende virkning for

1. de ministerier, styrelser og institutioner, der er omfattet af en organisationsaftale indgået i henhold til denne overenskomst af eller efter bemyndigelse fra Finansministeriet/Skatteministeriet og henholdsvis LC eller CO10 eller en organisation, der er medlem af henholdsvis LC eller CO10, og for
2. organisationer, der er tilsluttet LC eller CO10, og som har indgået organisationsaftale.

Stk. 2. Overenskomsten suppleres og/eller fraviges af de organisationsaftaler, der er tilknyttet overenskomsten, jf. stk. 1.

Stk. 3. Skatteministeriet og henholdsvis LC eller CO10 kan optage drøftelse om delegationsoverenskomsters inddragelse under fællesoverenskomsten.

Stk. 4. Overenskomsten omfatter ikke

1. tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. med ret til tjenestemandspension i
  - a) staten, folkeskolen og folkekirken
  - b) kommuner
  - c) Grønlands Selvstyre og de grønlandske kommuner
  - d) statsfinansierede virksomheder
  - e) virksomheder på tilskudsområder
  - f) koncessionerede virksomheder
  - g) aktieselskaber

2. pensionerede tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. fra de områder, der er nævnt i nr. 1,
3. personer afskediget med ret til rådighedsløn eller ventepenge fra de områder, der nævnt i nr. 1, og
4. personer, der får understøttelse eller egenpension fra en pensionsordning, som det offentlige har ydet tilskud til. Denne bestemmelse gælder dog ikke for personer, der får delpension, jf. § 5 i aftale om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv.

Cirkulærebemærkning til § 1, stk. 4, nr. 1, litra b:

Betegnelsen "kommuner" i nr. 1, litra b, omfatter i denne sammenhæng også regioner, kommunale fællesskaber og statslige-kommunale fællesskaber mv.

Redaktionel bemærkning:

Med hensyn til pensionerede, punkt 2 ovenfor, henledes opmærksomheden på at der efterfølgende er udstedt "Cirkulære om overenskomstdækning af pensionerede af 11. maj 2022". Dette cirkulære findes som del 3 i denne publikation, side 93.

(F) § 2. Ansættelse

Ved annoncering skal fællesoverenskomsten og den relevante organisationsaftale oplyses.

Cirkulærebemærkninger til § 2:

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at der i stillingsannoncer kan gives oplysninger om alternative overenskomstgrundlag, hvis den opslåede stilling kan varetages af flere personalegrupper.

§ 2. Ansættelse

Funktionærlovens regler om prøveansættelse kan benyttes.

Stk. 2. Hvis der foreligger konkrete årsager, som kan konstateres ved ansættelsen, kan tidsbegrænset ansættelse ske.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2:

Ved tidsbegrænset ansættelse forstås i denne aftale en ansættelse, hvor tidspunktet for ansættelsens ophør fastsættes på ansættelsestidspunktet.

Ansættelse finder normalt sted uden tidsbegrænsning.

Tidsbegrænset ansættelse kan eksempelvis benyttes ved

1. vikariat for ansatte med hel eller delvis tjenestefrihed i et bestemt tidsrum (barselsorlov, uddannelsesorlov eller lignende),
2. vikariat ved sygdom,
3. varetagelse af en bestemt arbejdsopgave af begrænset varighed

Den usikkerhed, der altid vil være om, hvor mange elever der vil blive tilmeldt undervisningen, kan ikke i sig selv begrunde en tidsbegrænset ansættelse.

Ansættelsen forudsættes at være af mindst 3 måneders varighed.

Endvidere kan tidsbegrænset ansættelse ske ved overgang fra timeløn til månedsløn, jf. § 33, stk. 2.

For lærere ved frie fagskoler gælder følgende:

Er der en kortere periode mellem to undervisningsforløb, kan dette ikke indebære, at ansættelserne gøres tidsbegrænsede, hvis tilsvarende undervisningsfrie perioder (0-dage eller tilsvarende efter arbejdstidsreglerne) kunne indgå i tjenesteplanerne for de varigt ansatte lærere. Ved ansættelsen kan beskæftigelsesgraden fastsættes under hensyntagen til sådanne kortere perioder.

Cirkulærebemærkninger til § 2:

Det er en forudsætning, at den ansatte udviser loyalitet over for skolens målsætning og grundlag under særligt hensyn til skolens status som fri skole, således som den ansatte ved ansættelsen er blevet gjort bekendt med.

Den ansatte har til enhver tid ret til af skolen at få bekræftet, i hvilket tidsrum ansættelsesforholdet har været, med hvilket arbejde den ansatte i hovedsagen har været beskæftiget, og hvilken løn den ansatte oppebærer.

§ 3. Deltidsbeskæftigelse

Til deltidsbeskæftigede ydes løn i forhold til den nedsatte arbejdstid med undtagelse af eventuelle tillæg, der ydes uafhængigt af arbejdstiden.

Stk. 2. Fuldtidsbeskæftigede kan opnå nedsættelse af arbejdstiden efter ansøgning, hvis tjenesten tillader det. Nedsættelsen kan enten være tidsbegrænset for et eller to skoleår eller gives indtil videre. Efter en tidsbegrænset nedsættelse har den ansatte ret til at vende tilbage til en fuldtidsbeskæftigelse.

Stk. 3. Deltidsansatte har fortrinsret til ledige timer ved skolen, såfremt ansættelsen ønskes ændret til en højere arbejdstid eller fuld tid.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 3:

Det er en betingelse for fortrinsretten til ledige timer, at den deltidsbeskæftigede, der ønsker højere arbejdstid/fuld tid, efter skolens vurdering er kvalificeret til at varetage de ledige timer.

Cirkulærebemærkninger til § 3:

Tillæg i henhold til bilag 1.1, pkt. 6 (tillæg til souschefer på frie grundskoler), ydes uafhængigt af arbejdstiden.

Kapitel 2. Løn mv.

(F) § 3. Løn

De ansattes lønninger og eventuelle tillæg fremgår af den enkelte organisationsaftale.

§ 4. Løn

Lønssystemet består af en basisløn og en tillægsdel. Tillægsgdelen omfatter funktionstillæg, kvalifikationstillæg samt resultatløn, jf. § 5.

Stk. 2. Basislønnen for lærere og børnehaveklasseledere afhænger af ancienniteten.

Lærere:

Basisløntrin	Anciennitet	Basisløn kr.
1	0 år	279.695
2	4 år	298.044
3	8 år	325.699
4	12 år	351.388

Børnehaveklasseledere ved frie grundskoler:

Basisløntrin	Anciennitet	Basisløn kr.
1	0 år	266.588
2	4 år	279.695
3	8 år	290.311
4	12 år	309.054

Børnehaveklasseledere ved frie grundskoler, pr. 1. april 2022:

Basisløntrin	Anciennitet	Basisløn kr.
1	0 år	271.288
2	4 år	284.395
3	8 år	295.011
4	12 år	313.754

Stk. 3. Hertil ydes følgende uregulerede ikke-pensionsgivende tillæg efter samme kriterier som stedtillæg til ansatte i stedtillægsområde III-VI:

Lærere:

Basisløntrin	III kr.	IV kr.	V kr.	VI kr.
1	3.900	6.900	10.800	13.800
2	3.300	5.700	9.000	11.400
3	2.100	3.900	6.000	7.500
4	2.100	3.900	6.000	7.500

Børnehaveklasseledere ved frie grundskoler:

Basisløntrin	III kr.	IV kr.	V kr.	VI kr.
1	4.500	7.500	12.000	15.000
2	3.900	6.900	10.800	13.800
3	3.600	6.300	9.900	12.600
4	3.600	6.300	9.900	12.600

Cirkulærebemærkninger til § 4:

Overgangsbestemmelserne for lærere og børnehaveklasseledere, der overgik til basislønssystemet pr. 1. august 2000 og pr. 1. august 2004, gælder fortsat og fremgår af bilag 3a.

Stk. 4. OK 2008-tillæg.

Til lærere og børnehaveklasseledere, der indplaceres på basisløntrin 1-3, og som har mindre end 12 års anciennitet, ydes et ikke-pensionsgivende OK 2008 tillæg på:

Basisløntrin	Kr.
1	5.200
2	7.900
3	7.900

Cirkulærebemærkninger til § 4, stk. 4:

OK 2008 tillæg bortfalder ved oprykning til basisløntrin 4.

Stk. 5. OK 2013-tillæg.

Til lærere og børnehaveklasseledere ydes et særligt tillæg på 2.800 kr. i årligt grundbeløb (niveau 31. marts 2012).

Stk. 6. OK 2018-tillæg.

Til lærere og børnehaveklasseledere ydes pr. 1. oktober 2018 et tillæg på 900 kr. i årligt grundbeløb.

Stk. 7. Ansatte, der pr. 1. april 2013 har 12 års anciennitet og derover vil med indplacering på trin 4 oppebære den samme løn som hidtil. Overstiger den nuværende samlede faste løn (eksklusiv pension) pr. 1. april 2013 niveauet for trin 4 (eksklusiv pension), ydes et pensionsgivende varigt "trin 4- tillæg" til udligning af forskellen.

Cirkulærebemærkninger til § 4, stk. 7:

Varige og midlertidige kvalifikations- og funktionstillæg, midlertidige pensionsgivende OK08-tillæg (§ 4a, stk. 6 i organisationsaftale af 11. juli 2011) samt særlige midlertidige ikke-pensionsgivende OK08-tillæg (§4a, stk. 7 i organisationsaftalen af 11. juni 2011) konverteres pr. 1. august 2013 til et pensionsgivende varigt trin-4-tillæg.

§ 5. Tillæg

Der er mellem Skatteministeriet og Lærernes Centralorganisation aftalt kvalifikations- og funktionstillæg, jf. bilag 1.1.

Stk. 2. Der kan endvidere lokalt aftales funktionstillæg for varetagelse af særlige funktioner.

Stk. 3. Tilsvarende kan der lokalt aftales tillæg for kvalifikationer mv. på grundlag af faglige eller personlige kvalifikationer, kompetenceudvikling, opgavevaretagelsen, balancen i forhold til tilsvarende stillinger på det øvrige arbejdsmarked eller af hensyn til rekruttering og fastholdelse.

Stk. 4. Tillæg efter stk. 2 og 3 kan aftales som varige tillæg, midlertidige tillæg eller engangsvederlag. Med hensyn til den lokale tillægsdannelse henvises til bilag 1.2.

(F) § 5. Resultatløn

Der kan lokalt aftales supplerende resultatbaserede lønordninger, efter hvilke der udbetales resultatløn i form af tillæg for den pågældende måleperiode, i det omfang de på forhånd definerede mål er opnået.

Stk. 2. Bestemmelsen gælder ikke for ansatte, der er omfattet af særlige regler om resultatløn.

Cirkulærebemærkninger til § 5:

Resultatlønsbestemmelsen giver samme grundlag for at etablere resultatløn for ansatte på gamle lønsystemer som for ansatte på nye lønsystemer.

Resultatløn er forhåndsaftaler, som indebærer, at løntillæg bliver tildelt og udmøntet på baggrund af en række på forhånd definerede (kvantitative og kvalitative) resultatmål. Ledelsen og vedkommende organisation/tillidsrepræsentant indgår aftaler om resultatløn. Resultatløn udmøntes som engangsvederlag.

Resultatløn er et frivilligt supplement til det almindelige lønsystem.

Bestemmelsen gælder ikke for ansatte, der er omfattet af særlige regler om resultatløn, fx aftalen om chefløn.

§ 6. Lønanciennitet

Ved ansættelsen indplaceres den ansatte på basislønskalaens 1. trin, medmindre der tillægges lønanciennitet efter nedenstående bestemmelser. Lønancienniteten regnes fra den 1. i ansættelsesmåneden og altid i hele måneder.

Oprykning til næste trin i basislønskalaen sker efter opnåelse af den anciennitet, der er angivet i § 4, stk. 2.

Stk. 2. Ved ansættelse i stillinger som lærer medregnes beskæftigelse med undervisning og/eller ledelse i folkeskolen og ved offentligt godkendte eller tilskudsberettigede skoler og eksamenskurser i lønancienniteten. Beskæftigelse som børnehaveklasseleder medregnes i lønancienniteten som lærer, hvis den pågældende samtidig har været ansat som lærer.

Stk. 3. For ansatte ved frie fagskoler, der udbyder husholdningsfag (de tidligere husholdningsskoler), der har gennemgået uddannelsen til ernærings- og husholdningsøkonom, professionsbachelor i ernæring og sundhed eller husholdningslærer, medregnes tidligere ansættelse, hvor denne uddannelse har været en forudsætning for ansættelsen, ved fastsættelsen af lønancienniteten. Tilsvarende gælder for ansatte ved frie fagskoler, der udbyder håndarbejdsfag (de tidligere håndarbejdsskoler), der har gennemgået uddannelsen til håndarbejds lærer.

Stk. 4. Ved ansættelse i stillinger som børnehaveklasseleder medregnes undervisningsvirksomhed ved børnehaveklasser i folkeskolen, ved offentligt godkendte eller tilskudsberettigede skoler og pædagogisk virksomhed ved offentligt anerkendte institutioner i lønancienniteten.

Stk. 5. Der optjenes fuld lønanciennitet for beskæftigelse på 15/37 eller derover. Ved en beskæftigelsesgrad på under 15/37 optjenes lønanciennitet forholdsmæssigt.

Cirkulærebemærkninger til § 6, stk. 5:

Deltidsansattes optjening af lønanciennitet sker på grundlag af den beskæftigelsesgrad, der ligger til grund for udbetaling af månedslønnen. Ved merbeskæftigelse af fastere karakter foretages en ændring af lærerens/børnehaveklasselederens beskæftigelsesgrad (evt. tidsbegrænset).

Stk. 6. Hvis en ansat i en periode har (haft) mere end en deltidsansættelse, kan ansættelserne sammenlægges til brug for beregning af lønanciennitet i henhold til stk. 5.

Cirkulærebemærkninger til § 6, stk. 6:

Det påbiviler den ansatte at dokumentere de deltidsansættelser, der ønskes sammenlagt til brug ved beregning af lønancienniteten.

Stk. 7. Har en ansat flere samtidige deltidsansættelser ved samme skole efter denne organisationsaftale, anses disse som én ansættelse ved opgørelse af beskæftigelsesgraden i henhold til stk. 5.

Stk. 8. I ganske særlige tilfælde kan lønancienniteten forhøjes ved ansættelsen, selv om den forudgående beskæftigelse ikke kan medregnes i lønancienniteten i henhold til stk. 2 og 3. Det forudsættes, at en konkret vurdering af den ansattes tidligere arbejdsmæssige erfaringer og kvalifikationer mv. set i relation til stillingen giver grundlag herfor.

Stk. 9. Kun beskæftigelse af 1 måneds varighed eller derover medregnes ved fastsættelse af lønancienniteten.

§ 7. Funktion som souschef ved en fri grundskole samt stillinger som afdelingsleder ved kostskoler boafdeling

En ansats varetægelse af en funktion som souschef ved en fri grundskole mv., hvortil der ydes tillæg i henhold til bilag 1.1, pkt. 6, kan opsiges med 3 måneders varsel, hvorefter tillægget bortfalder.

Stk. 2. Afdelingsledere ved kostskolers boafdeling ydes:

Intervalløn

351.257 – 466.988

Lønnen er pensionsgivende.

Cirkulærebemærkninger til § 7:

Om opsigelse af tillæg i øvrigt henvises til § 14, stk. 7.

§ 8. Funktion i højere stilling

Hvis skolens ledelse beslutter, at en ansat midlertidigt skal fungere i en højere stilling, følges de for tjenestemænd gældende regler.

Stk. 2. Der forudsættes enighed med ansatte om et lønforslag, der sendes til vedkommende forhandlingsberettigede organisation. Opnås der ikke enighed med vedkommende organisation, er den ansatte dog forpligtet til midlertidigt at fungere i den pågældende stilling i funktionsperioden, dog maksimalt 6 måneder. Funktionsvederlaget beregnes i så tilfælde i forhold til det lønforslag, der er fremsendt til organisationen.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 2, kan en ansat i indtil 3 måneder pålægges at fungere i en højere med et funktionsvederlag, der beregnes som forskellen mellem den pågældendes egen løn og intervallets bund eller mellem den pågældendes løn og basislønnen.

Cirkulærebemærkninger til § 8:

Det er forudsat, at funktion i højere stilling ikke medfører lønnedgang.

§ 9. Funktion som børnehaveklasseleder ved frie grundskoler

Efter aftale med den pågældende kan en lærer midlertidigt fungere som børnehaveklasseleder.

Stk. 2. Ved en lærers funktion som børnehaveklasseleder aflønnes den pågældende som lærer og optjener herunder lønanciennitet som lærer.

Cirkulærebemærkninger til § 9:

Funktionen som børnehaveklasseleder ved frie grundskoler kan maksimalt udgøre 25 pct. af arbejdstiden over 4 år.

§ 10. Lønregulering

Følgende løndelev reguleres med de generelle stigninger, der aftales centralt ved aftale- og overenskomstfornyelserne eller udmøntes via en generel reguleringsordning:

- a) Basislønnen efter § 4, stk. 2.
- b) Centralt aftalte kvalifikationstillæg og funktionstillæg mv. efter § 5, stk. 1, og tillæg efter § 4, stk. 4-7 og § 29, stk. 2.
- c) Lokalt aftalte funktionstillæg efter § 5, stk. 2.
- d) Eventuelt personligt tillæg efter overgangsordningerne til basislønssystemet.

Stk. 2. Tilsvarende gælder for lokalt aftalte kvalifikationstillæg efter § 5, stk. 3, medmindre andet aftales.

§ 11. Pension (Ansatte med en forsikringsordning)

Skolen betaler pensionsbidrag til Lærernes Pension for ansatte, bortset fra ansatte der som personlig ordning har pensionsdækning i en statsgaranteret pensionskasse, eller anden lignende statslig tjenestemandspensionsordning.

Stk. 2. Pensionsbidraget udgør 17,3 pct. af de pensionsgivende løndelev. Egetbidraget udgør 1/3 af det samlede pensionsbidrag. Lønspesifikationen skal indeholde oplysning herom.

Pensionsbidraget beregnes af følgende pensionsgivende løndelev:

- a) Lønnen på det pågældende basistrin, jf. § 4.
- b) Varige tillæg efter § 5, stk. 2 og 3 (herunder personligt tillæg efter overgangsordningen til basislønssystem).
- c) Tillæg efter § 4, stk. 5-7.
- d) Midlertidige tillæg efter § 5, stk. 2 og 3.
- e) Tillæg efter bilag 1.1 i det omfang det fremgår heraf.

Midlertidige ikke-pensionsgivende tillæg, der er aftalt før 1. april 2002, er fortsat ikke-pensionsgivende, medmindre andet aftales.

Stk. 3. Herudover kan det lokalt aftales, at der indbetales pensionsbidrag af engangsvederlag fastsat efter § 5, stk. 4, og resultatløn.

Cirkulærebemærkninger til § 11:

Skolen afholder den samlede udgift til pensionsbidrag, hvoraf 1/3 anses for den ansattes egetbidrag.

Pensionsbidraget beregnes direkte af basislønnen, inkl. eventuelle pensionsgivende tillæg.

I forbindelse med overgang til basislønssystemet beregnes pensionsbidraget af basislønnen og evt. personligt tillæg, jf. overgangsbestemmelserne.

(F) § 7. Pension

På CO10s forhandlingsområde udgør pensionsbidraget 18 pct., med mindre andet fremgår af organisationsaftalen. På LCs forhandlingsområde fremgår pensionsbidragets størrelse af organisationsaftalerne.

Stk. 2. Af pensionsbidraget, der indbetales af ansættelsesmyndigheden, anses 1/3 for at være den ansattes eget bidrag. Lønspecifikationen skal indeholde oplysning herom. På CO10s forhandlingsområde indbetaler ansættelsesmyndigheden pensionsbidrag til CO10 Pension i PFA, medmindre andet fremgår af organisationsaftalen. På LCs forhandlingsområde indbetaler ansættelses-myndigheden pensionsbidraget til de pensionsinstitutter, der er nævnt i organisationsaftalen.

Cirkulærebemærkninger til § 7, stk. 2:

For statsansatte på Færøerne indbetales pensionsbidraget til Liv i overensstemmelse med aftale af 14. oktober 2014 om indbetaling af pensionsbidrag mv. for statsansatte på Færøerne (Modst. nr. 050-14)

Stk. 3. Der indbetales pensionsbidrag af deltidsansattes betaling for tjeneste ud over den ansattes arbejdstidsnorm, men inden for den fuldtidsnorm, der måtte være fastsat i den pågældende organisationsaftale.

Stk. 4. Ud over de nævnte pensionsbidrag har den ansatte ikke nogen ret til pension eller understøttelse fra staten på grundlag af ansættelsen. Den etablerede overgangsordning for ydelse af supplementsunderstøttelse omfattes ikke af denne bestemmelse.

Stk. 5. Til ansatte, der er fyldt 70 år, udbetales det efter overenskomstens gældende pensionsbidrag som løn, medmindre den ansatte ønsker bidraget indbetalt på en pensionsordning. Pensionsbidraget kan endvidere anvendes til køb af frihed.

Den ansatte retter henvendelse til ansættelsesmyndigheden, hvis pensionsbidraget ikke ønskes udbetalt som løn, men i stedet ønskes indbetalt til en efter den ansattes eget ønske anvist pensionsordning eller til køb af frihed. Hvis den ansatte senere, dog tidligst efter et år, ikke længere ønsker pensionsbidraget indbetalt til en pensionsordning eller anvendt til køb af frihed, retter den ansatte på ny henvendelse til ansættelsesmyndigheden.

Ved udbetaling som løn gælder følgende:

- a) Der beregnes ikke særlig feriegodtgørelse af beløbet.
- b) Beløbet er ikke pensionsgivende.
- c) Beløbet indgår ikke ved beregning af overarbejds- eller merarbejdsbetaling.

For så vidt angår betaling og andre vilkår for køb af frihed gælder samme regler som for seniorstage, således som disse er aftalt i bilag 1 til aftale af 21. december 2021 om seniorordninger, jf. Skatteministeriets cirkulære af 21. december 2021 (Medst.nr. 052-21).

Cirkulærebemærkninger til § 7, stk. 5:

Hvis den ansatte ønsker pensionsbidraget indbetalt til en pensionsordning, kan det ske til en pensionsordning efter den ansattes eget valg. Der er ikke krav om, at pensionsordningen skal opfylde bestemmelserne i Aftale om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv. (ydelses sammensætning, tilbagekøb og overflytning i forbindelse med jobskifte), (Medst.nr. 012-21).

Opmærksomheden henledes på, at ikke alle pensionsordninger optager medlemmer eller modtager pensionsbidrag fra medlemmer, der er fyldt 70 år

Cirkulærebemærkninger til § 7:

Stampersonel og andre ansatte i forsvaret mv., der har ansættelse med pensionsdækning i medfør af civilarbejderloven (jf. lovbekendtgørelse nr. 254 af 19. marts 2004), er ikke omfattet af bestemmelsen.

§ 12. Pension (Ansatte med tjenestemandslignende pensionsordning)

Vilkårene for ansatte med tjenestemandslignende pensionsordning er aftalt i protokollat til denne aftale, jf. bilag 1.3 og 1.4.

(F) § 8. Gruppeliv og kritisk sygdom

Ansættelsesmyndigheden betaler præmie for de ansatte til gruppelivsforsikringen for statsansatte i Forenede Gruppeliv (aftale nr. 85034).

Stk. 2. For timelønnede, jf. aftalens kapitel 7, indbetaler ansættelsesmyndigheden præmie for de ansatte til gruppelivsforsikringen for statsansatte i Forenede Gruppeliv (aftale nr. 98642)

Cirkulærebemærkninger til § 8:

Skatteministeriet udsender cirkulære om den til enhver tid gældende ordning for gruppelivsforsikring og kritisk sygdom. Aktuell forsikringsoversigt med oplysninger om præmie, forsikringssummer og begunstigeelse mv. findes på Forenede Gruppelivs hjemmeside - www.fg.dk - under aftale nr. 85034 og aftale nr. 98642.

(F) § 6. Lønudbetaling, lønberegning mv. (fælles regelsæt)

Lønudbetaling og indbetaling af eventuelle pensionsbidrag sker månedvis bagud.

Stk. 2. Månedslønnede følger de til enhver tid gældende regler om tjenestemænds lønfradrag/lønberegning, jf. for tiden cirkulære af 30. november 2021 om lønfradrag/lønberegning for tjenestemænd. De nævnte beregningsfaktorer udgør henholdsvis 1/1924 af årslønnen pr. arbejdstime og 7,4 timer pr. arbejdsdag.

§ 13. Udbetaling af løn og indbetaling af pensionsbidrag

Ansatte, der umiddelbart forud for ansættelse efter organisationsaftalen har været forudlønnet, bevarer retten til forudløn.

Stk. 2. Skolen indbetaler det samlede pensionsbidrag til pensionsordningen i tilknytning til lønudbetalingen.

Cirkulærebemærkninger til § 13:

Udbetaling af løn finder sted på månedens sidste bankdag.

§ 14. Forhandlinger og indgåelse af aftaler mv.

Lokale aftaler forhandles og indgås mellem den lokale ledelse og den pågældende tillidsrepræsentant (efter bemyndigelse fra organisationen). Er der ikke en valgt tillidsrepræsentant, indgås aftale mellem skolen og organisationen (Frie Skolers Lærereforening eller Danmarks Lærereforenings lokale kreds).

Herudover kan der mellem de pågældende parter indgås aftale om supplerende resultatbaserede lønordninger, hvorefter der udbetales resultatløn i det omfang en række på forhånd definerede – kvalitative og/eller kvantitative – mål bliver opfyldt.

Stk. 2. Der gennemføres på den enkelte skole en årlig lønforhandling mellem skolens ledelse og tillidsrepræsentanten. Lønforhandlingen gennemføres senest i oktober måned, medmindre

andet aftales lokalt. Der udfærdiges referat af forhandlingen, såfremt en af parterne anmoder herom. Forslag til lønændringer kan fremsættes af begge parter. Lønændringer kan i øvrigt aftales løbende, hvis parterne er enige herom.

Cirkulærebemærkninger til § 14, stk. 2:

For at sikre en god lokal proces er det væsentligt, at forslag om lønforbedringer samt eventuelle afvisninger af sådanne forslag begrundes konkret.

Ligeledes er det et element i en god lokal proces, at de lokale parter er i besiddelse af relevant lønstatistisk materiale. Dette kan f.eks. være oplysninger om lønniveau, lønudvikling samt om den lokale tillægsanvendelse/-fordeling, kombineret med oplysninger om køn og anciennitet.

Endvidere bør lønstatistik, som en part ønsker at lade indgå i de lokale forhandlinger, udleveres i kopi til forhandlingsmodparten.

Spørgsmålet om det lønstatistiske grundlag for de lokale forhandlinger kan evt. indgå som et element i lønpolitikken.

Stk. 3. Kan der ved en lokal forhandling ikke opnås enighed, kan forhandlingerne, såfremt en af parterne ønsker det, videreføres med deltagelse af repræsentanter for Undervisningsministeriet og den pågældende organisation.

Forhandlingen afholdes inden for en frist af 1 måned efter modtagelsen af forhandlingsbegæringen, medmindre andet aftales.

Stk. 4. Opnås der ikke enighed ved forhandlingen efter stk. 3, kan forhandlingerne, såfremt en af parterne begærer det, videreføres mellem Skatteministeriet og Lærernes Centralorganisation. Forhandlingen afholdes inden for en frist af 1 måned efter modtagelsen af forhandlingsbegæringen, medmindre andet aftales.

Stk. 5. Hvis der ikke kan opnås enighed ved forhandling mellem parterne, kan sagen ikke videreføres.

Stk. 6. Brud på og fortolkning af lokale aftaler behandles efter de sædvanlige fagretlige regler.

Stk. 7. Lokale aftaler om funktionstillæg, kvalifikationstillæg og resultatløn kan opsiges i overensstemmelse med reglerne i den enkelte aftale, eller kan ændres ved enighed mellem aftalens parter.

Cirkulærebemærkninger til § 14, stk. 7:

Ved opsigelse af en lokal aftale om kvalifikationstillæg bevarer den enkelte ansatte tillægget som en personlig ordning, medmindre andet aftales.

Ved opsigelse af en lokal aftale om funktionstillæg gives der skriftlig meddelelse til den enkelte ansatte om aftalens opsigelse samt om, at tillægget bortfalder med et varsel svarende til den enkeltes individuelle opsigelsesvarsel, medmindre andet aftales.

Funktionstillæg bortfalder i øvrigt, når funktionen ophører, og det af aftalen fremgår, at tillægget er knyttet til varetagelsen af den pågældende funktion. Hvis den funktion, som ligger til grund for tillægget, må anses for at være en afgørende del af selve stillingsindholdet, f.eks. hvor funktionstillægget kan sidestilles med udnævnelse i en ny stilling, kan funktionen og dermed funktionstillægget kun bringes til ophør efter de almindelige regler, der gælder for opsigelse af ansættelsesforholdet.

Midlertidige tillæg bortfalder i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat om tidsbegrænsningen.

Cirkulærebemærkninger til § 14:

Et væsentligt element i det nye og decentralt orienterede lønsystem er, at principperne for den lokale lønfastsættelse integreres i den lokale personalepolitik. Det er derfor en forudsætning, at der er den fornødne aftalekompetence til stede på det lokale niveau. På denne baggrund delegerer aftalens parter kompetencen efter følgende retningslinjer:

Skatteministeriet bemyndiger Børne- og Undervisningsministeriet til at føre forhandlinger om og indgå lokale aftaler. Finansministeriet forudsætter endvidere, at Børne- og Undervisningsministeriet videredelegerer denne kompetence i videst muligt omfang med henblik på, at samtlige aftaler, der alene vedrører løndannelsen ved den pågældende skole, kan indgås af den lokale ledelse.

Lærernes Centralorganisation videredelegerer tilsvarende sin kompetence i videst muligt omfang med henblik på, at samtlige aftaler, der alene vedrører løndannelsen ved den pågældende skole, kan indgås af den lokale tillidsrepræsentant.

Det er således forudsat, at aftaler om tillæg til lærere og børnehaveklasseledere indgås mellem skolens ledelse og tillidsrepræsentanten (efter bemyndigelse) fra henholdsvis Frie Skolers Lærereforening (FSL) vedr. frie grundskoler og efterskoler og Danmarks Lærereforening (DLF) vedr. private gymnasiers grundskoleafdelinger og frie fagskoler.

Den lokale ledelse og tillidsrepræsentanterne kan i forbindelse med de lokale forhandlinger lade sig bistå af repræsentanter fra ministeriet mv., henholdsvis (central)organisationen.

Det er parternes overordnede hensigt, at forhandlingerne skal finde sted og aftalerne indgås på parallelle niveauer. Parterne er således enige om, at aftaler bør indgås mellem den lokale ledelse og den stedlige tillidsrepræsentant.

Kapitel 3. Arbejdstid

(F) § 9. Arbejdstid

De ansatte er omfattet af de i organisationsaftalen fastsatte arbejdstidsregler.

Stk. 2. § 10 finder ikke anvendelse for ansatte, der efter vedkommende organisationsaftale er omfattet af bestemmelserne i Statens arbejdstidsaftale.

§ 15. Arbejdstid

Lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler er omfattet af særskilte protokollater om arbejdstid mv. samt aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten.

(F) § 11. Arbejdstidsbestemte tillæg mv.

De ansatte er omfattet af den til enhver tid gældende aftale mellem Finansministeriet og centralorganisationerne om natpenge mv., jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Ansatte, der er omfattet af aftalen om tillæg for aften- og natarbejde for ansatte inden for CO II's forhandlingsområde, kan dog ikke få godtgørelse for tjeneste i tidsrummet fra 17.00 til 06.00 (natpenge).

Cirkulærebemærkninger til § 11, stk. 2:

Der er mellem Finansministeriet og CO II indgået aftale om tillæg for aften- og natarbejde for ansatte inden for CO II's forhandlingsområde, for tiden Finansministeriets cirkulære af 24. marts 2006 (Fmst. nr. 020-06). Efter aftalen ydes der for arbejde i tidsrummet fra kl. 17.00 til kl. 06.00 et tillæg til timelønnen, der udgør 25 pct. af pågældendes skalatimeløn. Tillægget ydes i stedet for natpenge samt eventuel optjening af betalt frihed for arbejde i aften- og nattimerne.

Visse personalegrupper inden for CO II's forhandlingsområde er undtaget fra den nævnte aftale. Disse grupper er omfattet af § 11, stk. 1.

COII indgik med virkning fra 1. januar 2010 i CO10. Aftalen af 24. marts 2006 omfatter alene det tidligere COII's forhandlingsområde. I den forbindelse henvises til cirkulære om CO10, Centralorganisationen af 2010 (Perst. nr. 020-10) for afgrænsning af forhandlingsområdet.

Stk. 3. Natpenge mv. kan ikke ydes samtidig med overarbejdsbetaling/afspadsering på områder, hvor overarbejdstillægget udgør mere end 50 pct. for nogle eller alle overarbejdstimer.

Stk. 4. På områder, hvor der efter organisationsaftalen er mulighed for at optjene betalt frihed for arbejde i aften- og nattimerne, kan de lokale parter indgå aftale om, at den optjente frihed udbetales kontant ved optjeningsperiodens udløb, eller at frihedsopsparingen konverteres til et timebaseret procenttillæg til lønnen for arbejde i aften- og nattimerne.

Cirkulærebemærkninger til § 11, stk. 4:

Bestemmelsen indebærer, at de lokale parter kan indgå aftale om at konvertere frihedsoptjeningen til kontant godtgørelse.

Enten således, at de opsparede timer altid bliver honoreret ved optjeningsperiodens udløb med et beløb svarende til timetallet gange timelønnen på udbetalings tidspunktet, eller således, at der løbende bliver udbetalt et procenttillæg til timelønnen for arbejde i aften- og nattimerne svarende til værdien af den optjente frihed (ved 3 timers opsparing for hver 37 timer eksempelvis et tillæg på 8,1 pct.)

Cirkulærebemærkning til § 11:

For ansatte, der efter organisationsaftalen er omfattet af bestemmelserne i aftalen om arbejdstid staten (Statens arbejdstidsaftale), gøres opmærksom på, at disse bestemmelser indeholder fravigelser fra natpengeaftalen.

Kapitel 4. Fravær

§ 16 Ferie

Hvis ikke skolen inden udgangen af august måned træffer anden bestemmelse, anses ferien for afholdt de 5 hverdage i den uge, hvor skolens elever holder efterårsferie.

Stk. 2. Hvis ikke skolen inden udgangen af marts måned træffer anden bestemmelse, anses ferien for afholdt med de sidste 18 hverdage i juli måned samt de 2 første hverdage i august måned.

Det er en forudsætning, at skolen holder virksomhedslukket i de angivne perioder.

Det forudsættes, at normperioden følger skoleåret og starter 1. august.

§ 17. Tjenestefrihed

Fællesoverenskomstens bestemmelser om tjenestefrihed gælder. Dog ydes tjenestefrihed uden løn til de formål, der er nævnt i Finansministeriets BEK nr. 518 af 3. juli 1991 om ret for tjenestemænd til tjenestefrihed uden løn til nærmere afgrænsede formål, kun i det omfang, det ikke strider mod skolens interesser.

Stk. 2. Skolen kan give hel eller delvis tjenestefrihed til varetagelse af organisationsarbejde. Hvis der gives tjenestefrihed hertil, gælder reglerne i Finansministeriets cirkulære af 24. august 1981 om vilkår for tjenestefrihed til organisationsarbejde for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Cirkulærebemærkninger til § 17:

Reglerne om tjenestefrihed til varetagelse af ombud o.l. følger de til enhver tid gældende regler, for tiden Finansministeriets cirkulære af 16. december 1993 (Perst. nr. 102-93)

(F) § 12. Sygdom (fælles regelsæt)

Funktionærer og månedslønnede ikke-funktionærer får fuld løn under sygdom, herunder fravær på grund af tilskadekomst i tjenesten. I grundlaget for beregningen af løn i disse fraværssituationer indgår visse fast påregnelige særlige ydelser, jf. Finansministeriets cirkulære af 6. december 2011 om beregning af løn under betalt fravær.

(F) § 13. Tjenestefrihed (fælles regelsæt)

Stk. 2. Ansættelsesmyndigheden kan give en ansat tjenestefrihed uden løn, når det ikke strider mod ansættelsesmyndighedens interesser.

Stk. 3. Ansættelsesmyndigheden kan give en ansat tjenestefrihed med hel eller delvis løn og evt. pensionsbidrag til uddannelsesformål efter reglerne i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 543 af 14. september 1988, jf. Finansministeriets cirkulære af 8. marts 1990.

Stk. 4. Det er ansættelsesmyndighedens ansvar, at der er en stilling ledig til den pågældende, når tjenestefriheden ophører.

Stk. 5. Skatteministeriet og vedkommende organisation kan aftale, at ansættelsesmyndigheden og den ansatte indbetaler sædvanlige pensionsbidrag af den hidtidige løn i de tilfælde, hvor tjenestefrihed ville kunne medregnes i pensionsalderen for tjenestemænd.

Cirkulærebemærkninger til § 13:

De ansatte er omfattet af Finansministeriets cirkulære om tjenestefrihed og lønafkortning for ansatte i staten mv., der varetager ombud o. lign., for tiden cirkulære af 25. november 1985.

De ansatte er omfattet af Ministeriet for statens lønnings- og pensionsvæsens cirkulæreskrivelse nr. 113 af 23. juni 1971 om deltagelse i uddannelseskurser for det i staten og folkekirken ansatte personale

(F) § 14. Barns 1. og 2. sygedag (fælles regelsæt)

Ansættelsesmyndigheden kan give den ansatte hel eller delvis tjenestefrihed til pasning af et sygt barn på barnets 1. og 2. sygedag, når:

1. Hensynet til barnets forhold gør dette nødvendigt
2. Forholdene på tjenestestedet tillader det
3. Barnet er under 18 år og
4. Barnet er hjemmeværende.

Cirkulærebemærkninger til § 14, stk. 1:

Den 2. sygedag er den kalenderdag, der ligger i umiddelbar forlængelse af 1. sygedag, uanset om det er en arbejdsdag eller en fridag.

Den 1. og 2. sygedag kan holdes uafhængigt af hinanden, dvs. at en ansat kan holde fri på barnets 2. sygedag, selv om den pågældende ikke har holdt fri på barnets 1. sygedag.

Forældre kan derfor også dele de to dage imellem sig, sådan at den ene af forældrene holder fri den 1. dag, og den anden holder fri den 2. dag.

Stk. 2. Den ansatte får under tjenestefriheden en løn, der svarer til den løn, som den ansatte ville have fået under sygdom. I grundlaget for beregningen af løn i disse fraværssituationer indgår dog ikke visse fast påregnelige særlige ydelser, jf. Finansministeriets cirkulære af 6. december 2011 om beregning af løn under betalt fravær mv.

Stk. 3. Ved misbrug kan ansættelsesmyndigheden inddrage adgangen til tjenestefrihed efter stk. 1 for den enkelte ansatte.

(F) § 15. Militærtjeneste mv.

Funktionærlovens § 6, stk. 2, om løn under genindkaldelse gælder tilsvarende for månedslønnede ikke-funktionærer.

Kapitel 5. Opsigelse og afsked

§ 18. Opsigelsesvarsler mv.

Funktionærlovens regler om varsling af opsigelse og om fratrædelsesgodtgørelse gælder.

Cirkulærebemærkning til § 18, stk. 1:

Der kan efter Funktionærlovens § 2, stk. 6, træffes skriftlig aftale om forlængelse af opsigelsesvarslet fra den ansattes side, hvis opsigelsesvarslet fra skolens side forlænges tilsvarende, det vil sige med det samme antal måneder. Anvendelse af forlængede opsigelsesvarsler kræver således, at der indgås aftale om gensidig forlængelse af varslerne.

Redaktionel tilføjelse:

Efter funktionærlovens § 2, skal opsigelsesvarslet afgives så betids, at fratræden med det for ansættelsesperioden givne varsel kan ske inden perioden udløber.

Opsigelse fra skolens side kan herefter ske til en måneds udgang med:

Et varsel på når ansættelsen afgives inden udløbet af en ansættelsesperiode på

1 måned	5 måneder
3 måneder	2 år og 9 måneder
4 måneder	5 år og 8 måneder
5 måneder	8 år og 7 måneder
6 måneder	over 8 år og 7 måneder

Opsigelse fra den ansattes side kan ske med 1 måneds varsel til en måneds udgang.

Funktionærlovens regler om fratrædelsesgodtgørelse, § 2a, finder anvendelse ved opsigelse eller uberettiget bortvisning fra skolens side og giver den opsagte ret til en godtgørelse svarende til:

- 1 måneds løn efter 12 års uafbrudt ansættelse.
- 3 måneders løn efter 17 års uafbrudt ansættelse.

Særlige høringsregler for visse skoler:

Bemærk de særlige høringsregler, der gælder for ansatte ved grundskoleafdelingerne ved private gymnasier, jf. aftale mellem Danmarks Lærerforening og Danmarks Private skoler.

Stk. 2. Ansatte, der den 31. juli 1995 havde længere opsigelsesvarsler end funktionærlovens, bevarer de hidtidige krav på opsigelsesvarsler og eventuelt krav på rådighedsløn, så længe den pågældende er ansat ved skolen. Den enkelte kan dog vælge at overgå til denne organisationsaftales regler om opsigelse.

Cirkulærebemærkning til § 18, stk. 2:

For ansatte, der har bevaret de opsigelsesvarsler, som var gældende før 31. juli 1995, og eventuel ret til rådighedsløn, forudsættes det, at de hidtidige bestemmelseres ordlyd indføres i den enkelte ansattes ansættelsesbrev. For ansatte, der før nævnte dato har været omfattet af en overenskomst mellem vedkommende skoleorganisation og lærerorganisation, anvendes den ordlyd, som disse parter bliver enige om.

Det indføres i den enkelte ansattes ansættelsesbrev, såfremt den pågældende har valgt at overgå til organisationsaftalens regler om opsigelse.

Stk. 3. Ved afskedigelse af en ansat må vilkårligheder ikke finde sted.

Stk. 4. Skolen skal meddele enhver afskedigelse til den ansatte skriftligt med begrundelse for afskedigelsen. Der skal samtidig gives skriftlig meddelelse om afskedigelsen til organisationen.

Cirkulærebemærkninger til § 18, stk. 4:

Den meddelelse om afskedigelsen, som skolen skal give til organisationen, kan ske enten ved særskilt brev eller ved, at skolen fremsender kopi af opsigelsesbrevet, hvis dette ikke er i strid med den tavshedspligt, som følger af lovgivningen, f.eks. lov om frie grundskoler mv., persondataloven og straffeloven, herunder tavshedspligten med hensyn til personlige forhold.

Manglende meddelelse medfører sædvanligvis en bod på 25.000 kr. i Arbejdsretten. Ved indgåelse af forlig (bod) i sager om brud på ansættelsesmyndighedens pligt til at underrette organisationerne om afskedigelse tages der i overensstemmelse med arbejdsretsloven hensyn til sagens konkrete omstændigheder.

For ansatte ved frie grundskoler eller efterskoler sendes meddelelse om opsigelsen, henholdsvis bortvisningen til Frie Skolers Lærerforening, Ravnøvej 6, 8240 Risskov.

For ansatte ved de private gymnasiers grundskoleafdelinger og ansatte ved frie fagskoler sendes meddelelse om opsigelsen, henholdsvis bortvisningen til Danmarks Lærerforening, Vandkunsten 12, 1467 København K.

Cirkulærebemærkninger til § 18:

Statslige arbejdspladser har en forpligtelse til at udvise social ansvarlighed og gøre en indsats for at fastholde sygemeldte ansatte.

Ansættelsesmyndigheden skal i det enkelte tilfælde konkret vurdere, om den skal opsige en ansat begrundet i fravær på grund af sygdom eller arbejdsulykke. For ansættelsesmyndigheden afskediger den ansatte, bør den overveje muligheden for at iværksætte personalepolitiske foranstaltninger, og herunder anvende aftale om job på særlige vilkår (socialt kapitel). Eventuel opsigelse er ikke afhængig af et bestemt antal sygedage.

Det henstilles til institutionerne, at ansatte, der er blevet afskediget på grund af sygdom, og som mod forventning på ny er blevet arbejdsduelige, bliver genansat, hvis forholdene i øvrigt tillader det.

Endvidere henstilles det, at institutionerne i forbindelse med ansættelse af personale overvejer at genansætte personer, som uden egen skyld er blevet afskediget, f.eks. på grund af rationaliseringer, omlægninger eller udflytning.

Månedslønnede, der tidligere har været ansat på timeløn, medtager den optjente opsigelsesanciennitet under time-lønsansættelse ved umiddelbar overgang til månedsløn ved samme institution. Det samme gælder ved optjening af anciennitet i forbindelse med fratrædelsesgodtgørelse.

Det henstilles, at den enkelte skole, inden afskedigelse iværksættes, giver den ansatte meddelelse om den påtænkte afskedigelse med begrundelse, og giver den ansatte mulighed for at udtale sig.

Den ansatte er under hele afskedigelsesforløbet berettiget til at benytte bisidder.

Ved afskedigelse af en tillidsrepræsentant finder alene reglerne i tillidsrepræsentantaftalen anvendelse.

§ 19. Forhandlingsprocedure ved afsked

Klager over påståede urimelige afskedigelser behandles efter stk. 2-6. Sager om bortvisning behandles efter reglerne i § 21.

Stk. 2. Klager over påståede urimelige afskedigelser behandles hurtigst muligt. Hvis organisationen kræver, at afskedigelsen underkendes, er parterne forpligtet til at søge sagen fremmet

mest muligt, så den så vidt muligt kan være afsluttet inden udløbet af den pågældendes opsigelsesvarsel. Øvrige sager bør som hovedregel søges afsluttet senest 9 måneder (juli måned fra-regnet) efter, at opsigelsen er afgivet.

Stk. 3. Skønner organisationen, at afskedigelsen ikke kan anses for rimeligt begrundet i den pågældendes eller skolens forhold, kan organisationen kræve spørgsmålet forhandlet med skolen. Fristen for at kræve lokal forhandling er senest 1 måned (juli måned fra-regnet) efter opsigelsens afgivelse. Forhandlingen skal finde sted senest 14 dage efter, at organisationen har anmodet om den.

Stk. 4. Bliver organisationen og skolen ikke enige, eller mener den ansatte, at afskedigelsen ikke er rimeligt begrundet, kan den ansatte/organisationen efter forhandlingen skriftligt kræve spørgsmålet indbragt for et forligsnævn. Forligsnævnet er nedsat i forbindelse med underskrivelsen af denne organisationsaftale, inden for hver skoleforenings/skoleforms område.

Stk. 5. Indbringelse for forligsnævnet skal af den ansatte foretages inden for en frist af 1 måned fra den skriftlige opsigelse (juli måned fra-regnet), jf. § 18 stk. 4, og af organisationen senest 1 måned efter den i stk. 3 nævnte forhandling (juli måned fra-regnet).

Stk. 6. De respektive parter kan fravige fristerne i stk. 3-5 ved aftale.

Cirkulærebemærkninger til § 19:

Ved opgørelse af frister angivet i dage indgår antallet af kalenderdage ekskl. sønehelligdage.

Ved opgørelse af fristerne medregnes dagen, hvor opsigelse afgives/anmodning om forhandling fremsættes/forhandling finder sted/klageskrift afgives.

Har skolen afgivet opsigelsen til en månedslønnet f.eks. den 27. i en måned, skal organisationen anmode om forhandling senest den 26. i følgende måned.

Afholder overenskomstens/organisationsaftalens parter forhandling en tirsdag, skal organisationen afgive klageskrift senest mandag i den 8. uge.

Overskridelse af de nævnte frister indebærer, at organisationen ikke kan videreføre sagen i henhold til overenskomstens bestemmelser.

§ 20. Indbringelse for faglig voldgift

En sags behandling ved faglig voldgift sker efter stk. 2-11. Sager om bortvisning behandles efter reglerne i § 21.

Stk. 2. Hvis der ikke kan opnås enighed ved forhandlingen i forligsnævnet efter § 19, stk. 4, og hvis den ansatte har været uafbrudt beskæftiget på skolen i mere end 5 måneder, kan organisationen kræve, at sagen behandles ved faglig voldgift.

Stk. 3. Sagen indbringes for faglig voldgift ved, at organisationen afgiver klageskrift senest 8 uger efter behandlingen i forligsnævnet. Voldgiftsretten består af 4 medlemmer, hvoraf organisationen og skolen hver vælger 2, samt en opmand, der udpeges af voldgiftsrettens medlemmer.

Stk. 4. Er parterne ikke enige om at udpege en opmand senest 14 dage efter at klageskriftet er afgivet, kan Arbejdsrettens formand anmodes om at udpege opmanden.

Stk. 5. Der afgives svarskrift senest 8 uger efter, at klageskriftet er afgivet.

Stk. 6. Opmanden fastsætter frister for eventuel yderligere skriftveksling. Fristerne bør normalt ikke overstige 4 uger.

Stk. 7. Parterne kan fravige fristerne i stk. 3-6 ved aftale. Aftaler parterne ikke at fravige fristerne, kan opmanden dog efter anmodning fra en af parterne undtagelsesvis udsætte en frist. Ved beslutning om udsættelse tages navnlig hensyn til, om anmodningen om udsættelse må antages at være begrundet i lovligt forfald, eller om der i øvrigt antages at foreligge særlige omstændigheder, der kan begrunde udsættelsen.

Stk. 8. Overskrides fristerne i stk. 3-6, anvendes principperne i retsplejeloven om udeblivelse. Det gælder dog ikke reglerne om genoptagelse.

Stk. 9. Voldgiftsretten afsiger en begrundet kendelse. Finder voldgiftsretten, at afskedigelsen er urimelig og ikke begrundet i den ansattes eller skolens forhold, kan den pålægge skolen at afbøde virkningerne af opsigelsen.

Stk. 10. Hvis den pågældende og skolen ikke begge ønsker at opretholde ansættelsesforholdet, kan voldgiftsretten pålægge skolen at betale den pågældende en godtgørelse. Voldgiftsretten fastsætter godtgørelsens størrelse under hensyn til sagens omstændigheder og den pågældendes anciennitet ved skolen. Godtgørelsen kan maksimalt udgøre 9 måneders løn.

Stk. 11. Hvis organisationen indbringer en sag for voldgiftsretten med påstand om, at en afskedigelse er urimelig, og den afskedigede efter lovgivningen har en bedre retsstilling end efter bestemmelserne i stk. 9 og 10, lægger voldgiftsretten denne lovgivning til grund ved afgørelse af sagen.

§ 21. Bortvisning

Skolen giver samtidig med bortvisningen skriftlig meddelelse herom til organisationen. Hvis den pågældende har været uafbrudt beskæftiget ved skolen i mere end 3 måneder, kan den ansatte/organisationen inden for en frist af 1 måned (juli måned fraregnet) efter bortvisningen kræve spørgsmålet om berettigelsen af bortvisningen indbragt for forligsnævnet, jf. § 19, stk. 4.

Cirkulærebemærkninger til § 21, stk. 1:

Jf. bemærkningerne til § 18, stk. 4, om meddelelse til organisationen samt bemærkningerne til § 18 om opgørelse af frister.

Ved bortvisning af en tillidsrepræsentant finder alene reglerne i tillidsrepræsentantaftalen anvendelse.

Stk. 2. Hvis der ikke opnås enighed i forligsnævnet, kan organisationen kræve bortvisningens berettigelse behandlet ved faglig voldgift. Bestemmelserne i § 20, stk. 2-8 gælder også ved bortvisning.

Stk. 3. Voldgiftsretten afsiger en begrundet kendelse. Finder voldgiftsretten, at bortvisningen ikke er begrundet i den ansattes forhold, kan retten pålægge skolen at afbøde virkningerne af bortvisningen.

Stk. 4. Voldgiftsretten kan herved pålægge skolen at betale den pågældende en godtgørelse, hvis størrelse voldgiftsretten fastsætter, og som skal være afhængig af sagens omstændigheder og pågældendes anciennitet ved skolen mv., jf. § 20, stk. 10.

Stk. 5. Hvis organisationen indbringer en sag for voldgiftsretten med påstand om, at en bortvisning er uberettiget, og den bortviste efter lovgivningen har en bedre retsstilling end efter bestemmelserne i denne paragraf, lægger voldgiftsretten den pågældende lovgivning til grund ved sagens afgørelse.

Kapitel 6. Øvrige vilkår

§ 22. Funktionærbolig

Hvis der stilles bolig til rådighed for den ansatte, som den pågældende ikke har pligt til at bebo, men pligt til at fraflytte ved fratræden af stillingen, fastsættes lejevilkårene efter de regler, der gælder for statens tjenstemænds lejeboliger.

Cirkulærebemærkninger til § 22:

Bestemmelsen vedrører alene lejeboliger, og reglerne om lejeboliger finder anvendelse, jf. Finansministeriets cirkulære om tjeneste- og lejeboliger.

Hvis der stilles bolig til rådighed for den ansatte, som den pågældende har pligt til at bo i, finder reglerne om tjenesteboliger anvendelse, jf. Finansministeriets cirkulære om tjeneste- og lejeboliger samt LC/CO10-fællesoverenskomsten.

(F) § 21. Funktionærbolig

Hvis der til en stilling er knyttet en funktionærbolig, som det af tjenstlige grunde er nødvendigt at den ansatte bor i, er den pågældende forpligtet til at flytte ind i boligen. Lejevilkårene følger de regler, der gælder for statens tjenstemænds tjenesteboliger.

§ 23. Flytтеgodtgørelse

Skolens bestyrelse kan i det enkelte tilfælde bestemme, om der skal ydes godtgørelse for afholdte udgifter ved flytning af bohav og i givet fald, om der ydes hel eller delvis godtgørelse.

Cirkulærebemærkning til § 23:

De aktuelle sats vil fremgå af satsreguleringscirkulæret.

§ 24. Jubilæumsgratiale

Jubilæumsgratiale ydes efter de for statens tjenstemænd gældende regler, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Kun ansættelse ved samme skoleform indgår i jubilæumsancienniteten.

Stk. 3. Ansættelse inden for beslægtede skoleområder kan efter skolens bestemmelse medregnes i jubilæumsancienniteten.

(F) § 23. Efterindtægt

De ansatte er omfattet af funktionærlovens regler om efterindtægt.

Stk. 2. Efterindtægten er lønnen på tidspunktet for dødsfaldet. Lønnen i den måned, hvor dødsfaldet sker, regnes ikke med i efterindtægten.

Redaktionel tilføjelse:

Funktionærlovens regler om efterindtægt fremgår af lovens § 8, der lyder:

”Dør en funktionær i ansættelsestiden, tilkommer der funktionærens ægtefælle eller børn under 18 år, over for hvem funktionæren har forsørgelsespligt, 1, 2 eller 3 måneders løn, når funktionæren ved dødsfaldet har haft ansættelse i virksomheden i henholdsvis 1, 2 eller 3 år.”

Kapitel 7. Timelønnede

§ 25. Ansættelse

Som timelønnet kan ansættes personer, der ikke antages med henblik på varig beskæftigelse, men som vikarer i forbindelse med sygdom, andet fravær og lignende eller anden midlertidig beskæftigelse, hvis den ansatte ikke er sammenlignelig med en fuldtids- eller tidsubegrænset ansat, eller hvis dette er begrundet i objektive forhold.

Stk. 2. Efter 3 måneders beskæftigelse, overgår den ansatte til månedsløn, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ved efterskoler og frie fagskoler kan timelønnede lærere ansættes til mere end 3 måneders beskæftigelse, hvis det årlige arbejdstimetal ikke overstiger 320 timer. Tilsvarende kan der ved frie grundskoler ansættes timelønnede lærere til mere end 3 måneders beskæftigelse, hvis det årlige arbejdstimetal ikke overstiger 180 timer. Timetallet nedsættes forholdsmæssigt, hvis ansættelsesperioden er kortere end 1 år. Det er en forudsætning at disse timer ikke kan dækkes af faste lærere.

Stk. 4. Lønnen for lærere omfattet af § 25, stk. 3, er pensionsgivende.

Cirkulærebemærkninger til § 25:

Hvis arbejdstimetallet for lærere ved efterskoler og frie fagskoler overstiger 320 timer pr. år og for lærere ved frie grundskoler overstiger 180 timer pr. år, ansættes den pågældende som månedslønnet.

§ 26. Løn

Timelønnede aflønnes efter skolens vurdering med en timeløn inden for nedenstående intervaller.

Uddannede lærere og børnehaveklasseledere:

Undervisningsopgaver	236-334 kr. pr. time
Ikke undervisningsopgaver	170-269 kr. pr. time

Andre vikarer:

Undervisningsopgaver	203-334 kr. pr. time
Ikke undervisningsopgaver	138-269 kr. pr. time

Pauser i forbindelse med undervisning medregnes i arbejdstiden som undervisning. I timelønnen for undervisningsopgaver er inkluderet betaling for tid til forberedelse mv.

Stk. 2. Lønnen udbetales månedsvis bagud.

Stk. 3. For hver skoledag en timelønnet vikar, der er ansat efter § 25, er anmodet om at give møde på en skole, er vikaren berettiget til løn for mindst 3 timer, uanset om timerne bliver læst. Det er en betingelse, at vikaren møder på skolen og er til rådighed som vikar i 3 timer efter mødetidspunktet. Tilkendegiver vikaren, at vedkommende ikke ønsker at stå til rådighed i 3 timer efter mødetidspunktet, skal der dog alene ske betaling for det faktiske antal udførte arbejdstimer.

Cirkulærebemærkninger til § 26:

Det forudsættes, at lønnen fastsættes og meddeles den ansatte forud for den pågældende beskæftigelse. Ved ansættelse af lærere ved efterskoler og frie fagskoler forstås ved uddannede lærere også lærere med uddannelse som ernærings- og husholdningsøkonom, professionsbachelor i ernæring og sundhed eller håndarbejds lærer.

§ 27. Opsigelse

Timelønnede, jf. § 25, stk. 1 og 3, følger bestemmelsen om opsigelse i fællesoverenskomsten (§ 27).

(F) § 27. Opsigelse

For timelønnede ikke-funktionærer, der har været uafbrudt ansat ved institutionen i de anførte tidsrum, gælder følgende opsigelsesvarsler:

Ansættelsestid	Fra arbejdsgiver	Fra den ansatte
Under 6 mdr.	3 dage	3 dage
Efter 6 mdr.	1 uge	3 dage
Efter 1 år	3 uger	1 uge
Efter 3 år	2 måneder	1 måned
Efter 5 år	3 måneder	1 måned

Stk. 2. Varslerne i stk. 1 bortfalder, hvis der midlertidigt ikke kan tilbydes beskæftigelse på grund af arbejdsmangel.

§ 28. Undtagelser fra fællesoverenskomsten for timelønnede

Følgende bestemmelser i fællesoverenskomsten gælder ikke for timelønnede:

- a) § 7 (Pension), bortset fra timelønnede efter § 25, stk. 3
- b) § 8 (Gruppeliv og kritisk sygdom)
- c) § 13 (Tjenestefrihed)
- d) § 15 (Militærtjeneste mv.)
- e) § 23 (Efterindtægt).

Kapitel 8. Særlige bestemmelser for ansatte ved kombinerede frie grundskoler og efterskoler

§ 29. Fælles bestemmelser

Lærere, der udelukkende er beskæftiget ved enten grundskoleafdelingen eller efterskoleafdelingen, følger de arbejdstids- og aflønningsregler, der gælder for det pågældende område.

Stk. 2. Lærere, der varetager funktionen som daglig leder af en grundskoleafdeling eller efterskoleafdeling, ydes et særligt tillæg på kr. 19.300 årligt.

§ 30. Lærere

Lærere, der har arbejdsopgaver ved begge afdelinger, følger arbejdstids- og aflønningsreglerne for lærere ved efterskoler, hvis den pågældende regelmæssigt ifølge tjenesteplanen har tilsynstimer ved efterskoleafdelingen.

§ 31. Lokalaftaler

§ 30 kan fraviges ved lokalaftale.

Stk. 2. Lokalaftale efter stk. 1, indgås mellem skolens ledelse og tillidsrepræsentanten for Frie Skolers Lærerforening.

Cirkulærebemærkninger til §§ 29-31:

Bestemmelserne har betydning for lærere, der har arbejdsopgaver ved begge afdelinger, mens lærere, der udelukkende er beskæftiget ved den ene af afdelingerne, følger de regler, der gælder for det pågældende skoleområde.

Bestemmelserne giver retningslinjer for, hvilke arbejdstids- og aflønningsbestemmelser, som lærere, der har arbejdsopgaver både ved efterskoleafdelingen og grundskoleafdelingen, skal følge.

Da fleksible løsninger kan være nødvendige, netop fordi der er tale om kombinerede skoler, giver aftalen mulighed for, at den enkelte skole kan vælge ved lokalaftale at fravige bestemmelserne om, hvilket regelsæt der skal anvendes for den enkelte leder og/eller lærer, der er beskæftiget ved begge skoleformer.

Det er forudsat, at lokalaftaler som indgås efter § 3 i cirkulære om arbejdstid for tjenestemænd i staten, indgås med den lokale repræsentant for Frie Skolers Lærerforening i overensstemmelse med cirkulærets bestemmelser.

Kapitel 8a: Forhandlingsregler mv.

(F) § 36. Hovedaftale

De ansatte er omfattet af de til enhver tid gældende hovedaftale mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation og CO10 - Centralorganisationen af 2010 (LC/CO10-hovedaftalen).

(F) § 37. Lokal uoverensstemmelse

Repræsentanter for institutionen og forbundets lokale afdeling for vedkommende aftaleområde skal holde møde, før der i en sag om lokal uenighed om forståelsen eller anvendelsen af fællesoverenskomsten og tilhørende bilag og organisationsaftalen holdes mæglingsmøde, jf. hovedaftalens § 7, stk. 1.

Stk. 2. Mødet skal holdes inden for en frist af 2 uger. Institutionen og forbundets lokale afdeling kan aftale at forlænge fristen. Hvis en part ikke overholder fristen, kan den anden part forlange sagen behandlet direkte på mæglingsmøde.

Stk. 3. Hvis en af parterne ønsker det, udarbejdes der skriftlige mødereferater, der bør indeholde

- a) en præcis formulering af, hvad uenigheden drejer sig om
- b) hvem der deltog i mødet
- c) hvor og hvornår mødet fandt sted
- d) parternes stilling til uenigheden
- e) parternes enighed om sagens overgivelse til forhandling og afgørelse mellem den forhandlingsberettigede (central)organisation og Skatteministeriet, jf. hovedaftalerne
- f) de lokale parters underskrift.

Stk. 4. Ved lokale forhandlinger kan parterne ikke træffe aftale, som strider mod overenskomstens og/eller organisationsaftalens bestemmelser.

Kapitel 9. Ikrafttræden m.v.

§ 32. Ikrafttræden

Organisationsaftalen har virkning fra 1. april 2021.

Stk. 2. Samtidig ophæves organisationsaftale af 4. marts 2020 for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler og for forstandere, viceforstandere og lærere ansat ved efterskoler og fri fagskoler.

Stk. 3. Organisationsaftalen kan opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst til den 31. marts 2024.

(F) § 38. Ikrafttræden og opsigelse af overenskomsten

Overenskomsten har virkning fra den 1. april 2021.

Stk. 2. Samtidig ophæves overenskomst af 16. oktober 2019.

Stk. 3. Overenskomsten kan af parterne opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst den 31. marts 2024.

Stk. 5. En opsigelse af overenskomsten medfører, at de indgåede organisationsaftaler er opsagt fra samme tidspunkt.

København, den 23. marts 2022.

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Peter Broe Lund

CO10 - Centralorganisationen af 2010
Jesper K Hansen

København, den 24. juni 2022

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Skatteministeriet,
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Pernille Jung

Bilag til Organisationsaftalen og Fællesoverenskomsten

Bilag 1.1

Oversigt over centralt aftalte tillæg, jf. organisationsaftalens § 5 (basislønnede)

Funktionstillæg til lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler

1. For undervisning ydes følgende tillæg, som er pensionsgivende for ansatte med en forsikringsmæssig pensionsordning:

Lærere:

0-649,9 timer	16,38 kr. pr. time
650-699,9 timer	98,30 kr. pr. time
700-749,9 timer	131,07 kr. pr. time
750 timer og derover	163,83 kr. pr. time

Børnehaveklasseledere:

0-749,9 timer	22,41 kr. pr. time
750-799,9 timer	65,53 kr. pr. time
800-834,9 timer	131,07 kr. pr. time
835 timer og derover	163,83 kr. pr. time

2. For børnehaveklasseledere, der vikarierer i en lærerstilling (1.-10. klasse udgør undervisningstillægget dog minimum 65,53 kr. pr. time.

3. For medarbejdere, der er ansat både som lærer og som børnehaveklasseleder ved samme skole, udbetales der undervisningstillæg for det samlede timetal efter den skala, hvor pågældende har sin hovedbeskæftigelse.

Cirkulærebemærkninger til pkt. 3:

Bestemmelsen medfører, at en børnehaveklasseleder, der f.eks. har 80 pct. ansættelse som børnehaveklasseleder og 20 pct. ansættelse som lærer, får udbetalt undervisningstillæg for det samlede antal timer efter skalaen for børnehaveklasseledere.

4. Tillæg efter pkt. 1-4 udbetales løbende på grundlag af det planlagte antal undervisningstimer, ekskl. vikartimer mv. Godtgørelse for yderligere pålagte undervisningstimer, herunder vikartimer, udbetales senest ved normperiodens slutning. Ved undervisning under en time ydes tillægget forholdsmæssigt. Der er ved fastsættelsen af tillægget taget hensyn til et med undervisningsomfanget øget behov for forberedelse og efterbehandling af undervisningen.

For lærere, der er ansat 3 måneder eller mere i en del af et skoleår, skal der foretages en beregning af undervisningstillæggets størrelse på årsbasis. Beregningen af det samlede undervisningstillæg foretages på grundlag af det forventede antal undervisningstimer i ansættelsesperioden samt antallet af arbejdsdage i ansættelsesperioden/skoleåret. Det beregnede undervisningstillæg anvises løbende med 1/12 pr. måned. Ved fratreden reguleres undervisningstillægget i forhold til evt. yderligere undervisningstimer på grundlag af arbejdstidsopgørelsen

Cirkulærebemærkninger til pkt. 4:

Bestemmelsen udelukker ikke, at der kan gives yderligere tid til forberedelse og efterbehandling af undervisningen.

5. Der ydes et ikke-pensionsgivende tillæg til lærere og børnehaveklasseledere, der i den almindelige undervisning har ansvaret for undervisning af en eller flere elever, til hvem skolen modtager ekstra tilskud i henhold til Lov om friskoler og private grundskoler mv. § 11 til:

- a) Specialundervisning. Tillægget ydes til specialundervisning, der minimum har et omfang på gennemsnitlig 6 timer á 60 minutter eller derover ugentlig (svarende til 8 undervisningslektioner á 45 minutter). Når kriteriet om de 6 timer er opfyldt, ydes tillægget for alle specialundervisningstimerne inklusiv de 6 timer.
- b) Støtteundervisning i dansk for tosprogede elever.

Tillægget udgør 19,00 kr. i grundbeløb pr. undervisningstime á 60 minutter og udbetales månedsvis bagud for de planlagte timer.

Cirkulærebemærkninger til pkt. 5:

Tillæg for specialundervisning ved frie grundskoler indgår ikke ved beregning af overtimebetaling.

6. Til lærere, der varetager en funktion som souschef, ydes et pensionsgivende særligt tillæg på 19.300 kr. i årligt grundbeløb.

Tillægget er pensionsgivende både for lærere med forsikringspensionsordning og lærere med tjenestemandspensionsordning.

Funktionstillæg til lærere ved efterskoler og frie fagskoler

7. For undervisning ydes følgende ikke-pensionsgivende tillæg:

640-699,9 timer	98,30 kr. pr. time
700-749,9 timer	131,07 kr. pr. time
750 timer og derover	163,83 kr. pr. time

Ved undervisning under 1 time ydes tillægget forholdsmæssigt. Der er ved fastsættelsen af tillægget taget hensyn til et med undervisningsomfanget øget behov for forberedelse og efterbehandling af undervisningen.

For lærere, der er ansat 3 måneder eller mere i en del af et skoleår, skal der ved ansættelsesforholdets ophør foretages en beregning af undervisningstillæggets størrelse på årsbasis. Beregningen af det samlede undervisningstillæg foretages på grundlag af det faktiske antal undervisningstimer i ansættelsesperioden samt antallet af arbejdsdage i ansættelsesperioden/skoleåret. Ved fratræden kommer det beregnede undervisningstillæg til udbetaling.

8. Til lærere ved efterskoler samt frie fagskoler ydes et særligt tillæg på 18.800 kr. i årligt grundbeløb (kostskoletillæg). Tillægget er pensionsgivende for ansatte med forsikringsmæssig pensionsordning.

Cirkulærebemærkninger til pkt. 8:

Tillægget ydes i stedet for godtgørelse for arbejde på ubekvemme tidspunkter, jf. aftale om arbejdstid for tjenestemand i staten § 13 (dagarbejdere) og § 17, herunder aftalen om natpenge mv. for tjenestemand i staten eller tilsvarende aftaler (døgnarbejdere). Til deltidsbeskæftigede udbetales tillægget med en andel, der svarer til beskæftigelsesgraden.

Efter den 1. januar 2022 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og efter den 1. august 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode gælder, at tillægget efter pkt. 8 ydes i stedet for godtgørelse for arbejde på ubekvemme tidspunkter, jf. aftale om arbejdstid for lærer m.fl. i staten § 20 og § 26.

9. Til lærere ved frie fagskoler ydes et tillæg på 1.200 kr. i årligt. Tillægget træder i kraft pr. 1. april 2022.

Bilag 1.2

Den lokale tillægsgdannelse

I de nye lønsystemer er de hidtil centralt fastlagte lønforløb i et vist omfang erstattet af en lokal løndannelse. Det er dog parternes hensigt, at medarbejdernes løn som hidtil udvikles i takt med den enkeltes faglige udvikling. Det er således forudsat, at basislønningerne suppleres med en lokal tillægsgdannelse.

Der skal altid være en sammenhæng mellem lønfastsættelsen og en samlet vurdering af stillingsindehaverens relevante kvalifikationer og funktioner.

Lønsystemet skal være i overensstemmelse med skolens arbejdsopgaver og disses karakter, herunder at skolens kerneydelse er undervisning. Lønsystemet skal desuden have en synlig sammenhæng mellem opgavevaretagelsen og betalingen herfor.

Tillidsrepræsentanter skal ikke lønmæssigt og lønudviklingsmæssigt stilles ringere end andre ansatte omfattet af nye lønsystemer og skal have samme mulighed for at få tillæg ud over basislønnen, som hvis de havde fuld mulighed for at fungere i deres sædvanlige job.

I overensstemmelse hermed vil der kunne indgås aftale om at kompensere tillidsrepræsentanter for det løntab/den mangel på lønudvikling, der måtte være en følge af, at vedkommende ikke har mulighed for at varetage funktioner eller erhverve kvalifikationer på lige fod med de kolleger, pågældende er tillidsrepræsentant for.

Endelig kan der på baggrund af tillidsrepræsentanternes ændrede rolle inden for aftalesystemet, der efter den skete decentralisering i langt højere grad baserer sig på lokale løsninger, efter konkret vurdering indgås aftale om ydelse af tillæg til en tillidsrepræsentant.

Rammerne for de lokale forhandlinger

Det er parternes fælles mål, at alle skoler har formuleret en skriftlig lønpolitik, jf. inspirationspjecen: Lønpolitik - En vej til skolens mål. Det forudsættes derudover, at der på skolen aftales rammer for:

- a) Den lokale forhandlingsprocedure, herunder terminerne for tillægsforhandlinger (mindst én gang årligt, senest i oktober måned)
- b) Sammenhængen mellem den lokale personalepolitik, herunder kompetenceudvikling, og den lokale lønpolitik
- c) Indgåelse af eventuelle forhåndsftaler, hvor kriterierne og formen for lønændringer fastlægges på forhånd, således at løntillæggene udmøntes automatisk, når de ansatte opfylder de aftalte kriterier.

For at sikre en god lokal proces er det væsentligt, at forslag om lønforbedringer samt eventuelle afvisninger af sådanne forslag begrundes konkret.

Ligeledes er det et element i en god lokal proces, at de lokale parter er i besiddelse af relevant lønstatistisk materiale. Dette kan f.eks. være oplysning om lønniveau, lønudvikling samt om den lokale tillægsanvendelse/-fordeling, kombineret med oplysninger om køn og anciennitet.

Endvidere bør lønstatistik, som en part ønsker at lade indgå i de lokale forhandlinger, udleveres i kopi til forhandlingsmodparten. Spørgsmålet om det lønstatistiske grundlag for de lokale forhandlinger kan evt. indgå som et element i lønpolitikken.

Funktionstillæg

Funktionstillæg ydes ud over basislønnen. Funktionstillæg baseres på de funktioner (arbejds- og ansvarsområde), der er knyttet til den enkelte stilling/gruppe af stillinger. Funktionerne skal være særlige funktioner, der ligger ud over de funktioner, der forudsættes varetaget inden for basislønnen.

Funktionstillæg kan aftales for funktioner, der direkte eller indirekte understøtter elevernes læring. Ydelse af funktionstillægget skal desuden ses i sammenhæng med skolens egenart. Funktionstillæg kan endvidere aftales for funktioner, som kræver særlig faglig eller pædagogisk viden. Dette kan f.eks. være:

- Varetagelse af særlige funktioner, f.eks. skolebiblioteksfunktion
- Skolevejledning, klasselærerfunktioner
- Arbejdsopgaver i forbindelse med særligt omsorgs- og indsatskrævende børn/elever
- Arbejdsopgaver i forbindelse med børns/elevs særlige indlæringsvanskeligheder
- Særlige funktioner i forbindelse med udviklingsopgaver/projekter
- Supervision i forhold til faggrupper
- Udvikling af de enkelte fag
- Særlige koordinerende funktioner
- Mødeledelse i pædagogisk råd/medarbejderråd/lærerråd/det rådgivende organ
- Medarbejderrepræsentation i skolens bestyrelse

Kvalifikationstillæg

Kvalifikationstillæg omfatter både kvalifikationstillæg, som aftales for grupper af medarbejdere og kvalifikationstillæg til enkeltpersoner og dækker således alle tillæg, som er baseret på de ansattes kvalifikationer og kompetenceudvikling i relation til de krav, der er knyttet til stillingerne.

Kvalifikationstillæg ydes som hovedregel i form af varige tillæg, men kan også, hvis forholdene taler herfor, aftales som midlertidige tillæg.

Kompetenceudvikling

Kvalifikationer er ikke statiske, og der er derfor i hele ansættelsesforholdet behov for, at den ansattes kvalifikationer vedligeholdes og udbygges.

Den løbende kvalifikationsudvikling består af traditionel faglig efter- og videreuddannelse og kompetenceudvikling i bredere forstand, baseret på et samspil mellem teori og praksis. Kompetenceudvikling forudsættes integreret i den enkelte institutions personalepolitik.

Kvalifikationstillæg til grupper

På en skole kan der aftales kvalifikationstillæg for en eller flere grupper af medarbejdere. Det drejer sig om stillinger, hvor der stilles krav om nærmere opregnede generelle og/eller specielle faglige kvalifikationer eller et generelt kvalifikationsniveau for at kunne bestride stillingen. Grundlaget for gruppevis kvalifikationstillæg kan være et bestemt videreuddannelsesforløb, praksiserfaring af en vis varighed og lignende.

Kvalifikationstillæg til enkeltpersoner

Aftaler om kvalifikationstillæg baseres på f.eks. gennemførte uddannelsesforløb, eventuelle tidligere ansættelser og personlige kvalifikationer. Hertil kommer markedssituationen, som kan begrunde tillæg af rekrutteringsmæssige årsager.

Teoretisk og praktisk kompetenceudvikling i bred forstand vil løbende kunne danne grundlag for ydelse/forhøjelse af kvalifikationstillæg. Hertil kommer de markedsbestemte forhold, hvor et ønske om at fastholde en ansat kan udløse kvalifikationstillæg.

Tillægsformer

Kvalifikationstillæg ydes som hovedregel i form af varige tillæg, men kvalifikationstillæg til enkeltpersoner kan, når de konkrete omstændigheder begrundes det, aftales som midlertidige tillæg. For at honorere en særlig indsats kan der aftales engangsvederlag.

Lønsystemet indeholder mulighed for at indgå forhåndsaftaler, hvor kriterierne og formen for lønændringer er fastlagt med henblik på automatisk lønudmøntning på det tidspunkt, hvor en eller flere ansatte opfylder de aftalte kriterier.

Eksempler:

Kvalifikationstillæg kan i øvrigt ydes for f.eks.:

- Specialviden med særlig betydning for skolens arbejde
- Særlig faglig eller pædagogisk viden
- Anden erhvervs erfaring af betydning for jobbet
- Erfaring fra flere arbejdssteder

Resultatløn

Der kan lokalt aftales supplerende resultatbaserede lønordninger i henhold til fællesoverenskomstens bestemmelse herom. Der kan således udbetales resultatløn i form af tillæg for den enkelte måleperiode i det omfang de på forhånd definerede mål er opnået.

Bilag 1.3

Cirkulære om protokollat om supplerende pensionsordning for ansatte med tjenestemandslignende pension og opretholdte overgangsbestemmelser for allerede ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2000 eller pr. 1. august 2004.

Generelle bemærkninger

1. Opretholdte overgangsbestemmelser for overgang til de nye lønsystemer fremgår af bilag 1.3a, hvortil der henvises. Bestemmelserne i Bilag 3a har alene betydning for ansatte før 1. august 2004.
2. Pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler mv., er reguleret af følgende aftaler:
  - a) Aftale af 19. december 2003 (Perst. nr. 032-07) om pensionsforhold for tjenestemandsgupper o.l. i forbindelse med nye lønsystemer.
  - b) Aftale af 17. juni 2004 (Perst. nr. 038-04) om pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning.
  - c) Nedenstående protokollat i bilag 3a om supplerende pensionsordning for ansatte med tjenestemandslignende pension.
3. For at lette overblikket er cirkulærebemærkninger, der relaterer sig til en enkelt bestemmelse, nu opført som bemærkning til denne bestemmelse. Andre cirkulærebemærkninger er opført forrest i cirkulæret under ”Generelle bemærkninger”. De redaktionelle ændringer medfører ikke nogen ændringer i bestemmelserne, hhv. bemærkningernes retlige status.
4. Cirkulæret har virkning fra 1. april 2018. Samtidig ophæves cirkulære af 29. oktober 2008.

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

København, den 21. februar 2020

Pernille Thorsteen Madsen

Protokollat om supplerende pensionsordning for ansatte med tjenestemandslignende pension

§ 1. Dækningsområde mv.

Dette protokollat finder anvendelse for de ledere, lærere og børnehaveklasseledere, som er omfattet af statsgaranterede pensionsordninger.

Stk. 2. Ledere, lærere og børnehaveklasseledere kan som supplement til den tjenestemandslignende pensionsordning lokalt aftale pensionsbidrag af varige og midlertidige tillæg, jf. § 2 og 3.

Stk. 3. Herudover kan det lokalt aftales, at der indbetales pensionsbidrag af engangsvederlag fastsat efter § 5, stk. 4 i organisationsaftalen og resultatløn.

Cirkulærebemærkninger til § 1:

Der henvises til Finansministeriets breve af 8. februar og 2. marts 1995, hvad angår den personkreds, der som en personlig ordning har ret til pensionsdækning i en statsgaranteret pensionskasse eller anden lignende statslig tjenestemandspensionsordning.

§ 2. Supplerende pensionsbidrag for ledere

Tjenestemandslignende ansatte ledere er omfattet af aftale om pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning (Perst. nr. 038-04), jf. bilag 4.

Stk. 2. Varige tillæg/tillægsforhøjelser/indplacering i intervalløn der før ikrafttræden af den supplerende pensionsaftale af 17. juni 2004, jf. bilag 4, har medført, at den ansatte i tjenestemandspensionsmæssig henseende er blevet indplaceret i en højere lønramme, kan ikke aftales pensionsgivende til en supplerende pensionsordning.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2:

For de ledere, som helt eller delvist har aftalt supplerende pensionsbidrag af den del af lønnen, som lå over den tidligere pensionsgivende løn, før indgåelse af aftale om pensionsforhold, men ligger under den nuværende pensionsgivende løn efter indgåelse af aftale om pensionsforhold, bevares det supplerende pensionsbidrag uændret.

Det fremgår af bilag 4 (aftale om pensionsforhold), at pensionsprocenten for den del af lønnen, som overstiger den tjenestemandspensionsgivende løn på slutskalatrinet, er 18 pct.

Stk. 3. Der kan som supplement til den tjenestemandslignende pensionsordning lokalt aftales pensionsbidrag af varige og midlertidige tillæg, der ikke er omfattet af stk. 2, jf. organisationsaftalen for ledere ved frie grundskoler mv. § 3. For den del af lønnen, som overstiger den tjenestemandspensionsgivende løn på slutskalatrinet, indbetales et pensionsbidrag af det overskydende beløb med pensionsprocenten som fastsat i aftale om pensionsforhold, jf. bilag 4.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 3:

Jf. bemærkninger til stk. 2.

Stk. 4. Pensionsbidraget indbetales af skolen til Lærernes Pension. Af pensionsbidraget anses 1/3 for at være den ansattes eget bidrag. Lønspecifikationen skal indeholde oplysning herom.

Stk. 5. Den supplerende pensionsordning er omfattet af bestemmelserne i aftale af 22. april 2002 om pensionsbidrag af viste faste tillæg.

§ 3. Supplerende pensionsbidrag for lærere og børnehaveklasseledere

Tjenestemandslignende ansatte lærere og børnehaveklasseledere er omfattet af aftale om pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning (Perst. nr. 038-04), jf. bilag 4.

Stk. 2. Varige tillæg/tillægsforhøjelser, der før ikrafttræden af den supplerende pensionsaftale af 17. juni 2004, jf. bilag 4, har medført, at den ansatte i tjenestemandspensionsmæssig henseende er blevet indplaceret i en højere lønramme, kan ikke aftales pensionsgivende til en supplerende pensionsordning.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 2:

For de lærere og børnehaveklasseledere, som helt eller delvist har aftalt supplerende pensionsbidrag af den del af lønnen, som lå over den tidligere pensionsgivende løn, før indgåelse af aftale om pensionsforhold, men ligger under

den nuværende pensionsgivende løn efter indgåelse af aftale om pensionsforhold, bevares det supplerende pensionsbidrag uændret.

Det fremgår af § 11 i organisationsaftalen, at pensionsprocenten for den del af lønnen, som ligger under den tjenstemandspensionsgivende løn på slutskalatrinnnet, er 17,3 pct.

Det fremgår af bilag 4 (aftale om pensionsforhold), at pensionsprocenten for tillæg, som overstiger den tjenstemandspensionsgivende løn på slutskalatrinnnet, er 18 pct.

Stk. 3. Der kan som supplement til den tjenstemandslignende pensionsordning lokalt aftales pensionsbidrag af varige og midlertidige tillæg, der ikke er omfattet af stk. 2, jf. organisationsaftalens § 5, stk. 2-3. I givet fald indbetaler skolen et pensionsbidrag af tillægget med den pensionsprocent, som er aftalt i organisationsaftalens § 11, hvis tillægget ligger under den tjenstemandspensionsgivende løn på slutskalatrinnnet i det i pensionsaftalen fastlagte skalatrinsforløb. Hvis tillægget overstiger den tjenstemandspensionsgivende løn på slutskalatrinnnet, indbetales et pensionsbidrag af det overskydende beløb med den pensionsprocent, som er fastsat i aftale om pensionsforhold, jf. bilag 4.

*Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 3:
Jf. bemærkninger til stk. 2.*

Stk. 4. Pensionsbidraget indbetales af skolen til Lærernes Pension. Af pensionsbidraget anses 1/3 for at være den ansattes eget bidrag. Lønspecifikationen skal indeholde oplysning herom.

Stk. 5. Den supplerende pensionsordning er omfattet af bestemmelserne i aftale af 22. april 2002 om pensionsbidrag af viste faste tillæg.

§ 4. Ikrafttræden mv.

Protokollatet har virkning fra 1. april 2018.

Stk. 2. Samtidig ophæves protokollat af 29. oktober 2008 om særlige bestemmelser for ansatte, der har bevaret skalatrinsaflønnning og ansatte, der er overgået til basislønsystemet og har opretholdt et personligt medlemskab af en statsgaranteret pensionskasse, jf. bilag 3 i den tidligere organisationsaftale (Perst. nr. 038-06).

Stk. 3. Protokollatet kan opsiges samtidig med organisationsaftalen efter reglerne i samme. Såfremt organisationsaftalen opsiges, betragtes nærværende protokollat samtidig som opsagt.

København, den 21. februar 2020.

Lærernes Centralorganisation
Anders B. Christensen

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Pernille Thorsteen Madsen

Bilag 1.3a

Opretholdte overgangsbestemmelser for allerede ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2000 eller pr. 1. august 2004

Opretholdte bestemmelser om overgangsordning

§ 1. Overgangsordning for ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2000

Overgangsbestemmelserne omfatter ansatte, der pr. 1. august 2000 overgik til det nye lønsystem og som efter de daværende overgangsbestemmelser blev tillagt udligningstillæg.

Stk. 2. Udligningstillægget er personligt og bortfalder på hidtidige vilkår, jf. bilag 3a i det ophævede cirkulære om organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler (Perst. nr. 039-03).

Stk. 3. Tillægget kan konverteres helt eller delvist til kvalifikationstillæg.

§ 2. Overgangsordning for ansatte, der overgik til det nye lønsystem pr. 1. august 2004

Ansatte, der efter 1. august 2004 vender tilbage efter tjenestefrihed uden løn, jf. organisationsaftalens § 25, i dette ophævede cirkulære om organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler (Pers. Nr. 039-03), indplaceres på basislønskalaen med den anciennitet, den pågældende havde optjent i skalalønsanciennitet inden tjenestefriheden. Eventuel optjent anciennitet i tjenestefrihedsperioden, jf. organisationsaftalens § 25, tillægges efter indplaceringen på nyt lønsystem.

Hidtidige varige tillæg bortfalder, medmindre tillægget videreføres efter stk. 2 eller stk. 3, eller der indgås en aftale om tillæg i henhold til organisationsaftalens § 5. Hidtidige midlertidige tillæg opretholdes som midlertidige tillæg i den aftalte periode.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 1:

Varige tillæg omfatter varige kvalifikationstillæg og stillingsmæssige funktionstillæg.

Midlertidige tillæg omfatter midlertidige kvalifikationstillæg og funktionstillæg for varetagelse af særlige funktioner.

Stk. 2. Hvis den samlede faste løn ved indplacering på basislønnen er lavere end den hidtidige samlede faste løn, ydes et personligt varigt tillæg til udligning af forskellen¹. Tillægget ydes som et lokalt kvalifikationstillæg i henhold til organisationsaftalens § 5, stk. 3, eller eventuelt, hvis der lokalt er enighed herom, et lokalt funktionstillæg i henhold til organisationsaftalens § 5, stk. 2.

¹ Den samlede faste løn ved indplacering på basislønnen omfatter basisløn, ureguleret tillæg efter organisationsaftalens § 4, stk. 2, eventuelle nye varige tillæg, kostskoletillæg, jf. bilag 1, samt værdien af årets undervisningstillæg i henhold til den på overgangstidspunktet fastsatte aktivitetsplan 2004/2005 beregnet efter bilag 1 til organisationsaftalen.

Den hidtidige samlede faste løn omfatter skalaløn i det pågældende stedtillægsområde, eventuelle varige tillæg samt kostskoletillæg og værdien af årets undervisningstillæg i henhold til den på overgangstidspunktet fastsatte aktivitetsplan 2004/2005.

Der ses bort fra undervisningstillæg til ansatte ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler ved beregningen af udligningstillægget.

Det beregnede/aftalte tillæg til udligning af denne forskel ændres ikke ved eventuelle senere ændringer i undervisningstillæggets størrelse. Ved senere ændringer i beskæftigelsesgraden ned-sættes/forhøjes tillægget forholdsmæssigt.

Hvis årets undervisningstillæg for den enkelte lærer er usædvanligt højt eller lavt i forhold tidligere år, forudsættes der optaget lokal forhandling om fastsættelsen af kvalifikationstillægget til udligning af forskellen mellem den hidtidige løn og den nye løn.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2:

Det personlige tillæg kan bortfalde i forbindelse med indgåelse af en ny aftale om tillæg. Tillægget omregnes til grundbeløb pr. 1. oktober 1997.

Vikartimer, ifølge § 5, stk. 4, i arbejdstidsprotokollatet for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler, indgår ikke i grundlaget for beregning af udligningstillæg.

Eksisterende aftaler om lønforbedringer af lokalløn eller anden lokal lønordning opretholdes kun i det omfang, der er tale om varige tillægsordninger for den enkelte ansatte. I modsat fald gælder den lokale aftales ordlyd. Eksisterende aftaler kan erstattes af aftaler efter organisationsaftalens § 5.

Stk. 3. Lærere, der 1. august 2004 ville være indplaceret på skalatrin 35, 36 og 38, og børnehaveklasseledere, der 1. august 2004 ville være indplaceret på skalatrin 28, 29 og 30, sikres endvidere et tillæg/en tillægsforhøjelse svarende til værdien af førstkommende anciennitetsstigning med virkning fra det tidspunkt, da anciennitetsoprykningen ville være sket efter det hidtidige lønsystem.

Tillægget/tillægsforhøjelsen ydes dog kun i det omfang, der ikke i forbindelse med overgangen til det nye lønsystem eller senere er aftalt en samlet løn, der er højere end hidtidig løn inkl. førstkommende anciennitetstrin.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 3:

Bestemmelsen indebærer, at den pågældendes kvalifikationstillæg ("udligningstillæg") forhøjes med værdien af førstkommende anciennitetsstigning efter det hidtidige lønsystem fratrukket eventuelle varige lønforhøjelser, der måtte være aftalt i forbindelse med overgangen eller senere.

Bilag 1.4

Aftale om pensionsforhold for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning

I henhold til § 3 i aftale af 19. december 2003 om pensionsforhold for tjenestemandsgupper o.lign. i forbindelse med nye lønsystemer aftales følgende:

§ 1. Dækningsområde

Aftalen omfatter ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler på nyt lønsystem og med bevaret medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning.

§ 2. Pensionsgivende skalatrinsforløb

De i § 1 omhandlede ledere, lærere og børnehaveklasseledere optjener - i medfør af § 3, stk. 1, i aftale af 19. december 2003 om pensionsforhold for tjenestemandsgupper o. lign. i forbindelse med nye lønsystemer – tjenestemandspensionsret som følger:

Ledere omfattet af intervallønssystemet samt ledere, der indtil den 31. juli 2019 var omfattet af intervallønssystem, men som pr. 1. august 2019 er omfattet af basislønsystemer, jf. organisationsaftale for ledere ved frie grundskoler mv.:

Optjener **tjenestemandspensionsret** svarende til lønnen på det skalatrin, der er lig med eller nærmest under den aftalte intervalløn på tidspunktet for implementering af denne aftale, tillagt 2 ekstra skalatrin, dog maksimalt til skalatrin 48.

De 2 skalatrin opnås, når den enkelte leder i 2 år har haft ret til tjenestemandspension fra det samme skalatrin, som den pågældende, jf. ovenstående er indplaceret på, uanset om tiden helt eller delvis ligger før denne aftales virkningstidspunkt. Hvis mindst 2 år på det hidtidige pensionsberettigende skalatrin er opnået, tillægges de 2 skalatrin fra denne aftales virkningstidspunkt.

Ved OK18 blev parterne enige om at etablere en selvstændig organisationsaftale for ledere ved frie grundskoler mv. Aftalen er udsendt med Cirkulære om organisationsaftale for ledere ved frie grundskoler mv. Med organisationsaftalen er visse mellemledere (i organisationsaftalen defineret som "øvrige ledere") overgået fra intervallønssystemet til basislønsystemet med virkning fra den 1. august 2019. Overgangen medfører ingen ændring af den skalatrinsmæssige indplacering, der var gældende før overgangen til basislønsystemet (tillæggelse af 2 ekstra skalatrin, dog maksimalt skalatrin 48).

Ledere, der på tidspunktet for implementering af denne aftale, har ret til tjenestemandspension på skalatrin 49 eller højere, bevarer denne placering.

Lærere indplaceret på basisløntrin 1, 2 eller 3 pr. 1. august 2000:

Optjener **tjenestemandspensionsret** efter følgende skalatrinsforløb:

24, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 40, 42.

Alle trin er 2-årige. Skalatrín 42 er tillagt det hidtil gældende skalatrínsforløb for tjenestemandspensionsret og opnås efter 2 år på skalatrín 40, uanset om tiden på skalatrín 40 helt eller delvis ligger før denne aftales virkningstidspunkt. Hvis mindst 2 år på skalatrín 40 er opnået, opnås skalatrín 42 fra denne aftales virkningstidspunkt.

Lærere, der den 31. juli 2004 var skalatrínsaflønnet og som pr. 1. august 2004 er indplaceret på basisløntrin 1, 2 eller 3:

Optjener **tjenestemandspensionsret** efter følgende skalatrínsforløb:

35, 36, 38, 40, 42.

Alle trin er 2-årige. Skalatrín 42 er tillagt det hidtil gældende skalatrínsforløb for tjenestemandspensionsret og opnås efter 2 år på skalatrín 40, uanset om tiden på skalatrín 40 helt eller delvis ligger før denne aftales virkningstidspunkt. Hvis mindst 2 år på skalatrín 40 er opnået, opnås skalatrín 42 fra denne aftales virkningstidspunkt.

Børnehaveklasseledere indplaceret på basisløntrin 1, 2 eller 3:

Optjener **tjenestemandspensionsret** efter følgende skalatrínsforløb:

21, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33.

Alle trin er 2-årige. Skalatrín 32 og 33 er tillagt det hidtil gældende skalatrínsforløb for tjenestemandspensionsret. Skalatrín 32 opnås efter 2 år på skalatrín 31, uanset om tiden på skalatrín 31 helt eller delvis ligger før denne aftales virkningstidspunkt. Hvis mindst 2 år på skalatrín 31 er opnået, opnås skalatrín 32 fra denne aftales virkningstidspunkt. Skalatrín 33 opnås efter 2 år på skalatrín 32 dog senest efter i alt 4 år på skalatrín 31 og eventuelt skalatrín 32, uanset om tiden på skalatrín 31 helt eller delvis ligger før denne aftales virkningstidspunkt.

Avancement

Hvis en leder, lærer eller børnehaveklasseleder avancerer til højere stilling inden for eget ansættelsesområde (egen skole), opnås i pensionsmæssig henseende et ekstra skalatrín, (dog maksimalt til skalatrín 48) fra avancementstidspunktet, hvorefter den resterende del af pensionskæden forskydes med et skalatrín, jfr. § 3, stk. 4-5 i aftalen af 19. december 2003.

§ 3. Ikrafttrædelse mv.

Denne aftale træder i kraft og har virkning fra 1. august 2004.

Stk. 2. For ledere, lærere og børnehaveklasseledere, der er pensioneret inden for tidsrummet 1. april 2003 og indtil denne aftales virkningstidspunkt, og som på pensioneringstidspunktet opfyldte betingelserne for ledere for at få tillagt 2 ekstra skalatrín eller oprykning til skalatrín 42 for lærere henholdsvis skalatrín 32 eller skalatrín 33 for børnehaveklasseledere, omberegnes pensionen på grundlag heraf med virkning fra pensioneringstidspunktet.

Stk. 3. Denne aftale træder sammen med aftale af 19. december 2003 om pensionsforhold for tjenestemandsgupper o.lign. i forbindelse med nye lønsystemer i stedet for § 5a, stk. 1 og 2 og § 5b, stk. 1 og 2 i bilag 3 til organisationsaftale af 12. maj 2003 for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt forstandere, viceforstandere og lærere ved efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler, der derfor ophæves fra denne aftales virkningstidspunkt.

Stk. 4. Denne aftale kan ikke opsiges uden sammenhæng med aftale af 19. december 2003 om pensionsforhold for tjenestemandsgupper o.lign. i forbindelse med nye lønsystemer.

København, den 21. februar 2020.

Lærernes Centralorganisation
Anders B. Christensen

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Frank Nielsen

Bilag 1.5

UDGÅET

Bilag 1.6

Aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler

Cirkulærebemærkninger til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler:

Parterne har i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2015 konstateret, at det ikke er lykkedes at opnå enighed om en ny aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler.

Der er som følge heraf ikke foretaget indholdsmæssige ændringer i aftalen. Aftalen er dog redaktionelt opdateret ved indarbejdelsen af lov nr. 409 af 26. april 2013 og nyt grundbeløb.

Aftalen gælder for de lærerstuderendes praktik i følgende skoleformer: De frie grundskoler, private gymnasiers grundskoleafdelinger, efterskoler samt frie fagskoler.

Arbejdsopgaver i relation til de lærerstuderendes praktik

De lærerstuderendes praktikforløb består af praktiktimer, vejledningstimer, praktikundervisning samt alenepraktik, hvor de lærerstuderende alene varetager undervisningen i skoleperioden.

1. Praktikvederlag

Der ydes et praktikvederlag pr. lektion, hvor studerende deltager i lærerens undervisning af elever, på 43,25 kr. for hver deltagende lærerstuderende.

Praktikvederlaget dækker tilrettelæggelsen og gennemførelsen af praktiktimerne. I tilrettelæggelsen stiller praktiklæreren de lærerstuderende opgaver, der i sammenhæng med praktikforløbet og i et forløb med progression giver de lærerstuderende mulighed for at tilegne sig praktiske kundskaber og færdigheder af betydning for de studerendes uddannelse. Praktikvederlaget dækker således blandt andet praktiklærerens refleksion over og efterbehandling af de studerendes undervisning i praktiktimerne, herunder en kortvarig, spontan dialog som umiddelbar opfølgning på praktiktimerne.

2. Honorering af konkrete opgaver i relation til lærerstuderende i praktik

For hvert praktikforløb i alene perioden udbetales der et beløb på 4.587,31 kr. pr. lærerstuderende til lærere, der er frigjort fra undervisningsforpligtelsen, men som varetager særlige opgaver i relation til forløbet. Såfremt flere lærere varetager denne opgave, deles beløbet mellem dem. Beløbet deles forholdsmæssigt efter antallet af frigjorte timer medmindre andet aftales lokalt.

Lærerens timer til vejledning, praktikundervisning og skriftlig udtalelse indgår normalt ikke i arbejdstidsopgørelsen. Skolen kan dog beslutte, at de nævnte timer indgår i det omfang, de kan afholdes inden for lærerens årlige arbejdstid.

Såfremt timerne opgøres uden for arbejdstidsaftalen, honoreres med arbejdstimesats II efter Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning, jf. cirkulære af 17. januar 2001, dog således at praktikundervisningslektioner honoreres efter undervisningstimesats II.

Såfremt timerne opgøres inden for arbejdstidsaftalen, udbetales differencen mellem lærerens timeløn og arbejdstimeløn efter Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning

Cirkulærebemærkning:

Såfremt timerne til praktikundervisning holdes uden for arbejdstidsopgørelsen, betales der for forberedelse.

3. Ledelses- og koordineringsopgaver

For ledelses- og koordineringsopgaver udbetales 9,17 kr. pr. praktiktime og pr. undervisningstime for hver deltagende lærerstuderende.

Beløb op til 20.970,56 kr. årligt samt 2/5 af det overskydende beløb ud over 20.970,56 kr. ydes som tillæg til skolens leder og souschef. 3/5 af beløb over 20.970,56 kr. ydes som tillæg til lærere m.fl. ved skolen, der under ansvar over for ledelsen har varetaget ledelses- og koordineringsopgaver. Skolens leder fastlægger fordelingen under hensyn til opgavefordelingen.

4. Regulering mv.

For vederlag og honorering efter ovenstående betales der særlig feriegodtgørelse (1,5 pct.). Alle beløb i denne aftale er anført i grundbeløb pr. 31. marts 2012.

5. Ikrafttræden og opsigelse

Aftalen har virkning fra 1. april 2015.

Stk. 2. Samtidig ophæves aftale af 20. juni 2002 om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler.

Stk. 3. Aftalen kan opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst den 31. marts 2018.

København, den 3. marts 2016

Lærernes Centralorganisation

Anders Bondo Christensen

Finansministeriet,
Moderniseringsstyrelsen
David Sembach

Bilag 1.7**Tillæg til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler om meritlærerstuderendes praktik**

Cirkulærebemærkninger til tillæg til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler om meritlærerstuderendes praktik:

Parterne har i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2015 konstateret, at det ikke er lykkedes at opnå enighed om en ny aftale tillæg til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler om meritlærerstuderendes praktik.

Der er som følge heraf ikke foretaget indholdsmæssige ændringer i aftalen. Aftalen er dog redaktionelt opdateret ved indarbejdelsen af lov nr. 409 af 26. april 2013 og nyt grundbeløb.

For studerende efter meritlæreruddannelsen, jf. bekendtgørelse nr. 593 af 1. maj 2015 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen, der er i praktik på de frie grundskoler, private gymnasiers grundskoleafdelinger, efterskoler samt frie fagskoler gælder følgende:

1. Der ydes praktikvederlag pr. lektion, honorar pr. vejledningstime samt honorar for den afsluttende bedømmelse med de samme satser som i aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler. Der betales ligeledes 7 kr. pr. praktiktime og pr. undervisningstime for hver deltagende studerende for ledelses- og koordineringsopgaver.
2. Honorarerne dækker de ydelser, som er angivet i aftalen om de lærerstuderendes praktik.
3. I det omfang lærerstuderende efter meritlæreruddannelsen er i alenepraktik, hvor den studerende alene varetager undervisningen, udbetales der for hvert praktikforløb et beløb på 2.621 kr. til de lærere, der er frigjort fra undervisningsforpligtelsen, men som varetager særlige opgaver i relation til forløbet. Beløbet deles forholdsmæssigt efter antallet af frigjorte timer med mindre andet aftales lokalt.
4. For vederlag og honorering efter ovenstående betales der feriegodtgørelse (1,5 pct.).
5. Beløbene i denne aftale er anført i grundbeløb pr. 31. marts 2012.

Aftalen har virkning fra 1. april 2015. Samtidig ophæves aftale af 15. august 2003 om tillæg til aftale om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler om meritlærerstuderendes praktik. Aftalen kan opsiges sammen med aftalen om de lærerstuderendes praktik på de frie skoler, dog tidligst den 31. marts 2018.

København, den 3. marts 2016

Lærernes Centralorganisation
Anders Bonde Christensen

Finansministeriet,
Moderniseringsstyrelsen
David Sembach

Bilag 1.8

Protokollat til organisationsaftalen om de tyske mindretalsskoler i Danmark

§ 1. I følgende situationer har Deutscher Schule- und Sprachverein für Nordschleswig og ikke skolen kompetencen for ansatte ved frie grundskoler:

- a) Ansættelse (over 3 måneder) af ledere, lærere og børnehaveklasseledere
- b) Afskedigelse af ledere, lærere og børnehaveklasseledere
- c) Pålæg om funktion i højere stilling
- d) Ydelse af tjenestefrihed

§ 2. Ansatte ved frie grundskoler, efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler, der under ansættelsen har tjenestefrihed fra en tjenestemandstilling i Tyskland (Beamten), er ikke omfattet af organisationsaftalens

- a) §§ 11 og 12 om pension
- b) § 24 om jubilæumsgratiale

Det er lagt til grund, at de pågældende ikke herved stilles ringere.

§ 3. Protokollatet kan opsiges samtidig med organisationsaftalen efter reglerne i samme. Såfremt organisationsaftalen opsiges, betragtes nærværende protokollat samtidig som opsagt.

København, den 21. februar 2020

Lærernes Centralorganisation
Anders B. Christensen

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Pernille Thorsteen Madsen

Bilag 1.9

Aftale om hviletid og fridøgn for lærere m.fl. ved frie grundskoler, bortset fra skoler med kostafdeling

Bilaget ophæves med virkning fra den 31. december 2021 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og med virkning fra den 31. juli 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode.

§ 1. For lærere m.fl. ved frie grundskoler, bortset fra skoler med kostafdeling, gælder de i §§ 2-4 angivne fravigelser fra § 50 og § 51 i lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005 om arbejdsmiljø og Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv.

§ 2. Under deltagelse i lejrskoleophold, ekskursioner, skolerejser og lignende ses bort fra kravet om daglig hviletid.

Stk. 2. Såfremt lejrskoleopholdet mv. strækker sig over en weekend, omlægges det ugentlige fridøgn, således at der kan være indtil 12 døgn mellem 2 fridøgn.

§ 3. Ved aftenaktiviteter kan den daglige hviletid nedsættes 12 gange pr. skoleår for den enkelte lærer. 6 af de 12 gange kan hviletiden nedsættes, så aftenaktiviteten kan vare til kl. 22.00. De øvrige 6 gange kan hviletiden nedsættes uden begrænsning.

Stk. 2. De 12-ganges nedsættelse kan anvendes i forbindelse med bestyrelsesmøder, forældre-møder, herunder klasseforældremøder, hytteture, fester, teaterture mv., idet dog bestyrelsesmøder og klasseforældremøder altid skal slutte kl. 22.00.

§ 4. Den centralt aftalte nedsættelse af den daglige hviletid kan udvides indtil i alt 20 gange uden tidsbegrænsning pr. skoleår for den enkelte lærer ved skriftlig aftale mellem skolens ledelse og organisationens lokale repræsentant, jf. arbejdstidsaftalens § 15.

§ 5.

Denne aftale har virkning fra 1. april 2002.

Stk. 2. Samtidig ophæves protokollat af 9. december 1999 om hviletid og fridøgn for lærere m.fl. ved frie grundskoler bortset fra skoler med kostafdeling. Aftalen er en uændret gengivelse af det hidtidige protokollat.

Stk. 3. Aftalen kan opsiges skriftligt af de underskrivende parter med 3 måneders varsel, dog tidligst den 31. marts 2005.

København, den 12. maj 2003

Lærernes Centralorganisation _____

Anders B. Christensen _____

_____

_____

Finansministeriet _____

P. M. V. _____

E. B. _____

Marianne Hansen _____

Bilag 1.10**Cirkulære om aftale om fravigelse af regler om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler****Cirkulære**

Arbejds miljølovgivningens regler om hvileperiode og fridøgn fremgår af bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hviletid og fridøgn mv.

Efter bekendtgørelsens § 3 skal den ansatte have en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 sammenhængende timer inden for hver periode på 24 timer. Reglen er opfyldt, når der inden for de 24 timer, der går forud for arbejdets ophør, ligger en sammenhængende hvileperiode på 11 timer.

Efter bekendtgørelsens § 4 skal den ansatte inden for hver periode på 7 døgn have et ugentligt fridøgn, der skal ligge i umiddelbart tilslutning til en daglig hvileperiode.

Bekendtgørelsens regler om hvileperiode og fridøgn kan imidlertid fraviges ved aftale mellem arbejdsmarkedets parter, jf. kapitel 5. På den baggrund har Lærernes Centralorganisation og Finansministeriet indgået nedenstående aftale om fravigelse af de almindelige regler om hvileperiode og fridøgn for lærere ved efterskoler.

Ved anvendelsen af bestemmelserne i denne aftale indgår den undervisningstid og tilsynstid, som den ansatte forhindres i at varetage på grund af forlængelse af hviletiden, jf. § 2, stk. 2, i opgørelsen af den ansattes arbejdstid.

Ikrafttræden

Cirkulæret træder i kraft med virkning fra den dato, aftalen er underskrevet.

Finansministeriet, Personalestyrelsen

Den 12. maj 2003

P.M.V.

E.B.

Marianne Hansen

Aftale om fravigelse af regler om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler**§ 1**

I forbindelse med de opgaver, der følger af efterskolens kostskoleform, kan den daglige hviletid inden for en ramme af 40 gange om året nedsættes til 8 timer i fornødent omfang. En sådan nedsættelse sker ved indgåelse af lokal aftale, jf. arbejdstidsprotokollatets § 15.

Stk. 2. Hviletiden kan ikke nedsættes to døgn i træk, medmindre dette sker i forbindelse med en weekend eller sønehelligdage.

§ 2

Nattjeneste mellem kl. 23.00 og 7.00 anses for hviletid, hvad enten læreren opholder sig på skolen eller udfører nattjenesten fra sit hjem.

Stk. 2. En afbrydelse af hviletiden medfører, at hviletiden anses for afbrudt. Ved afbrydelse af hviletiden er den ansatte berettiget til mindst 8 timers uafbrudt hviletid efter afslutningen af den sidste arbejdsperiode, selv om den pågældende skulle have varetaget andre opgaver i denne periode.

§ 3

Har den ansatte tjeneste i forbindelse med en weekend, således at der ikke kan ydes et fridøgn på mindst 24 timer inden for 7 døgn, har den ansatte i den efterfølgende weekend ret til en friperiode på mindst 48 timer i forlængelse af en daglig hvileperiode.

Stk. 2. I forbindelse med kostskoletilsyn, jf. § 9 i arbejdstidsprotokollatet, kan der ikke pålægges den ansatte mere end én nattevagt i en weekend (fra fredag kl. 23 til mandag kl. 06) for den enkelte ansatte, medmindre den ansatte er indforstået hermed.

§ 4

Under deltagelse i lejrskoler, ekskursioner, skolerejser o.l. kan der ses bort fra kravet om daglig hviletid. I det omfang læreren ikke får hvileperioder under lejrskoleophold o.l., skal læreren umiddelbart ved hjemkomsten have tilsvarende kompenserende hvileperioder og fridøgn.

Stk. 2. Hvis lejrskoleopholdet mv. strækker sig over en weekend, omlægges det ugentlige fridøgn, således, at der kan være op til 12 døgn mellem to fridøgn.

§ 5

Ved fravigelse af de almindelige regler om hvileperiode og fridøgn skal den ansatte efterfølgende have kompenserende hvileperioder og fridøgn, jf. bekendtgørelsens § 27.

§ 6

Aftalen har virkning fra den dato, aftalen er underskrevet.

Aftalen kan opsiges skriftligt af de underskrivende parter med 3 måneders varsel, dog tidligst den 31. marts 2005.

København, den 12. maj 2003

Lærernes Centralorganisation
Anders B. Christensen

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.
Marianne Hansen

BILAG 1a

Generelle aftaler

De ansatte er omfattet af de til enhver tid gældende aftaler mellem Finansministeriet/Skatteministeriet og centralorganisationerne i pkt. 1-26. Ansatte, der følger arbejdstidsaftalen for tjenestemænd er dog ikke omfattet af pkt. 7.

Redaktionel bemærkning:

Flere steder henviser cirkulæret til en forældet udgave af pågældende aftale.

I disse tilfælde har vi både sat link ind til den historiske aftale, som cirkulæret henviser til, samt til den aktuelt gældende udgave. Den aktuelt gældende følger umiddelbart efter den historiske.

Ved overenskomstfornyelsen i 2021 er der sket ændringer i de aftaler, der er markeret med *.

1. [Arbejdsgiverens pligt til at underrette arbejdstageren om vilkårene for ansættelsesforholdet, for tiden Fmst. cirk. 14/6 2002 \(Perst. nr. 029-02\).](#)
2. * [Rammeaftale om nye lønsystemer, for tiden Skm. cirk. 28/2 2022 \(Medst.nr. 009-22\).](#)
3. [Lokalløn, for tiden Fmst. cirk. 2/9 2009 \(Perst. nr. 055-09\).](#)
4. [Chefløn, for tiden Fmst. cirk. 9/4 2014 \(Modst. nr. 017-14\).](#) (Historisk)
[Chefløn, for tiden, Fmst./Modst cirk. 10/7 2019 \(Modst. Nr. 059-19\)](#) (Gældende)
5. [Protokollat II om ydelse af udligningstillæg til tjenestemandslignende ansatte og overenskomstansatte ved institutioners flytning til lavere stedtillægsområde til aftale om justering af tjenestemandslønninger, for tiden Fmst. cirk. 30/8 2019 \(Modst. nr. 064-19\).](#)
6. * [Aftale om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv. \(ydelsessammensætning, tilbagekøb og overflytning i forbindelse med jobskifte\), for tiden Skm. cirk. 2. juli 2021 \(Medst. nr. 012-21\)](#)
7. [Decentrale arbejdstidsaftaler, for tiden Fmst. cirk. 6/10 1999 \(Fmst. nr. 064-99\).](#)
8. [Konvertering af over-/merarbejde, arbejdstidsbestemte ydelser mv. til faste tillæg, for tiden Fmst. cirk. 26/1 1996 \(Fmst. nr. 13/96\).](#)
9. [Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, for tiden Fmst. cirk. 18/7 2003 \(Perst. nr. 055-03\).](#) (Historisk)
[Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, for tiden Medst. 5/7 2021 \(Medst. nr. 013-21\).](#) (Gældende)
10. * [Tjenesterejser, for tiden Skm. cirk. 19/10 2021 \(Medst. nr. 030-21\).](#)
11. [Ferie, for tiden Fmst. cirk. 11/11 2005 \(Perst. nr. 053-05\).](#) (Historisk)
[Ferie, for tiden Medst. cirk. 18/12 2019 \(Medst. nr. 089-19\).](#)(Gældende)
12. * [Barsel, adoption og omsorgsdage, for tiden Skm. cirk. 18/5 2021 \(Medst. nr. 010-21\).](#)
13. [Opsparing af frihed, for tiden Fmst. cirk. 17/6 2002 \(Perst. nr. 011-02\)](#)
14. [Tjenestefrihed af familiemæssige årsager, for tiden Fmst.cirk. 20/4 2019 \(Modst. nr. 019-19\).](#)
15. * [Tillidsrepræsentanter i staten, for tiden Fmst. cirk. 8/12 2021 \(Medst. nr. 049-211\)](#)
16. [Job på særlige vilkår \(Socialt Kapitel\), for tiden Fmst. cirk. 14/6 1997 \(Fmst. nr. 33/97\).](#)
17. * [Seniorordninger, for tiden Skm. cirk. 21/12 2021 \(Medst. nr. 052-21\).](#)
18. * [Frivillig fratræden, for tiden Skm.cirk. 21/12 2021 \(Medst nr. 053-21\).](#)
19. [Rammeaftale om distancearbejde, for tiden Fmst. cirk. 6/7 2005 \(Perst. nr. 039-05\)](#)

20. [Implementering af deltidsdirektivet, for tiden Fmst. cirk. 2/9 1999 \(Fmst. nr. 051-99\).](#)
21. * [Den Statslige Kompetencefond, for tiden Skm. Cirk. 18/10 2021 \(Medst. Nr. 029-21\).](#)
22. [Kompetenceudvikling, for tiden Skm. cirk. 11/12 2019 \(Medst. nr. 084-19\).](#)
23. [Samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner, for tiden Skm. cirk. 18/11 2020 \(Medst. nr. 042-21\).](#)
24. [Oplæring på særlige vilkår \(Integrations- og oplæringsstillinger\), for tiden Fmst. cirk. 29/6 2005 \(Perst. nr. 036-05\).](#)
25. [Kontrolforanstaltninger, for tiden Fmst. cirk. 1/11 2010 \(Perst. nr. 031-10\)](#)
26. [Gruppelivsordning for tjenestemænd m.fl. og visse overenskomstansatte i staten og folkekirken mv., for tiden Fmst.cirk. 15/6 2018 \(Modst. Nr. 006-18\)](#) Historisk
[Gruppelivsordning for tjenestemænd m.fl. og visse overenskomstansatte i staten og folkekirken mv., for tiden Medst. cirk. 1/6 2022 \(Medst. nr. 030-22\).](#) Gældende

Cirkulærebemærkninger:

Aftalerne mellem benholdtvis Finansministeriet/Skatteministeriet og centralorganisationerne i bilag 1 a er en del af det samlede overenskomstgrundlag.

Ad pkt. 2

Rammeaftalen omfatter de personalegrupper, for hvilke der er indgået aftale om nye lønsystemer.

Ad pkt. 7

De lokale parter (ekskl. undervisningsområdet) kan indgå aftale om indførelse af fleksstidsordninger.

Ad pkt. 12

Vedrørende eventuel refusion af merudgifter ved vikaransættelser under barsels- og adoptionsorlov henvises til Finansministeriets Bekendtgørelse nr. 2271 af 29. december 2020 om barselsfonden.

DEL 2:
Arbejdstid i medfør af:

Cirkulære om aftale om
Arbejdstid for lærere m.fl. i staten
(cirkulære af 8. juli 2021, Medst nr. 015-21)

Cirkulære om protokollater om arbejdstid m.v. for lærere ved efterskoler
samt frie fagskoler
(af 1. juli 2022, Medst. Nr. 040-22)
(forkortet PA i det følgende)

Skoleåret 2021-2022:
**Arbejdstiden, planlægges, afvikles og opgøres efter
reglerne gældende for overenskomstperioden 2018-2021**

Der henvises til OK 2018-2021 håndbogen
side 59 – 85, hvor disse regelsæt findes:

Cirkulære om Statens arbejdstidsaftale af
(2. december 2019, Medst. nr. 082-19)
(forkortet StA i det følgende)

OG

Cirkulære om protokollater om arbejdstid m.v. for lærere ved efterskoler
samt frie fagskoler
(af 4. marts 2020, Medst. Nr. 005-20)
(forkortet LæA i det følgende)

Cirkulære om aftale om Arbejdstid for lærere m.fl. i staten

Generelle bemærkninger

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 har den 1. juli 2021 indgået vedlagte aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten.

Bemærkninger, der relaterer sig til aftalens enkelte bestemmelser, er parternes fælles bemærkninger. Af hensyn til overblikket er disse bemærkninger anført i direkte forlængelse af de enkelte bestemmelser i aftalen.

1. Aftalen fastlægger de regler, som statens skoler/institutioner generelt må antages at have brug for. Hvis de lokale parter er enige om det, kan aftalen både suppleres og fraviges ved lokalaftale indgået efter § 3. Det kan fx være tilfældet, hvis man på den enkelte skole/institution har behov for regulering af forhold, som ikke er omtalt i arbejdstidsaftalen, eller for regler af andet indhold.

To regelsæt

2. Arbejdstidsaftalen består af to delvis forskellige regelsæt – et for lærere med almindelig dagarbejdstid og et for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvis uden for almindelig dagarbejdstid.

Reglerne for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvis uden for almindelig dagarbejdstid, skal blandt andet tage hensyn til den fysiske og psykiske belastning ved skiftende og ubekvemme arbejdstider.

Opdelingen er foretaget på den måde, at aftalen består af bestemmelser om samarbejdssporet (kap. 2) og fællesbestemmelser (kap. 2a), der suppleres med særbestemmelser for henholdsvis lærere med almindelig dagarbejdstid (kap. 3) og lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvis uden for almindelig dagarbejdstid (kap. 4)

Ikrafttræden

Cirkulæret træder i kraft den 8. juli 2021 og har virkning fra de tidspunkter, der fremgår af aftalens § 27.

Cirkulæret af 2. december 2019 om Statens arbejdstidsaftale (Medst.nr. 082-19) finder ikke anvendelse for ansatte omfattet af cirkulære om Aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten fra 1. januar 2022 for skoler/institutioner, der følger kalenderåret som normperiode og fra 1. august 2022 for skoler/institutioner, der følger skoleåret som normperiode.

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen,
Den 8. juli 2021

Pernille Jung

Bilag 1

Aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten

Præambel

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og Lærernes Centralorganisation (LC)/Centralorganisationen af 2010 (CO10) er enige om, at lærerne i staten udfører en opgave af stor betydning, og at de statslige skoler/institutioner er af afgørende betydning for vores samfund. Undervisning er skolens/institutionens kerneydelse. Den gode undervisning er afgørende for, at eleverne/kursisterne tilegner sig en række kundskaber og færdigheder, der har stor betydning for dem, mens de gennemfører deres uddannelse, for deres tilværelse efter endt uddannelse og for samfundet som helhed. De statslige skoler/institutioner bidrager afgørende til at fremme den enkelte elevs/kursists faglige og alsidige udvikling og demokratiske dannelse. Skolerne/Institutionerne er en vigtig del af fundamentet i vores uddannelsessystem.

Lærerne er den vigtigste faktor for elevernes/kursisternes udbytte af undervisningen. Når lærerne oplever, at de har mulighed for at kunne lykkes med deres arbejde og har indflydelse på skolens/institutionens og undervisningens udvikling, har det en positiv betydning for elevernes/kursisternes udbytte af undervisningen. Et forpligtende samarbejde, der skaber gennemskuelighed og overblik over arbejdstiden og prioriteringen af opgaverne, styrker grundlaget for et godt arbejdsmiljø. Det forudsætter god skole-/institutionsledelse, der sammen med lærerne sætter retning og etablerer et samarbejde, og er tæt på undervisningsopgaven.

Kernen i aftalen er et forpligtende samarbejde, der understøtter lærernes muligheder for at kunne udøve deres professionelle dømmekraft og at kunne lykkes med opgaven.

Parterne ønsker at bidrage til kvalificerede drøftelser af prioriteringer af lærernes arbejdstid mellem leder, tillidsrepræsentant og lærere. Målet er at understøtte parternes drøftelser på skolen/institutionen om sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

På centralt niveau understøtter aftalen et tæt samarbejde mellem Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og LC/CO10. De centrale parter holder årlige møder med henblik på at understøtte de lokale parter drøftelser.

Med aftalen ønsker parterne at skabe de bedste rammer for et tæt og konstruktivt samarbejde på alle niveauer, mellem Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og LC/CO10, mellem ledelse og tillidsrepræsentant og samarbejdet mellem det centrale niveau og skole-/institutionsniveauet. Parterne forpligter sig i fællesskab på, at samarbejdet realiseres på alle områder, der er dækket af aftalen. Vi ønsker med aftalen at understøtte vores fælles målsætning om at skabe størst mulig kvalitet i undervisningen, understøtte et godt arbejdsmiljø og styrke den professionelle kapital.

(PA) Cirkulære om protokollater om arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler samt frie fagskoler

Generelle bemærkninger

1. Bilag 1 er et protokollat til organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere samt efterskoler og frie fagskoler.
2. Arbejdet tilrettelægges på skolen inden for de rammer, som er anført i protokollat om arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler og frie fagskoler.
3. Det er forudsat, at skolens ledelse efter de af skolens bestyrelse afstukne rammer i dialog med de ansatte foretager planlægningen. Det er endvidere forudsat, at der tages hensyn til skolens opgaver, type, fysiske rammer og arbejdsform samt lærernes muligheder for at tilrettelægge undervisningen mv. pædagogisk forsvarligt.
4. Der skal gives de ansattes tillidsrepræsentant mulighed for at gøre sig bekendt med forslag til arbejdsfordeling og arbejdstidsplaner samt ændringer heri.
5. Parterne har ved OK21 indgået aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten, som gælder for lærere omfattet af dette protokollat.

Som følge heraf ændres en række bestemmelser i dette protokollat, efterhånden som aftalen om arbejdstid for lærere m.fl. i staten træder i kraft på institutionerne.

Institutioner, der følger kalenderåret som normperiode:

Bilag 1, § 2 om arbejdstid er ændret.

Bilag 1, § 3 om ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 60 år er ændret.

Bilag 1, § 4 om ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 50 år.

Bilag 1a og 1b finder ikke anvendelse fra den 1. januar 2022

Institutioner, der følger skoleåret som normperiode:

Bilag 1, § 2 om arbejdstid er ændret.

Bilag 1, § 3 om ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 60 år er ændret.

Bilag 1, § 4 om ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 50 år.

Bilag 1a og 1b finder ikke anvendelse fra den 1. august 2022

Opmærksomheden henledes på, at bestemmelserne i bilag 1, §§ 3-4 erstattes af tilsvarende bestemmelser i §§ 13 og 13a i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten.

6. Alle tillæg er anført i grundbeløb niveau 31. marts 2012, medmindre andet er anført.

Ikrafttræden

Cirkulæret træder i kraft den 1. juli 2022. Samtidig ophæves cirkulære af 4. marts 2020 om Arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler samt frie fagskoler (Medst. nr. 005-20).

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

Den 1. juli 2022

Pernille Jung

Kapitel 1. Dækningsområde mv.

§ 1. Dækningsområde

Aftalen gælder for lærere i det omfang, det fremgår af den enkelte organisationsaftale/aftale indgået mellem Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, og Lærernes Centralorganisation og CO10 – Centralorganisationen af 2010 (herefter LC/CO10).

Cirkulærebemærkninger til § 1:

I aftalen anvendes betegnelsen "lærer" for alle ansatte, der er omfattet af aftalen. Ved betegnelsen "lærer" forstås dermed ansatte i stillingskategorierne "lærer", "børnehaveklasseleder", "faglærer", "fængselslærer" mv., således som det følger af de enkelte organisationsaftaler/aftaler.

§ 2. Ved lærere med almindelig dagarbejdstid forstås i denne aftale lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret i tidsrummet fra kl. 06 til kl. 19 på ugens 5 første dage.

Stk. 2. Lærere med almindelig dagarbejdstid er omfattet af bestemmelserne i kap. 2a. Hvis arbejdstiden lejlighedsvis placeres uden for almindelig dagarbejdstid, gælder særbestemmelserne i kap. 3.

Stk. 3. Lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvis uden for almindelig dagarbejdstid, er omfattet af bestemmelserne i kap. 2a og særbestemmelserne i kap. 4.

Cirkulærebemærkninger til § 2:

Arbejdstidsaftalen skelner mellem

- a) *Lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret inden for almindelig dagarbejdstid, dvs. tidsrummet fra kl. 06 til kl. 19 på ugens 5 første dage, og*
- b) *Lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvis uden for dette tidsrum.*

Begge grupper er omfattet af fællesbestemmelser om samarbejde, jf. kap. 2, og fællesbestemmelser om arbejdstidens længde, arbejdstidsopgørelsen, overarbejde mv., jf. kap. 2a (§§ 6 – 18).

For lærere med almindelig dagarbejdstid suppleres fællesbestemmelserne med særbestemmelser om arbejdstidens tilrettelæggelse og ulempe- og weekendgodtgørelse for lejlighedsvist arbejde uden for almindelig dagarbejdstid, jf. kap. 3 (§§ 19-22).

For andre lærere suppleres fællesbestemmelserne med særbestemmelser om arbejdstidens tilrettelæggelse og om fri-dage og ulempegodtgørelser, jf. kap. 4 (§§ 23 - 26).

Det afgørende for, hvilket af de to regelsæt læreren følger, er, om arbejdstiden "normalt" er placeret inden for almindelig dagarbejdstid eller helt eller delvis uden for.

*Aftalen angiver ikke præcise kriterier for, hvornår arbejdstiden må anses for **normalt** at være placeret helt eller delvis uden for almindelig dagarbejdstid.*

Fastlæggelsen heraf må ske lokalt efter en konkret vurdering.

Når der skal tages stilling til, hvilket af de to regelsæt en lærer skal følge, bør der lægges vægt på, om der regelmæssigt forekommer planlagte tjenester uden for almindelig dagarbejdstid, hyppigheden af sådanne vagter samt disses tidsmæssige udstrækning og belastning.

En lærer, der har en fast ugentlig aftenvagt, vil fx normalt være omfattet af kap. 4. Tilsvarende gælder for en lærer, der har en lørdags- eller en søndagsvagt hver 3. uge.

En lærer, der har aftenvagt en gang om måneden eller lørdags- eller søndagsvagt seks gange om året, vil derimod typisk være omfattet af bestemmelserne for lærere med almindelig dagarbejdstid.

I tvivlstilfælde træffes afgørelsen af ledelsen. Hvis en organisation finder, at reglerne er anvendt i strid med aftalens forudsætninger, kan spørgsmålet dog efterfølgende behandles efter de almindelige regler om behandling af faglig strid.

Hvis det findes hensigtsmæssigt, kan der indgås lokale aftaler, der præciserer afgrænsningerne på den enkelte arbejdsplads.

Når en lærer, hvis arbejdstid normalt er placeret inden for almindelig dagarbejdstid, lejlighedsvis arbejder uden for almindelig dagarbejdstid, bliver den pågældende ikke omfattet af kap. 4, men får ulempegodtgørelse og week-endgodtgørelse efter kap. 3.

Foretages der derimod en varig omlægning af arbejdstiden, fx fra dagtjeneste til skifteholdstjeneste, overgår læreren til bestemmelserne i kap. 4.

Dette gælder også, hvis omlægningen sker for en begrænset, men dog ikke ganske kortvarig periode, fx hvis en medarbejder i en måned som led i et projekt får omlagt sin normale dagtjeneste til skiftende vagter.

Der kan eventuelt indgås lokal aftale om, hvad der skal gælde under en sådan tidsbegrænset omlægning.

Bilag 1

Protokollat om arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler og frie fagskoler (PA)

§ 1. Område

Protokollatet omfatter lærere ved efterskoler og frie fagskoler.

§ 3. Lokalaftaler

Der kan lokalt indgås aftaler om arbejdstidsregler, som fraviger eller supplerer denne aftale.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 1:

Der henvises til rammeaftalen af 6. oktober mellem Finansministeriet og centralorganisationerne om decentrale arbejdstidsaftaler (Perst. nr. 064-99) samt Natpenge mv. for tjenestemænd i staten (Perst. nr. 019-06)

Stk. 2. Protokollat 1 om hviletid og fridøgn kan ikke fraviges ud over det, der følger af protokollatet.

Stk. 3. Fravigelse af regler om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler følger af bilag 1.10 til organisationsaftalen for Lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler. Reglerne om hviletid og fridøgn kan ikke fraviges ud over det, der følger af bilaget.

Kapitel 2. Samarbejdssporet

§ 4. Samarbejde på centralt niveau

Skatteministeriet/Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og LC/CO10 samarbejder om at indhente fælles viden fra ledelser og tillidsrepræsentanter på skoler/institutioner om erfaringer med samarbejdssporet, jf. bilag 4

Cirkulærebemærkninger til § 4:

De centrale parters samarbejde sker med henblik på at understøtte de lokale parters drøftelser om sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

§ 5. Samarbejde på skole-/institutionsniveau

Grundlag for ledelsens prioriteringer

Ledelse og tillidsrepræsentant drøfter overordnede målsætninger for skolen/institutionen og målsætninger for lærernes undervisning og øvrige opgaver, som ledelse og lærere vil arbejde for i den kommende normperiode. På baggrund heraf drøfter ledelse og tillidsrepræsentant ledelsens prioriteringer af lærernes arbejdstid.

Ledelsen har forud for drøftelsen skriftligt til tillidsrepræsentanten udleveret grundlaget for ledelsens prioriteringer, herunder ift. individuel forberedelse, det forventede gennemsnitlige undervisningstimental, de enkelte prioriterede indsatser og opgaver samt prioriteringernes eventuelle betydning for lærernes øvrige opgaver.

Herudover indeholder grundlaget information om beslutninger, projekter og lignende, som er fastlagt af skolens/institutionens bestyrelse og ledelse, og den forventede andel af arbejdstid, der medgår hertil, samt eventuelle økonomiske rammebetingelser, der har konsekvenser for prioriteringer af lærernes arbejdstid i den kommende normperiode.

Ved skoler/institutioner med løbende elevoptag og/eller holddannelse flere gange i normperioden, indeholder grundlaget endvidere oplysninger om forventede holddannelser i normperioden. Ved skoler/institutioner med døgnarbejdere, indeholder grundlaget endvidere det forventede gennemsnitlige antal kosttilsynstimer.

Cirkulærebemærkninger til § 5, stk. 1:

Grundlaget skal give indblik i og forståelse for ledelsens prioriteringer af lærernes arbejdstid. Der er ikke fastsat bestemte krav til, hvordan grundlaget udformes.

Drøftelsen sker med henblik på at understøtte sammenhæng mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

Stk. 2. Skole-/institutionsplan

Ledelsen udarbejder på baggrund af drøftelsen et forslag til en skole-/institutionsplan, som indeholder:

- Ledelsens prioriteringer og grundlaget for prioriteringerne, jf. stk. 1,
- overordnede beskrivelser af de prioriterede indsatser og opgavers indhold,
- beskrivelse af klasselærer-/kontaktlæreropgaven,
- hvad der forstås ved individuel forberedelse samt
- antal lærere på skolen/institutionen.

Cirkulærebemærkninger til § 5, stk. 2:

Klasselæreropgaven/kontaktlæreropgaven kan fordeles på flere.

Stk. 3. Ledelse og tillidsrepræsentant drøfter endvidere, hvordan der sikres transparens i planlægningen og opgavefordelingen. Ledelsen fastlægger efter drøftelse med tillidsrepræsentanten principper for lærernes tilstedeværelse, mødeaktiviteter og balance mellem den enkelte lærers selvtilrettelæggelse af arbejdstiden og det fælles kollegiale samarbejde.

Stk. 4. Samarbejds møde

Målsætningerne og skole-/institutionsplanen præsenteres på et møde mellem ledelsen og lærerne med henblik på, at lærerne kan kvalificere målsætningerne og skole-/institutionsplanen forud for, at ledelsen træffer endelig beslutning. I drøftelsen indgår den fælles viden, jf. § 5, stk. 5.

Cirkulærebemærkninger til § 5, stk. 4:

På skoler/institutioner, som er opdelt i afdelinger og/eller fordelt på flere geografiske lokaliteter, drøfter ledelse og tillidsrepræsentant, hvordan samarbejds møderne gennemføres, så formålet med møderne opfyldes.

Stk. 5. Fælles viden

Ledelse og tillidsrepræsentant samarbejder om at indhente fælles viden om, hvordan de arbejder med skolens/institutionens målsætninger samt erfaringer, som kan have betydning for ledelsens prioritering af lærernes arbejdstid og de opgaver, som lærerne skal varetage den kommende normperiode, samt principper for lærernes tilstedeværelse, mødeaktiviteter og balance mellem den enkelte lærers selvtilrettelæggelse af arbejdstiden og det fælles kollegiale samarbejde. Ledelsen udarbejder på baggrund heraf og forud for vedtagelse af skolens/institutionens budget for det kommende år mindst én gang årligt en skriftlig opsamling på erfaringer fra den forgangne normperiode. Tillidsrepræsentanten inddrages i udarbejdelsen med henblik på at kvalificere opsamlingen, inden den færdiggøres af ledelsen. Opsamlingen indgår i drøftelsen på samarbejds mødet, jf. § 5 stk. 4.

Cirkulærebemærkning til § 5, stk. 5:

Det er forudsat, at tillidsrepræsentanten har den fornødne tid til at kvalificere opsamlingen, herunder med inddragelse af lærerkollegiet.

Cirkulærebemærkninger til § 5:

Samarbejdet i § 5 tilrettelægges under hensyntagen til den konkrete skolestruktur og organisering og på en sådan måde, at formålet med drøftelserne muliggøres.

Skole-/Institutionsplanen bidrager til en kvalificeret drøftelse af prioriteringerne af lærernes arbejdstid samt prioriteringernes eventuelle betydning for lærernes øvrige opgaver.

Ledelse og tillidsrepræsentant kan aftale alternative fremgangsmåder for at inddrage lærerne og sikre transparens i ledelsens planlægning og prioriteringer af lærernes arbejdstid.

Parterne er enige om, at tillidsrepræsentanten må anvende den tid, der er nødvendig til hvervets forsvarlige udførelse, når der tages hensyn til såvel institutionens arbejdsopgaver som omfanget af tillidsrepræsentantens opgaver i relation til samarbejdet og øvrige opgaver.

Parterne er endvidere enige om at henlede opmærksomheden på, at de øgede krav til tillidsrepræsentanten bør medføre, at de får de nødvendige og tilstrækkelige vilkår for at udøve deres virke, herunder f.eks. den nødvendige tid og uddannelse samt tryk i ansættelsen.

Kapitel 2a. Fællesbestemmelser

§ 6. Arbejdstid

Den årlige arbejdstid udgør for fuldtidsbeskæftigede 1924 timer, inkl. ferie og søgnehelldage, bortset fra søgnehelldage der falder på ugedage, hvor læreren altid har fri. Arbejdstiden opgøres en gang årligt.

Cirkulærebemærkninger til § 6, stk. 1:

Den normale arbejdstid beregnes for en periode, den såkaldte normperiode. Normperioden er 1 år, medmindre andet er aftalt.

Ved ugedage, hvor den ansatte altid har fri, forstås for dagarbejdere lørdage og søndage, og for døgnarbejdere fridage i henhold til § 24.

Søgnehelldage er helldage, der ikke falder på en søndag. Helldage er skærtorsdag, langfredag, påskedag, 2. påskedag, St. bededag, Kristi himmelfartsdag, pinsedag, 2. pinsedag, juledag, 2. juledag og nytårsdag. Juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag er ikke helldage.

§ 5. Arbejdstid (PA)

Lærere og børnehaveklasseledere følger den til enhver tid gældende aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Indtil den 31. december 2021 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og indtil den 31. juli 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode, gælder stk. 3-6:

Stk. 3. Lærere følger den til enhver tid gældende aftale om arbejdstid i staten (statens arbejdstidsaftale), jf. dog stk. 2 og stk. 4-6.

Stk. 4. Arbejdstiden beregnes for en periode på et år (normperioden), og fristen for afspadsering er den følgende normperiode.

Stk. 5. Forud for hver normperiode udarbejder ledelsen en opgaveoversigt til den ansatte. Opgaveoversigten skal overordnet angive de arbejdsopgaver, den ansatte påtænkes at løse i normperioden.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 6:

Opgaveoversigten udarbejdes på baggrund af dialog mellem ledelse og lærer, hvor der blandt andet afstemmes forventninger til, om lærernes samlede arbejdstid er fyldt op med de tildelte opgaver. Der gives ikke med opgaveoversigten et bindende tilsagn til læreren om, hvilke opgaver den pågældende skal løse.

Ledelsen er løbende opmærksom på lærernes præsterede arbejdstid og drøfter eventuelle justeringer af opgaver/prioriteringer med den enkelte lærer efter behov.

Med indførelse af nye arbejdstidsregler er det ledelsens ansvar at være i løbende dialog med lærerne om tilrettelæggelse, udførelse og prioritering af arbejdet inden for deres arbejdstid. For at understøtte denne dialog kan der på den enkelte skole etableres et tidsregistreringssystem.

Der henvises herudover til bilag 1a.

Stk. 6. Hvis der i løbet af normperioden opstår behov for at ændre væsentligt på indhold eller omfang af de arbejdsopgaver, der fremgår af opgaveoversigten, drøftes dette snarest muligt mellem ledelsen og den ansatte, herunder drøftes eventuelle konsekvenser af ændringer.

§ 7. Deltid

Ved ansættelse på deltid nedsættes arbejdstiden, jf. § 6, og lønnen forholdsmæssigt.

§ 8. Plustid

Ansættelsesmyndigheden og læreren kan aftale en individuel arbejdstid, der er højere end den i § 6 anførte fuldtidsbeskæftigelse (plustid).

Cirkulærebemærkninger til § 8, stk. 1:

Plustid forudsætter en aftale mellem ansættelsesmyndigheden og læreren og bygger således på frivillighed.

Stk. 2. Den individuelt aftalte arbejdstid kan ikke udgøre mere end gennemsnitlig 42 timer om ugen.

Stk. 3. Ved aftale om plustid forhøjes arbejdstiden, jf. § 6, og lønnen forholdsmæssigt.

Cirkulærebemærkninger til § 8, stk. 3:

Den forhøjede løn udbetales også under fravær, hvor læreren har ret til sædvanlig løn, eksempelvis sygdom, barselsorlov, ferie samt omsorgsdage.

Den forhøjede løn lægges ligeledes til grund ved beregning af efterindtægt, fratrædelsesbeløb eller andre ydelser, der tager udgangspunkt i lærerens sædvanlige løn.

Stk. 4. Af den del af lønnen, der overstiger lønnen for fuldtidsbeskæftigelse, indbetaler ansættelsesmyndigheden et pensionsbidrag på 18 pct. til en supplerende, bidragsdefineret pensionsordning.

Cirkulærebemærkninger til § 8, stk. 4:

For lærere, der følger denne arbejdstidsaftale, beregnes pensionsbidraget med den i overenskomsten fastsatte procentsats af den forhøjede løn, og beløbet indbetales til den sædvanlige overenskomstmæssige pensionsordning.

Stk. 5. En individuel aftale om plustid kan af såvel læreren som ansættelsesmyndigheden opsiges til bortfald med 3 måneders varsel til udgangen af en måned, medmindre andet aftales.

Cirkulærebemærkninger til § 8, stk. 5:

Efter varslets udløb vender læreren tilbage til den beskæftigelsesgrad, der gjaldt før indgåelse af plustidsaftalen.

Cirkulærebemærkninger til § 6 stk. 5 i Cirkulære om organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler:
Ved merbeskæftigelse af fastere karakter foretages en ændring af lærerens/børnehaveklasselederens beskæftigelsesgrad (evt. tidsbegrænset).

§ 9. Opgaveoversigten

Efter drøftelse med læreren udarbejder ledelsen en opgaveoversigt, der angiver de opgaver, som læreren påtænkes at anvende sin arbejdstid på i normperioden.

Cirkulærebemærkninger til § 9, stk. 1:

Opgaverne skal fremgå af opgaveoversigten med en så tilstrækkelig detaljeringsgrad, at opgaveoversigten kan danne grundlag for, at ledelse og lærer sammen kan vurdere sammenhængen mellem lærerens tid og opgaver. Mindre opgaver kan samles i mere overordnede opgavekategorier. En kategori kan være "diverse mindre opgaver på skolen". Drøftelsen sker med henblik på at understøtte sammenhæng mellem lærerens arbejdstid og opgaver, samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

Stk. 2. På opgaveoversigten anføres endvidere den planlagte tid til undervisning, estimeret tid til individuel forberedelse, samlet estimeret tid til opgaver der planlægges indholdsmæssigt senere på året samt estimeret tid til opgaver, som ledelsen skønner til mindst 60 timer.

Cirkulærebemærkninger § 9, stk. 2:

Den estimerede tid på opgaveoversigten er vejledende. Det er ikke hensigten, at opgaveoversigten skal føre til et utilsigtet timetæller.

Ved skoler/ institutioner med løbende elevoptag og/ eller holddannelse flere gange i normperioden anføres ligesom for de øvrige skoler/ institutioner den planlagte tid til undervisning for hele normperioden.

Ved fastsættelsen af antal undervisningstimer tages højde for, om læreren er deltidsbeskæftiget, har nedsat tid som følge af aldersreduktion, efter- og videreuddannelsesaktiviteter samt større hverv og funktioner. For deltidsbeskæftigede mv. drøftes endvidere den pågældendes deltagelse i fælles aktiviteter, møder, teamsamarbejde mv.

Stk. 3. Opgaveoversigten udleveres til læreren senest 5 uger før normperiodens begyndelse.

Cirkulærebemærkninger til § 9, stk. 3:

Såfremt der i løbet af normperioden opstår nye større opgaver eller større ændringer af en planlagt opgaves indhold eller omfang, henvises til § 11.

Stk. 4. Ledelse og tillidsrepræsentant kan aftale en anden model for udarbejdelsen af opgaveoversigten, som kan danne grundlag for, at ledelse og lærer sammen kan vurdere sammenhængen mellem lærerens tid og opgaver.

Cirkulærebemærkninger til § 9, stk. 4:

En lokal model kan tilpasses de lokale forhold på skolen og bidrage til at skabe lokalt ejerskab.

§ 10. Forberedelse

Undervisning, fælles aktiviteter og øvrige opgaver skal planlægges på en måde, som muliggør, at lærerens forberedelsestid afvikles som sammenhængende og effektiv tid.

Cirkulærebemærkninger til § 10, stk. 1:

Forberedelse planlægges ikke til at ligge i elev-/ kursistpauser, hvor læreren har undervisning umiddelbart før og efter elev-/ kursistpausen. Elev-/ kursistpauser anvendes typisk til fx elev-/ kursistkontakt i tilknytning til undervisningen, klargøring og oprydning, skift af undervisningslokale, akut opstået behov for forberedelse i forbindelse med vikartime, rekreative formål, kopiering, sparring med kollegaer, beskæder til forældre m.fl., gårdvagt, eller lignende.

Stk. 2. Hvis læreren oplever, at den individuelle forberedelsestid reduceres, har læreren mulighed for at bede ledelsen om at placere forberedelsestiden. Den placerede individuelle forberedelsestid kan kun i særlige tilfælde, som følge af uforudset, akut opstået behov, anvendes til andre formål.

Cirkulærebemærkninger til § 10, stk. 2:

Det er ledelsens ansvar i samarbejde med læreren, at lærerens forberedelsestid ikke nedprioriteres og forsvinder i løbet af normperioden.

§ 2. Arbejdets tilrettelæggelse (PA)

Hver pause af over en halv times varighed medregnes i skoletiden med en tredjedel. Sammenlagt kan der dog højst indregnes i alt 2 timer pr. dag.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 1:

Hver pause af over en halv times varighed medregnes i arbejdstiden med en tredjedel. For lærere, der varetager tilsyn i spisepausen, medregnes tiden dog fuldt ud.

Stk. 2. I forbindelse med kostskoletilsyn, jf. § 3, kan der ikke planlægges med mere end én nattevagt i en weekend (fra fredag kl. 23 til mandag kl. 06) for den enkelte lærer, medmindre læreren er indforstået hermed, jf. aftale om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler, der er optaget som bilag 10 til organisationsaftalen.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2:

Bestemmelsen har til formål at virke begrænsende for, hvor mange timer den enkelte lærer kan planlægges med i en uge. Bestemmelsen finder ikke anvendelse i forbindelse med ekskursioner, studieture mv., hvori der indgår en hel weekend

§ 3. Kostskoletilsyn (PA)

Ved dagtjeneste mellem kl. 7.00 og kl. 23.00 medregnes den tid, hvor læreren har kostskoletilsyn, fuldt ud som arbejdstimer.

Stk. 2. Ved rådighedstjeneste mellem kl. 23.00 og kl. 7.00 medregnes tiden med 1/3 af arbejdstimetallet, når læreren kan opholde sig i sit eget hjem, og med 3/4, når læreren har pligt til at tage natophold i vagtværelse på skolen.

Stk. 3. Ved tilkald af over en halv times varighed i rådighedsperioden indregnes den fulde varighed af afbrydelsen som arbejdstid.

Stk. 4. Kostskoletilsynet for den enkelte lærer fastsættes til mindst 200 timer (frie fagskoler)/250 timer (efterskoler) og højst 650 timer årligt.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 4:

Ved tilrettelæggelsen af kostskoletilsynet tages behørigt hensyn til arbejdet med undervisning, forberedelse og skolens øvrige virksomhed. Omfanget af kostskoletilsyn for den enkelte lærer kan fraviges ved lokalaftale.

Stk. 5. For frie fagskoler, hvor kun en mindre del af eleverne bor på skolen, og for skoler uden elevboliger kan det i stk. 4 fastsatte mindstetimetalt fraviges.

§ 11. Ændringer i løbet af normperioden

Hvis der i løbet af normperioden opstår nye større opgaver eller større ændringer af en opgaves indhold eller omfang, beslutter lederen efter dialog med læreren, hvilken konsekvens den nye opgave/ændringen af opgaven har for lærerens samlede opgaver.

Cirkulærebemærkninger til § 11, stk. 1:

Ledelsen kan fx beslutte at ned- eller bortprioritere opgaver, at justere måden hvorpå opgaver løses, at opgaver omfordes til andre lærere, at lærerens nye samlede opgaver, i forbindelse med opgørelse af lærerens arbejdstid ved normperiodens udløb, vil kunne medføre overtid, hvis der ikke sker ændringer senere i perioden. I dialogen mellem leder og lærer iagttages et hensyn til at understøtte et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse. Varetagelse af undervisning på et undervisningshold, som forudsætter fornyet planlægning og/eller forberedelse, kan udgøre en større ændring. Ved manglende enighed om, hvorvidt der er tale om en ny større opgave eller større ændringer af en opgaves indhold eller omfang, inddrages tillidsrepræsentanten.

Ledelsen orienterer læreren skriftligt om ændringens konsekvens for lærerens samlede opgaver.

§ 12. Nyansatte lærere

Ved opgavefordeling tages særligt hensyn til nyansatte med henblik på at understøtte nyansattes mulighed for at få en god start på lærerlivet. Nyansatte lærere er lærere med mindre end to års beskæftigelse som lærer.

Cirkulærebemærkninger til § 12, stk. 1:

Der skal være opmærksomhed på antallet af undervisningstimer, at undervisningsopgaverne falder inden for nyansattes forudsætninger og erfaring med faget, at begrænse antallet af fag og klasser, ligesom der skal skabes rum for, at nyansatte kan reflektere over egen og andres praksis med henblik på udvikling i forhold til læreropgaverne herunder undervisningsopgaven, eventuelt forældresamarbejde, inklusion, samarbejde med øvrige personalegrupper samt andre opgaver, der understøtter lærerarbejdet.

§ 13. Ansatte, der er fyldt 60 år

For lærere, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 57 år, gælder, at når læreren fylder 60 år, nedsættes arbejdstiden med 175 timer årligt for fuldtidsbeskæftigede, hvis de anmoder om det, jf. dog stk. 4-6. For deltidsbeskæftigede og for ansatte frikøbt til organisationsarbejde reduceres de 175 timer forholdsmæssigt.

Cirkulærebemærkninger til § 13, stk. 1:

For lærere omfattet af Organisationsaftale for Lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler, kan det aftales, at disse timer eller dele heraf kan indsættes i timebanken, dog uden til-læg af 50 pct., jf. § 5, stk. 2 i protokollater om arbejdstid mv. for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler og § 4, stk. 2 i protokollater om arbejdstid mv for lærere ved efterskoler og frie fagskoler.

Stk. 2. Nedsættelsen af arbejdstiden sker fra den normperiode, hvor læreren fylder 60 år.

Stk. 3. Der kan ikke gives overarbejdsbetaling i de normperioder, hvor arbejdstiden er nedsat. Hvis normen overskrides, afspadsres de overskydende timer i den efterfølgende normperiode i forholdet 1:1.

Stk. 4. For følgende lærere, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 57 år, gælder, at når læreren fylder 60 år og anmoder herom, medregnes der 21 minutter i arbejdstiden pr. times undervisning:

- Lærere omfattet af Organisationsaftale for lærere m.fl. ved almen voksenuddannelse, forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning samt

- virksomhedsoverdragede lærere m.fl. fra almen voksenuddannelse til forberedende grunduddannelse, jf. § 12 til bilag 2 i Organisationsaftale for lærere m.fl. ved institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU).

Stk. 5. For lærere omfattet af Organisationsaftale for Fængselslærere m.fl., der pr. 31. juli 2013 er fyldt 57 år, gælder, at når læreren er fyldt 60 år og anmoder herom, nedsættes arbejdstiden med 170 timer årligt. Undervisningstimetallet i bestemmelsen om godtgørelse for undervisning ud over 750 timer, jf. § 11 stk. 1, i organisationsaftalen, nedsættes med 170 timer.

Stk. 6. Følgende lærere er ikke omfattet af stk. 1-5:

- Organisationsaftale for Ledere og lærere ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse, der udbyder de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser (herunder SOSU-skoler),
- Organisationsaftale for Lærere ved arbejdsmarkedsuddannelserne mv.,
- Organisationsaftale for Undervisningsassistenter ansat ved Skolen for Klinikassistenter, Tandplejere og Kliniske Tandteknikere (SKT),
- Organisationsaftale for Lærere m.fl. ved institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU) bortset fra virksomhedsoverdragede lærere fra almen voksenuddannelse omfattet af stk. 4 samt virksomhedsoverdragede lærere fra institutioner for erhvervsrettet uddannelse (undtaget SOSU-skoler) samt
- Organisationsaftale for Lærere, børnehaveklasseledere, skoleledere og undervisningskonsulenter i Dansk Røde Kors Asylafdeling.

§ 13 a. Ret til nedsat arbejdstid fra 60 år

Lærere har – når de fylder 60 år – ret til nedsat arbejdstid med op til 175 timer årligt mod tilsvarende lønnedgang. Læreren har fortsat fuld pensionsindbetaling i forhold til hidtidig beskæftigelsesgrad.

Stk. 2. Deltidsbeskæftigede har ret til en forholdsmæssig arbejdstidsnedsættelse.

Stk. 3. Retten til nedsat arbejdstid indtræder fra den normperiode, hvori læreren fylder 60 år.

§ 6. Særlig regel for ansatte, der er fyldt 60 år (PA)

Ansatte, der er fyldt 60 år, og som anmoder herom, tillægges 175 timer årligt, som den ansatte selv disponerer over. Det kan aftales, at disse timer eller dele heraf kan indsættes i timebanken, dog uden tillæg af 50 pct. efter § 4, stk. 1.

Stk. 2. Timerne medregnes fra den normperiode, hvori den ansatte fylder 60 år. Ansatte, der får tillagt timer efter stk. 1, kan ikke få overtidsbetaling. Hvis normen overskrides, afspadseres de overskydende timer i den efterfølgende normperiode i forholdet 1:1.

Stk. 3. Overarbejde, der er præsteret forud for den normperiode, hvori den ansatte første gang får tillagt timer efter stk. 1, vederlægges dog efter de almindelige regler.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder alene anvendelse for ansatte, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 57 år.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder ikke anvendelse fra den 1. januar 2022 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og den 1. august 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode.

Cirkulærebemærkning til § 6 stk. 5:

Bestemmelsen om aldersreduktion, der finder anvendelse fra den 1. januar 2022 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og den 1. august 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode, findes i § 13 i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten.

§ 7. Ret til nedsat arbejdstid for ansatte, der er fyldt 50 år (PA)

Ansatte, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 50 år, men ikke 57 år, har – når de fylder 60 år – ret til nedsat arbejdstid med op til 175 timer årligt mod tilsvarende lønnedgang.

Stk. 2. Deltidsansatte har ret til en forholdsmæssig arbejdstidsnedsættelse.

Stk. 3. Retten til nedsat arbejdstid indtræder fra den normperiode, hvori den ansatte fylder 60 år.

Stk. 4. Ansatte med nedsat arbejdstid efter denne ordning optjener fortsat fuld pensionsret.

Cirkulærebemærkning til § 5, stk. 4:

Der indbetales i overensstemmelse hermed et ekstra pensionsbidrag svarende til forskellen mellem det aktuelle, samlede pensionsbidrag og det samlede pensionsbidrag ved den hidtidige beskæftigelsesgrad.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder ikke anvendelse fra den 1. januar 2022 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og den 1. august 2021 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode.

Cirkulærebemærkning til § 7 stk. 5:

Bestemmelsen om aldersreduktion, der finder anvendelse fra den 1. januar 2022 for institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, og den 1. august 2022 for institutioner, der følger skoleåret som normperiode, findes i § 13a i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten.

§ 14. Opgørelse af arbejdstiden

Den præsterede arbejdstid opgøres således

1. Arbejdsdage medregnes med tiden mellem start- og sluttidspunkt for arbejdstiden. Pauser medregnes, hvis de varer mindre end 1/2 time og den ansatte står til rådighed for arbejdsgiveren og ikke må forlade arbejdsstedet.

Cirkulærebemærkning til § 14, stk. 1, nr. 1:

I arbejdstiden medregnes også arbejdstimer, som ikke er tidsmæssigt placeret af ledelsen. Ledelse og tillidsrepræsentant aftaler den praktiske håndtering af, hvordan eventuel selvtilrettelagt tid medregnes i arbejdstidens opgørelse, herunder ved dage med ret til fravær, jf. punkt 2. Håndteringen kan fx ske ved, at læreren registrerer arbejdstiden eller at læreren på forhånd meddeler, hvornår timerne præsteres. Arbejdstimer, som er godkendt af ledelsen eller har været nødvendige af hensyn til en forsvarlig varetagelse af arbejdet, fx tilfældig forlængelse af et forældremøde eller en akut opstået opgave i forbindelse med en elev, indgår i opgørelsen.

2. Dage med ret til fravær med løn medregnes med det antal arbejdstimer, læreren skulle have arbejdet den pågældende dag.

Cirkulærebemærkning til § 14, stk. 1, nr. 2:

I det antal arbejdstimer, som læreren skulle have arbejdet den pågældende dag, medregnes også arbejdstimer, der ikke er tidsmæssigt placeret af ledelsen. Såfremt intet andet er aftalt mellem ledelse og tillidsrepræsentant jf. punkt 1, medregnes den gennemsnitlige arbejdstid pr. anvendt arbejdsdag i normperioden. Fravær med ret til løn er fx sygedage og tjenestefrihed med løn. Ved længerevarende fravær af mere end 4 ugers varighed, fx sygefravær og fravær af familiemæssige årsager, medregnes for fuldtidsbeskæftigede 7,4 timer.

3. Afviklede feriedage medregnes.

4. Søgnehelligdage, bortset fra søgnehelligdage, der falder på ugedage, hvor læreren altid har fri, jf. § 6, medregnes med 7,4 timer pr. dag for fuldtidsbeskæftigede.
5. Afspadsring, som er afviklet i normperioden, medregnes.
6. Aldersreduktion medregnes, jf. § 13.
7. Med mindre andet aftales lokalt, gælder det, at lejrskoler, studieture mv. (arrangementer med overnatning), der udføres som en del af tjenesten, medregnes i arbejdstiden med 14 arbejdstimer og 10 timers rådighedstjeneste pr. døgn for lærere ansat ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler samt institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU).

For øvrige skoler/institutioner omfattet af denne arbejdstidsaftale gælder det, at lejrskoler, studieture mv. (arrangementer med overnatning), der udføres som en del af tjenesten, medregnes i arbejdstiden med 12 arbejdstimer og 12 timers rådighedstjeneste pr. døgn.

Udrejse- og hjemrejsedage medregnes ud fra konkret optælling, således at der først medregnes op til 14 arbejdstimer og herefter medregnes op til 10 timer rådighedstjeneste for frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler samt institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU). For øvrige skoler/institutioner medregnes først op til 12 arbejdstimer og herefter medregnes op til 12 timer rådighedstjeneste.

Rådighedstjeneste medregnes i arbejdstiden med 1/3 eller udbetales med sædvanlig timeløn gange 1/3 ved førstkommande lønudbetaling efter registrering.

Cirkulærebemærkning til § 14, stk. 1, nr. 7:

Ved indgåelsen af lokale aftaler tages der hensyn til lejrskolen/studieturens formål og længde samt elevsammenhængen.

Ved døgn forstås i denne sammenhæng kalenderdøgn, dvs. 24 timer fra døgnet begynder kl. 00.00 til det efterfølgende døgns begyndelse kl. 00.00.

Rådighedstjeneste medregnes med 1/3 pr. døgn, uanset om den ansatte tilkaldes til effektiv tjeneste under rådighedstjenesten.

Rejsetid i forbindelse med lejrskoler, studieture mv. (arrangementer med overnatning) medregnes efter nr. 7 ikke efter nr. 8.

8. Rejsetid i forbindelse med tjenesterejser medregnes, dog højst med 13 timer pr. døgn.

Cirkulærebemærkning til § 14, stk. 1, nr. 8:

Rejsetiden medregnes fuldt ud for rejser i såvel ind- som udland, men højst med 13 timer pr. døgn. Begrænsningen på de 13 timer gælder kun for selve rejsetiden. Ved døgn forstås i denne sammenhæng arbejdsdøgn, dvs. 24 timer regnet fra den pågældende arbejdsdags begyndelse.

9. Tilkald med mindre end 24 timers varsel medregnes med mindst 3 timer.

Cirkulærebemærkning til § 14, stk. 1, nr. 9:

Ved "tilkald" forstås, at læreren skal møde op på arbejdsstedet

10. Arbejdstimer, der er medgået til aftalt frikøb til organisationsarbejde, medregnes.

Cirkulærebemærkninger til § 14, stk. 1, nr. 10:

Arbejdstiden opgøres i timer og minutter, og der foretages ingen afrunding ved opgørelsen af den præsterede arbejdstid.

Stk. 2. Skal der på grund af til- eller fratræden i løbet af normperioden foretages en opgørelse af arbejdstiden, opgøres den i forhold til en normberegning på grundlag af 5 kalenderdage à 7,4 timer pr. uge i ansættelsesperioden.

Stk. 3. Lærere på frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler mv., der skal gennemføre mundtlige udtræksprøver som eksaminator og censor ved folkeskolens 9. klasses afgangsprøve, kan afregnes for opgaven på to måder:

- a) Opgaven medregnes i arbejdstiden, jf. stk. 1.
- b) Efter aftale mellem leder og lærer kan opgaven betales med en særlig timetakst, hvorved tiden til opgaven holdes uden for arbejdstidsopgørelsen. Timetaksten udgør 267,31 kr. (31/3 2012-niveau) pr. time. Timetaksten er pensionsgivende for overenskomstansatte, dog undtaget overenskomstansatte lærere, som har ret til tjenestemandslignende pension.

Stk. 4. Ledelsen udleverer til læreren en opgørelse over den præsterede arbejdstid mindst ved udgangen af hver 3. måned.

§ 15. Overarbejde

Hvis den præsterede arbejdstid har oversteget arbejdstiden for normperioden, jf. § 6 og § 14, stk. 2, godtgøres timerne med afspadsering af samme varighed med et tillæg på 50 pct. eller med timeløn med et tillæg på 50 pct.

Stk. 2. Deltidsbeskæftigedes arbejdstimer, der ikke overstiger arbejdstiden for fuldtidsbeskæftigelse, jf. § 6, godtgøres dog kun med afspadsering af samme varighed eller med almindelig timeløn.

Stk. 3. Hvis den præsterede arbejdstid har oversteget arbejdstiden for perioden, jf. § 8, stk. 4, (plustid), godtgøres timerne med afspadsering af samme varighed med et tillæg på 50 pct. eller med timeløn med et tillæg på 50 pct. Timer, der ikke overstiger arbejdstiden for fuldtidsbeskæftigelse, jf. § 6, godtgøres dog kun med afspadsering af samme varighed eller med almindelig timeløn.

Cirkulærebemærkninger til § 15:

Overarbejde skal være pålagt eller nødvendigt af hensyn til en forsvarlig varetagelse af tjenesten. Timelønnen beregnes som 1/1924 af årslønnen inkl. funktions- og kvalifikationstillæg på udbetalingsdatoen.

§ 4. Overarbejde [timebank] (PA)

Det kan aftales mellem den ansatte og skolens ledelse, at konstaterede overtimer overføres til en timebank med tillæg af 50 pct. med henblik på afspadsering i en senere normperiode.

Stk. 2. Ved en normperiodes begyndelse kan timebanken højst indeholde 200 timer. Det skal mellem den ansatte og skolens ledelse aftales, hvornår timebanken senest skal afspadseres. I forbindelse med en ansats fratræden skal timebanken opgøres, og evt. overskydende timebanktimer skal udbetales, dog uden tillæg af 50 pct.

§ 16. Afspadsering

Afspadsering skal gives i den efterfølgende normperiode.

Cirkulærebemærkninger til § 16, stk. 1:

Afspadsering gives som sammenhængende tid af minimum 4 timers varighed, medmindre andet aftales mellem leder og lærer. Resttimer gives som sammenhængende tid. Kan afspadseringen ikke gives i den efterfølgende normperiode, ydes i stedet overarbejdsbetaling ved den førstkommande lønudbetaling.

Stk. 2. Afspadseringstidspunktet skal varsles mindst 72 timer i forvejen.

Stk. 3. Hvis den ansatte er syg, når en planlagt afspadsering begynder, har den pågældende ikke pligt til at påbegynde afspadseringen.

§ 17. Tillæg for delt tjeneste

For tjeneste, der er opdelt i 3 dele, betales et tillæg på 61,22 kr. pr. gang (31/3 2012-niveau).

Stk. 2. Ved delt tjeneste, hvis samlede varighed inkl. de mellemliggende timer overstiger 11 timer, betales et tillæg på 6,59 kr. pr. time (31/3 2012-niveau) for den del af tjenesten, der ligger ud over 11 timer. Tillægget betales pr. påbegyndt halve time.

Stk. 3. Der kan ikke samtidig med tillæg for delt tjeneste ydes tillæg efter § 3 i aftale om natpenge mv. for ansatte i staten.

Cirkulærebemærkninger til § 17:

Ved beregningen af den delte tjenestes samlede varighed medregnes mellemliggende timer, hvor den ansatte har fri. Tillægget betales kun for timer, der ligger ud over 11 timer.

§ 18. Planlægning, hviletid og fridøgn

For fuldtidsbeskæftigede tilrettelægges den daglige arbejdstid på anvendte arbejdsdage med mindst 4 timer.

Cirkulærebemærkninger til § 18, stk. 1:

Deltidsbeskæftigede kan tilrettelægges med en lavere daglig arbejdstid ved enighed mellem lederen og læreren.

Stk. 2. Der er indgået aftale om dispensation fra hviletid/fridøgn, jf. Protokollat 1 om hviletid og fridøgn for lærere.

Stk. 3. Der er endvidere indgået aftale om dispensation fra reglerne om hviletid/fridøgn for efterskoler, jf. bilag 1.10 til organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler. Dette bilag finder anvendelse i stedet for protokollat 1 om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler.

Kapitel 3.

Særbestemmelser for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret inden for almindelig dagarbejdstid

§ 19. Arbejdstidens tilrettelæggelse

Arbejdet tilrettelægges normalt på hverdage, mandag til fredag, inden for den daglige arbejdstid kl. 7.30-17.00. Den daglige arbejdstid skal så vidt muligt være samlet. På skoler, hvor dele af undervisningstiden normalt ligger uden for 7.30-17.00, kan arbejdet dog tilrettelægges i overensstemmelse med skolens åbningstid.

Cirkulærebemærkninger til § 19, stk. 1:

Skoler, hvor dele af undervisningstiden normalt ligger uden for 7.30 – 17.00, er fx aftenundervisning ved voksenuddannelserne og AMU-aktiviteter.

Det er forudsat, at ledelsen tager hensyn til den ansatte ved den konkrete arbejdstilrettelæggelse, herunder ved så vidt muligt at undgå skæv arbejdsbelastning.

Stk. 2. Ændringer i den planlagte arbejdstid uden for tidsrummet fra kl. 7.30 til kl. 16.30 skal varsles med mindst 4 uger, medmindre andet aftales med tillidsrepræsentanten. Ledelsen kan undtagelsesvis med et kortere varsel beslutte at ændre den planlagte arbejdstid, således at starttidspunktet er tidligere og/eller sluttidspunktet senere end tidsrummet fra kl. 7.30 til kl. 16.30.

Cirkulærebemærkninger til § 19, stk. 2:

Med undtagelsesvis forstås ændringer, som ikke er systematiske.

§ 20. Ulempegodtgørelse

For arbejde i tidsrummet fra kl. 17 til kl. 06 eller i weekender, på sønehelligdage, grundlovsdag efter kl. 12 samt juleaftensdag efter kl. 14 ydes et tillæg svarende til 25 pct. af nettotimelønnen inkl. faste tillæg, dog mindst 32,77 kr. (grundbeløb 31. marts 2012).

Stk. 2. Ulempegodtgørelsen efter stk. 1 kan efter aftale mellem ledelsen og læreren konverteres til afspadsring.

Stk. 3. Hvis læreren er syg, når en planlagt afspadsring begynder, har den pågældende ikke pligt til at påbegynde afspadsringen.

Stk. 4. Lærere, som ydes ulempegodtgørelse eller tilsvarende ydelser i henhold til andre aftaler, ydes ikke ulempegodtgørelse efter denne bestemmelse.

Cirkulærebemærkninger til § 20, stk. 4:

Lærere efter denne bestemmelse er lærere, som er omfattet af Organisationsaftalen for lærere m.fl. på forberedende grunduddannelse (FGU).

Cirkulærebemærkninger til § 20:

Ulempetillægget ydes for arbejde, der efter ordre eller godkendt tjenestefordeling udføres i følgende tidsrum:

Hverdage: Fra kl. 17 til kl. 06 (inkl. mandag morgen).

Weekender: Fra lørdag kl. 00 til søndag kl. 24.

Sønehelligdage: Fra kl. 00 til kl. 24.

Grundlovsdag: Fra kl. 12 til kl. 24.

Juleaftensdag: Fra kl. 14 til kl. 24.

Der ydes således også tillæg for arbejde i tidsrummet fra kl. 17 til kl. 19 på hverdage.

Tillægget efter § 20 udbetales uafhængigt af eventuel overarbejdsgodtgørelse efter de almindelige regler eller eventuel weekendgodtgørelse efter § 21.

Ulempe tillæg udbetales efter afvikling ved den førstkommande lønudbetaling efter registrering, medmindre andet aftales.

§ 21. Weekendgodtgørelse

Arbejde i weekender eller på sønehelligdage godtgøres med afspadsring af samme varighed med et tillæg på 50 pct. eller med timeløn med et tillæg på 50 pct.

Stk. 2. Arbejdstid, der godtgøres efter stk. 1, indgår ikke i arbejdstidsopgørelsen efter § 14.

Stk. 3. Der ydes herudover tillæg efter § 20.

Stk. 4. Hvis læreren er syg, når en planlagt afspadsring begynder, har den pågældende ikke pligt til at påbegynde afspadsringen.

Cirkulærebemærkninger til § 21:

Weekendgodtgørelsen ydes for arbejde, der efter ordre eller godkendt tjenestefordeling udføres i tidsrummet fra lørdag kl. 00 til søndag kl. 24 og på sønehelligdage fra kl. 00 til kl. 24.

Arbejde i weekender eller på sønehelligdage udløser et tillæg på 50 pct., uanset om der er tale om almindelig tjeneste, pålagt overarbejde eller en deltidsbeskæftiget lærers ekstraarbejde inden for fuldtidsnormen.

Godtgørelse i form af afspadsring kan gives såvel før som efter den pågældende weekend eller sønehelligdag (omlægning af tjenesten).

Afspadsringen medregnes på afviklingstidspunktet i arbejdstidsopgørelsen som anden afspadsring, jf. § 14.

Hvis afspadsringen ikke gives i den efterfølgende normperiode, ydes i stedet kontant godtgørelse ved den efterfølgende lønudbetaling.

Der ydes ikke herudover erstatningsfridage, kompensation for mistede fridage eller godtgørelse for overarbejde.

Ved arbejde i weekenden ydes både tillæg efter § 20 og weekendgodtgørelse efter § 21.

§ 22. Tillæg ved deltagelse i lejrskole mv.

Der ydes et ikke-pensionsgivende tillæg på 163,64 kr. (31/3 2012-niveau) pr. påbegyndt dag for deltagelse i lejrskoler, hytteture, studieture mv. (arrangementer med overnatning). Tillægget ydes i stedet for ulempegodtgørelse, jf. § 20.

Stk. 2. Afvikles arrangementer, jf. stk. 1, på lørdage, søndage og helligdage, ydes et ikkepensionsgivende tillæg på 372,20 kr. (31/3 2012-niveau) pr. påbegyndt dag. Tillægget ydes i stedet for ulempegodtgørelse, jf. § 20, og weekendgodtgørelse, jf. § 21.

Kapitel 4.

Særbestemmelser for lærere, hvis arbejdstid normalt er placeret helt eller delvist uden for almindelig dagarbejdstid

§ 23. Arbejdets tilrettelæggelse

Fastlæggelsen af arbejde på lørdage, søndage og helligdage samt placering af fridage, jf. § 24, meddeles læreren 4 uger forud for hver 3 måneders periode. Sker der ændringer, skal læreren orienteres så tidligt som muligt og normalt ikke med et varsel på mindre end 96 timer. Såfremt det sker med mindre end 96 timer, medregnes 1/3 arbejdstime pr. omlagt time i arbejdstidsopgørelsen.

Cirkulærebemærkning til § 23:

Det er forudsat at ledelsen tager hensyn til læreren ved den konkrete arbejdstilrettelæggelse, herunder ved så vidt muligt at undgå skæv arbejdsbelastning. Med formulering "skæv arbejdsbelastning" menes skæv arbejdsbelastning hen over normperioden og således ikke arbejde på skæve tidspunkter af døgnet.

§ 24. Fridage

Læreren har ret til mindst 26 fridage i hver 3 måneders periode. Antallet af fridage forhøjes med antallet af eventuelle søgnehelligdage i perioden, bortset fra søgnehelligdage, der falder på ugedage, hvor læreren i forvejen altid har fri.

Stk. 2. En fridag skal være på mindst 40 timer. Hvis der indgår et helt kalenderdøgn, anses fridagen dog for givet, hvis den er på mindst 36 timer.

Stk. 3. Hvis der gives 2 fridage i sammenhæng, skal den samlede frihed være på mindst 64 timer. Hvis der indgår 2 hele kalenderdøgn, anses fridagene dog for givet, hvis den samlede frihed er på mindst 56 timer. Hvis der gives mere end 2 fridage i sammenhæng, skal de øvrige fridage have en længde på mindst 24 timer.

Stk. 4. Arbejdstiden tilrettelægges sådan, at læreren så vidt muligt får 2 sammenhængende fridage pr. uge.

Stk. 5. Mindst 30 fridage pr. år skal placeres på søn- eller helligdage.

Cirkulærebemærkninger til § 24, stk. 5:

Ved ansættelse i dele af et år nedsættes retten til søn- og helligdagsfrihed forholds-mæssigt.

Søn- og helligdage, der falder i ferie- eller sygefraværperioder, medregnes ved opgørelsen af de 30 dage.

Cirkulærebemærkninger til § 24:

Ud over fridage efter § 24 kan der forekomme dage, hvor læreren holder fri på grund af afspadsering, samt dage, hvor læreren ikke er sat til tjeneste, fordi tjenesten på andre arbejdsdage er længere end en gennemsnitlig arbejdsdag.

Bestemmelserne om fridages længde, placering, inddragelse mv. gælder ikke for sådanne arbejdsfri dage.

§ 25. Hvis en fastlagt fridag undtagelsesvis inddrages, godtgøres den præsterede arbejdstid med afspadsering af samme varighed med et tillæg på 50 pct. eller med timeløn med et tillæg på 50 pct. Godtgørelsen beregnes dog på grundlag af mindst 6 timer for hver mistet fridag.

Stk. 2. Arbejdstid, der godtgøres efter stk. 1, indgår ikke i arbejdstidsopgørelsen efter § 14.

Cirkulærebemærkninger til § 25, stk. 1 og 2:

Uanset arbejdets faktiske varighed ydes der godtgørelse for mindst 6 timer for hver fridag, der inddrages, dvs. mindst 9 timers afspadsring eller løn for 9 timer.

Godtgørelse i form af afspadsring kan gives såvel før som efter den inddragne fridag (omlægning af tjenesten).

Afspadsringen medregnes på afviklingstidspunktet i arbejdstidsopgørelsen som anden afspadsring, jf. § 14, nr. 2.

Hvis afspadsring ikke er sket inden udløbet af den følgende normperiode, ydes kontant godtgørelse ved den efterfølgende lønudbetaling.

Der ydes ikke herudover erstatningsfridage, kompensation for mistede fridage eller godtgørelse for over- eller merarbejde.

Stk. 3. Tidspunktet for afspadsring skal varsles mindst 72 timer i forvejen.

Stk. 4. Hvis læreren er syg, når en planlagt afspadsring begynder, har den pågældende ikke pligt til at påbegynde afspadsringen.

Cirkulærebemærkninger til § 25, stk. 3 og 4:

Hvis afspadsringen ligger i direkte forlængelse af fri- eller feriedage, skal varslingen under alle omstændigheder ske, før fri- eller feriedagene påbegyndes.

Cirkulærebemærkninger til § 25:

Afspadsring gives som sammenhængende tid af minimum 4 timers varighed, medmindre andet aftales mellem leder og lærer. Resttimer gives som sammenhængende tid.

§ 26. Ulempegodtgørelse

Før hver fulde 37 timers arbejde, der udføres i tidsrummet fra kl. 17 til kl. 06, optjenes 3 timers afspadsring.

Stk. 2. Ved aften- og natjenester, dvs. tjenester, hvor mere end 4 timer ligger inden for tidsrummet fra kl. 15 til kl. 07, optjenes dog 3 timers afspadsring for hver fulde 37 timers arbejde, der er udført i dette tidsrum.

Stk. 3. Regnskabet over optjent afspadsring opgøres ved normperiodens udløb.

Stk. 4. Hvis den optjente afspadsring ikke er afviklet senest 6 måneder efter normperiodens udløb, godtgøres timerne med overarbejdsbetaling.

Stk. 5. Der ydes herudover tillæg efter aftalen om natpenge mv. for tjenestemænd i staten eller tilsvarende aftaler.

Stk. 6. Lærere, som ydes ulempegodtgørelse eller tilsvarende ydelser i henhold til andre aftaler, ydes ikke ulempegodtgørelse efter denne bestemmelse.

Cirkulærebemærkninger til § 24, stk. 6:

Lærere efter denne bestemmelse er lærere, som er omfattet af Organisationsaftalen for lærere og børnehaveklasseludere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler eller Organisationsaftalen for lærere m.fl. på forberedende grunduddannelse (FGU).

Kostskoletillægget for lærere på efterskoler jf. Organisationsaftalens § bilag 1.1 punkt 8 træder i stedet for § 26 se side 38

Kapitel 5. Ikrafttræden og opsigelse

§ 27. Ikrafttræden og opsigelse

For skoler/institutioner, der følger kalenderåret som normperiode, gælder aftalen fra 1. januar 2022, jf. dog stk. 2 og 5.

Stk. 2. Følgende bestemmelser gælder fra 1. oktober 2021 med henblik på, at alle dele af aftalen kan virke senest fra kalenderåret 2022:

- § 5. Samarbejde på skole-/institutionsniveau ift. kalenderåret 2022
- § 9. Opgaveoversigten ift. kalenderåret 2022
- § 10. Forberedelse ift. kalenderåret 2022.
- § 12. Nyansatte lærere ift. kalenderåret 2022.
- § 18. Tilrettelæggelse af den daglige arbejdstid ift. kalenderåret 2022.
- §§ 19 og 23. Arbejdets tilrettelæggelse ift. kalenderåret 2022.

Stk. 3. For skoler/institutioner, der følger skoleåret som normperiode, gælder aftalen fra 1. august 2022, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 4. Følgende bestemmelser gælder fra 1. januar 2022 med henblik på, at alle dele af aftalen kan virke senest fra skoleåret 2022/2023:

- § 5. Samarbejde på skole-/institutionsniveau ift. skoleåret 2022/2023.
- § 9. Opgaveoversigten ift. skoleåret 2022/2023.
- § 10. Forberedelse ift. skoleåret 2022/2023.
- § 12. Nyansatte lærere ift. skoleåret 2022/2023.
- § 18. Tilrettelæggelse af den daglige arbejdstid ift. skoleåret 2022/2023.
- §§ 19 og 23. Arbejdets tilrettelæggelse ift. skoleåret 2022/2023.

Stk. 5. § 13a om ret til nedsat arbejdstid fra 60 år gælder fra 1. august 2021 for skoler/institutioner, der følger skoleåret som normperiode, og fra 1. januar 2022 for skoler/institutioner, der følger kalenderåret som normperiode.

Stk. 6. Statens arbejdstidsaftale af 10. oktober 2019 (Medst.nr. 082-19) finder ikke anvendelse for ansatte omfattet af Aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten fra 1. januar 2022 for skoler/institutioner, der følger kalenderåret som normperiode og fra 1. august 2022 for skoler/institutioner, der følger skoleåret som normperiode.

Stk. 7. Aftalen kan skriftligt opsiges af aftalens parter med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst til den 31. marts 2024.

København, den 1. juli 2021.

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Centralorganisation af 2010 - CO10
Jesper K. Hansen

Skatteministeriet, Medarbejder-
og Kompetencestyrelsen
Pernille Jung

§ 8. Ikrafttræden mv. (PA)

Dette protokollat har virkning fra 1. april 2021.

Stk. 2. Samtidig ophæves protokollat af 4. marts 2020 om Arbejdstid mv. for lærere ved efterskoler samt frie fagskoler.

Stk. 3. Protokollatet kan opsiges samtidig med organisationsaftalen efter reglerne i samme. Såfremt organisationsaftalen opsiges, betragtes nærværende protokollat samtidig som opsagt.

København, den 24. juni 2022.

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Skatteministeriet,
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Pernille Jung

Bilag 2

Rådgivningsmulighed

Det frie skoleområde (frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler)

1.

I tilfælde af, at samarbejdet mellem ledelse og tillidsrepræsentant ikke fungerer, kan ledelse og tillidsrepræsentant sammen anmode den relevante skoleforening og den faglige organisation om i fællesskab at yde bistand til at forbedre samarbejdet. På efterskoleområdet kan ledelse og tillidsrepræsentant sammen eller hver for sig anmode Børne- og Undervisningsministeriet og den faglige organisation om i fællesskab at yde bistand til at forbedre samarbejdet. En mulig løsning er, at parterne sammen forpligter ledelse og tillidsrepræsentant til at anvende et procesværktøj.

2.

I tilfælde af, at bistand jf. pkt. 1. ikke har ført til, at samarbejdet mellem ledelse og tillidsrepræsentant fungerer, eller der ikke har kunnet opnås enighed om at søge bistand, kan ledelse eller tillidsrepræsentant hver for sig eller sammen anmode de centrale parter om fælles rådgivning til at forbedre samarbejdet. I rådgivningen indgår, at de centrale parter anviser mulige løsninger og/eller forslag til det lokale samarbejde med henblik på, at ledelse og tillidsrepræsentant med udgangspunkt heri finder en løsning. De centrale parter bistår i fornødent omfang i de lokale drøftelser. En mulig løsning er, at de centrale parter sammen forpligter ledelse og tillidsrepræsentant til at anvende et procesværktøj.

Cirkulærebemærkninger:

Mulige løsninger og/eller forslag kan fx udledes af de centrale parters inspiration fra erfaringer på skoler/institutioner, hvor samarbejdet anses for velfungerende.

Erhvervsskoler mv., SOSU, FGU, AMU, VUC

1.

I tilfælde af, at samarbejdet mellem ledelse og tillidsrepræsentant ikke fungerer, kan ledelse eller tillidsrepræsentant hver for sig eller sammen anmode Børne- og Undervisningsministeriet og den relevante faglige organisation om i fællesskab at yde bistand til at forbedre samarbejdet. En mulig løsning er, at parterne sammen forpligter ledelse og tillidsrepræsentant til at anvende et procesværktøj.

2.

I tilfælde af, at bistand jf. pkt. 1. ikke har ført til, at samarbejdet mellem ledelse og tillidsrepræsentant fungerer, kan ledelse og tillidsrepræsentant hver for sig eller sammen anmode de centrale parter om fælles rådgivning til at forbedre samarbejdet. I rådgivningen indgår, at de centrale parter anviser mulige løsninger og/eller forslag til det lokale samarbejde med henblik på, at ledelse og tillidsrepræsentant med udgangspunkt heri finder en løsning. De centrale parter bistår i fornødent omfang i de lokale drøftelser. En mulig løsning er, at de centrale parter sammen forpligter ledelse og tillidsrepræsentant til at anvende et procesværktøj.

Cirkulærebemærkninger:

Mulige løsninger og/eller forslag kan fx udledes af de centrale parters inspiration fra erfaringer på skoler/institutioner, hvor samarbejdet anses for velfungerende.

Øvrige områder (Danske Røde Kors Asylafdelinger, fængselslærere og lærere ved SKT)

I tilfælde af at samarbejdet mellem ledelse og tillidsrepræsentant ikke fungerer, kan ledelse og tillidsrepræsentant hver for sig eller sammen anmode om rådgivning hos de centrale parter til at forbedre samarbejdet. I rådgivningen indgår, at de centrale parter anviser mulige løsninger og/eller forslag til det lokale samarbejde med henblik på, at ledelse og tillidsrepræsentant med udgangspunkt heri finder en løsning. De centrale parter bistår i fornødent omfang i de lokale drøftelser. En mulig løsning er, at de centrale parter sammen forpligter ledelse og tillidsrepræsentant til at anvende et procesværktøj.

Cirkulærebemærkninger:

Mulige løsninger og/eller forslag kan fx udledes af de centrale parters inspiration fra erfaringer på skoler/institutioner, hvor samarbejdet anses for velfungerende.

Bilag 3

Aftale om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden

Men henblik på implementering af Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden som ændret ved Rådets direktiv 2000/34/EF af 22. juni 2000 aftales følgende:

Anvendelsesområde

§ 1. Aftalen gælder for tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte samt for ansatte omfattet af overenskomster indgået på den ene side af eller efter bemyndigelse fra Finansministeriet og på den anden side af de underskrivende centralorganisationer eller organisationer, der er tilsluttet disse.

Stk. 2. Aftalens bestemmelser finder anvendelse, i det omfang der ikke i de enkelte kollektive aftaler, overenskomster mv. er fastsat regler, der som minimum giver de ansatte tilsvarende rettigheder.

Stk. 3. Aftalen finder ikke anvendelse, hvis der i særlovgivningen eller i bestemmelser med hjemmel heri er fastsat regler om tilrettelæggelse af arbejdstiden, der som minimum svarer til direktivets beskyttelsesniveau.

Stk. 4. Aftalen finder ikke anvendelse, når særlige forhold i tilknytning til visse specifikke aktiviteter i den offentlige tjeneste, f.eks. i de væbnede styrker eller inden for politiet, eller til visse specifikke aktiviteter i civilbeskyttelsestjenesterne på afgørende vis taler herimod, jf. artikel 2 i Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet samt artikel 1, stk. 3, i arbejdstidsdirektivet.

Stk. 5. Aftalen finder ikke anvendelse på mobile ansatte, jf. § 2, nr. 5, som er omfattet af forordning (EØF) 3820/85 af 20. december 1985 om harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport.

Definition af aftalens begreber

§ 2. I denne aftale defineres:

”arbejdstid” som det tidsrum, hvori den ansatte er på arbejde og står til rådighed for arbejdsgiveren, herunder pauser, der medregnes i arbejdstiden

”hviletid” som det tidsrum, der ikke er arbejdstid

”natperioden” som tidsrummet mellem kl. 22.00 og kl. 05.00

”natarbejder” som en ansat, der regelmæssigt udfører mindst 3 timer af sin daglige arbejdstid i natperioden eller som arbejder mindst 300 timer i dette tidsrum inden for en periode på 12 måneder

”mobil ansat” som en ansat, der er en del af rejsende eller flyvende personale, som er ansat af en institution, der udfører passager- eller godstransport ad vej eller luftvej.

Daglig og ugentlig hviletid

§ 3. Den daglige og ugentlige hviletid fremgår af arbejdsmiljølovgivningen samt af de aftaler om hviletid og fridøgn, der indgås i tilknytning hertil.

Pauser

§ 4. En ansat, hvis daglige arbejdstid overstiger 6 timer, har ret til en pause af et sådant omfang og med en sådan placering inden for arbejdsdagen, at formålet med pausen tilgodeses.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse for:

1. ansatte, hvis arbejdstid som følge af særlige træk ved det udførte arbejde ikke kan måles og/eller fastsættes på forhånd
2. ansatte, der selv har væsentlig indflydelse på arbejdets tilrettelæggelse
3. mobile ansatte.

Ugentlig arbejdstid

§ 5. Den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid reguleres af de enkelte overenskomster, aftaler mv.

Stk. 2. Den gennemsnitlige arbejdstid i løbet af en syvdages periode må dog ikke overstige 48 timer, inkl. overarbejde, beregnet over en periode på 4 måneder. Perioder med årlig betalt ferie og perioder med sygeorlov medtages ikke i eller er neutrale i forhold til beregning af gennemsnittet.

Stk. 3. Hvis arbejdstiden i henhold til overenskomst, aftale mv. opgøres over en periode, der overstiger 4 måneder, træder denne periode i stedet for den i stk. 2 nævnte opgørelsesperiode, dog således at perioden maksimalt kan udgøre 12 måneder.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 finder ikke anvendelse for:

1. ansatte, hvis arbejdstid som følge af særlige træk ved det udførte arbejde ikke kan måles og/eller fastsættes på forhånd
2. ansatte, der selv har væsentlig indflydelse på arbejdets tilrettelæggelse.

Natarbejde

§ 6. Den normale arbejdstid for natarbejde må i gennemsnit beregnet over en periode på 4 måneder ikke overstige 8 timer pr. periode på 24 timer.

Stk. 2. Natarbejdere med særlig risikofyldt beskæftigelse eller beskæftigelse, der indebærer en betydelig fysisk eller psykisk belastning, jf. arbejdsmiljølovens § 57, må ikke arbejde mere end 8 timer inden for en 24 timers periode, i hvilken de udfører natarbejde.

Stk. 3. Ansatte skal tilbydes gratis helbreds kontrol, inden de påbegynder beskæftigelse med natarbejde, og derefter med regelmæssige mellemrum på mindre end 3 år.

Stk. 4. Natarbejdere, der har helbredsproblemer, som påviseligt skyldes natarbejdet, skal i videst muligt omfang overføres til passende dagarbejde.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse for:

1. ansatte, hvis arbejdstid som følge af særlige træk ved det udførte arbejde ikke kan måles og/eller fastsættes på forhånd
2. ansatte, der selv har væsentlig indflydelse på arbejdets tilrettelæggelse
3. mobile ansatte.

Fravigelser fra aftalens bestemmelser

§ 7. Vedkommende ministerium, styrelse eller institution kan efter aftale med de(n) pågældende personaleorganisation(er) eller disses lokale repræsentanter fravige aftalens bestemmelser inden for de rammer, der er fastsat i artikel 17 i direktivet om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden.

Stk. 2. Hvis der ikke lokalt kan opnås enighed om fravigelser af den i stk. 1 nævnte karakter, kan spørgsmålet, hvis en af parterne måtte ønske det, henvises til forhandling mellem Finansministeriet og den/de berørte centralorganisation(er).

Ikrafttræden og opsigelse

§ 8. Aftalen træder i kraft den 1. april 2021. Samtidig ophæves aftale af 18. juli 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden.

Stk. 2. Aftalen kan opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 1. april.

København, den 2. juli 2021

Offentligt Ansattes Organisation
(Det Statslige Område)
Rita Bundgaard

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Frederik Sindberg Walther

CO10 – Centralorganisationen af 2010
Jesper K. Hansen

Akademikerne
Lars Qvistgaard

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Bilag 4

Samarbejde på centralt niveau

Skatteministeriet/Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og LC/CO10 samarbejder, jf. aftalens § 4, om at indhente fælles viden fra ledelser og tillidsrepræsentanter på institutioner/skoler om erfaringer med samarbejdssporet.

De centrale parter samarbejder med henblik på at understøtte de lokale parter drøftelser om sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

Den indhentede fælles viden danner grundlag for årlige drøftelser mellem parterne på centralt niveau om erfaringer med samarbejdssporet på tværs af skoler/institutioner inden for de respektive skoleformer omfattet af aftalen, jf. afsnit A nedenfor.

Den indhentede fælles viden understøtter endvidere de centrale parter rolle i rådgivningssporet, jf. bilag 2.

De centrale parter indhenter fælles viden fra skoler/institutioner ved gennemførelse af i alt tre surveys, jf. neden for afsnit B.

A. Drøftelser mellem de centrale parter

Skatteministeriet/Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og LC/CO10 afholder årligt et antal møder med henblik på at drøfte erfaringer med samarbejdssporet på skoler/institutioner inden for samme eller sammenlignelige områder/skoleformer. På grundlag af den indhentede fælles viden drøfter parterne, hvordan arbejdstidsaftalen understøtter det lokale samarbejde, og om aftalen opfylder sit formål i relation til at understøtte de lokale parter drøftelser om sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.

Parterne holder mindst et årligt møde med henblik på at drøfte erfaringer med samarbejdssporet på følgende skoleformer/områder:

- Det frie skoleområde,
- Erhvervsskoleområdet, herunder forsvarets civile faglærere, fængselslærere, lærere ved SKT samt AMU
- FGU
- VUC
- SOSU
- Lærere og børnehaveklasseledere ved Dansk Røde Kors Asylafdeling

De centrale parter aftaler de nærmere rammer for drøftelserne, herunder deltagerkredsen, idet sigtet også er at udveksle og drøfte erfaringer med samarbejdssporet inden for skole-/institutionsformerne.

B. Indhentning af fælles viden

De centrale parter gennemfører i fællesskab surveys (spørgeskemaundersøgelse) med henblik på at indhente fælles viden om erfaringer med samarbejdssporet på tværs af skoler/institutioner og skoleformer.

Gennemførelse af surveys bidrager endvidere til at understøtte, at ledelse og tillidsrepræsentant på den enkelte skole/institution sammen forholder sig til, hvordan arbejdstidsaftalen bidrager til kvalificerede lokale drøftelser om ledelsens prioritering af lærernes arbejdstid.

Der udarbejdes en fælles survey, som stiles til ledelse og tillidsrepræsentant på skolerne/institutionerne med opfordring til at indsende en fælles besvarelse. Besvarelserne indsendes til de centrale parter efter nærmere fastlagte bestemmelser.

Parterne er enige om, at de fælles surveys på skole-/institutionsniveau til brug for de centrale parter fokuserer på, hvordan ledelse og tillidsrepræsentant vurderer, at samarbejdet har fungeret i forhold til de elementer af samarbejdssporet, som er indeholdt i aftalens § 5, herunder hvordan formålet med samarbejdet vurderes at være opfyldt.

Parterne udarbejder i fællesskab de konkrete spørgsmål til brug i surveyen: Spørgsmålene baseres på følgende tematiske indholdselementer:

- 1) Hvorvidt de lokale parter oplever, at de enkelte elementer i samarbejdssporet bidrager til kvalificerede drøftelser af ledelsens prioriteringer af lærernes arbejdstid:
  - Grundlaget for ledelsens prioriteringer
  - Skole-/institutionsplanen
  - Samarbejds mødet
  - Indhentelse af fælles viden og erfaringer.
- 2) Hvorvidt samarbejdssporet skaber transparens i planlægningen og opgavefordelingen samt i forhold til ledelsens prioritering af lærernes arbejdstid.
- 3) Hvorvidt de enkelte elementer i samarbejdssporet har givet lærerne et indblik i og forståelse for ledelsens prioriteringer af lærernes arbejdstid og bidraget til balance mellem den enkelte lærers selvtilrettelæggelse af arbejdstiden og det fælles kollegiale samarbejde.
- 4) Hvorvidt drøftelserne i samarbejdssporet har understøttet sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver samt et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse.
- 5) Hvorvidt opgaveoversigten har bidraget til at understøtte sammenhængen mellem lærernes arbejdstid og opgaver.
- 6) Hvorvidt det på skoler/institutioner, som er opdelt i afdelinger og/eller på flere geografiske lokaliteter, er lykkedes at tilrettelægge samarbejdet herunder afholdelse af samarbejds mødet på en sådan måde, som opfylder formålet med samarbejdssporet.
- 7) Hvorvidt de lokale parter har anvendt de procesværktøjer, der er udarbejdet af de centrale parter.

Spørgeskemaet til brug for surveyen indledes med grunddata herunder om skoleform, skole/institution (anonymiseres).

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen indsamler og opbevarer data.

Tidsmæssig placering af surveys

Medmindre andet aftales mellem parterne gennemføres der tre surveys som følger:

- Der gennemføres en første survey medio 2023, med henblik på opsamling af viden og erfaringer med samarbejdssporet i forbindelse med planlægning af skoleåret 2022/2023 og 2023/2024 hhv. kalenderåret 2023 fsva. de skoler/institutioner, som anvender kalenderåret som normperiode. (*Erfaringer fra de første hele gennemløb af årshjulet - som grundlag rådgivningssporet og erfaringsudveksling*).

- Der gennemføres en anden survey primo 2025 med henblik på opsamling af viden og erfaringer med samarbejdsporet i forbindelse med planlægningen af skoleåret 2024/2025 hhv. kalenderårene 2024 og 2025 fsva. de skoler/institutioner som anvender kalenderåret som normperiode. *(Erfaringer fra gennemløb af årshjul efter forventet begyndende fastlagt lokal praksis for samarbejdet).*
- Der gennemføres en tredje survey medio 2026 med henblik på opsamling af viden og erfaringer med samarbejdssporet i forbindelse med planlægning af skoleåret 2025/2026 og 2026/2027 hhv. kalenderåret 2026 fsva. de skoler/institutioner, som anvender kalenderåret som normperiode. *(Erfaringer fra gennemløb af årshjul efter forventet fastlagt lokal praksis for samarbejdet baseret på indbenede erfaringer fra tidligere år - som grundlag for rådgivningssporet og erfaringsudveksling).*

Bilag

Lærer på efterskoler er omfattet af et særligt cirkulære om aftale om fravigelse af regler om hviletid og fridøgn for lærere ved efterskoler. Bilag 1.10 i Cirkulære om organisationsaftale for lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og frie fagskoler af 28. juni 2022. Side 56.

Protokollat 1. Hviletid og fridøgn

Den daglige hvileperiode kan nedsættes fra 11 til 8 timer op til 12 gange pr. normperiode for den enkelte lærer. Det kan lokalt aftales, at nedsættelsen kan ske op til 20 gange pr. normperiode.

Stk. 2. Delt tjeneste kan ikke overstige en sammenhængende periode på 12 timer, med mindre det aftales lokalt.

Stk. 3. Der kan højst være op til 10 døgn mellem 2 fridøgn. Der kan lokalt indgås aftale om, at der kan være op til 12 døgn mellem 2 fridøgn.

Stk. 4. Under deltagelse i lejrskoler, studieture mv. (arrangementer med overnatning) ses bort fra kravet om daglig hvileperiode. Såfremt opholdet mv. strækker sig over en weekend, omlægges det ugentlige fridøgn, så der kan være indtil 12 døgn mellem 2 fridøgn.

Cirkulærebemærkninger til protokollat 1:

Ledelsen skal tilrettelægge arbejdet inden for de rammer, der er fastsat i arbejdsmiljølovgivningen og i aftalen om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, jf. bilag 2.

I tilfælde, hvor arbejdsmiljølovens regler om hvileperiode og fridøgn fraviges, skal der ydes tilsvarende kompenserende hvileperioder eller fridøgn. Hvor forholdene undtagelsesvis er af en sådan art, at det ikke er muligt at yde kompenserende hvileperioder eller fridøgn, skal der ydes passende beskyttelse.

Det forudsættes, at der tages størst muligt hensyn til læreren ved den konkrete arbejdstilrettelæggelse. Dette indebærer bl.a., at tjenesteplaner skal bekendtgøres så tidligt som muligt, og at ændringer heri tilsvarende skal varsles så tidligt som muligt.

Det forudsættes endvidere, at tillidsrepræsentanten orienteres, hvis det overvejes at gennemføre mere principielle ændringer i arbejdstilrettelæggelsen og/eller tjenestefordelingen, således at den pågældendes eventuelle bemærkninger kan indgå i overvejelserne.

Opmærksomheden henledes endelig på samarbejdsaftalens regler om information og drøftelse af arbejdspladsens forhold, herunder bl.a. beslutninger, der kan føre til betydelige ændringer i arbejdets tilrettelæggelse.

DEL 3:

Overenskomstdækning af pensionerede

Cirkulære om aftale om
Overenskomstdækning af pensionerede
(cirkulære af 11. maj 2022, Medst.nr. 028-22)

Cirkulære om aftale om overenskomstdækning af pensionerede

Generelle bemærkninger

1. Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, Offentligt Ansattes Organisationer (Det Statslige Område), CO10 – Centralorganisationen af 2010, Lærernes Centralorganisation og Akademikerne har indgået vedlagte aftale af 11. maj 2022 om overenskomstdækning af pensionerede. Aftalen er en opfølgning på resultatet af forhandlingerne i 2021 mellem skatteministeren, Centralorganisationernes Fællesudvalg og Akademikerne.
2. Formålet med aftalen er navnlig at forenkle bestemmelserne om (fælles)overenskomsternes og organisationsaftalernes dækningsområde og at gøre det nemmere for tjenestemænd og andre, der er fratrukket og gået på pension, at genoptage beskæftigelsen, hvis de ønsker det, og dermed medvirke til at afhjælpe manglen på arbejdskraft. Der skal være sket en faktisk og reel fratrukkelse. Derimod er det ikke hensigten med aftalen at tilskynde til, at tjenestemænd m.fl. går på pension med henblik på ansættelse i henhold til (fælles)overenskomst og/eller organisationsaftale.
3. Aftalens § 2, stk. 2, omfatter personer, der ansættes med virkning fra den 1. juni 2022 eller senere.
4. Aftalens § 2, stk. 3, omfatter allerede ansatte, dvs. personer, der er ansat efter en individuel kontrakt med virkning før den 1. juni 2022. Ansættelsesmyndigheden fastsætter tidspunktet for den ansattes overgang til ansættelse efter den relevante (fælles)overenskomst og/eller organisationsaftale efter drøftelse med den ansatte. Overgangen skal ske snarest muligt, dog senest fra den 1. januar 2023.
5. Ved den ansattes overgang til ansættelse efter (fælles)overenskomst og/eller organisationsaftale, jf. pkt. 4, bortfalder den individuelle kontrakt. Der kan aftales løntillæg og andre vilkår efter bestemmelserne i (fælles)overenskomsten og/eller organisationsaftalen.
6. Aftalens bestemmelse om undtagelser fra (fælles)overenskomsternes og organisationsaftalernes dækningsområde indarbejdes senere i (fælles)overenskomster og organisationsaftaler sammen med den generelle cirkulærebemærkning.

Ikrafttræden

7. Cirkulæret har virkning fra den 1. juni 2022.

Skatteministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

Den 11. maj 2022

Carl Erik Johansen

Bilag 1**Aftale om overenskomstdækning af pensionerede**

§ 1. I (fælles)overenskomster og organisationsaftaler, der er indgået på den ene side af eller efter bemyndigelse fra Skatteministeriet og på den anden side af de underskrivende centralorganisationer eller tilsluttede organisationer, foretages følgende ændring:

Bestemmelsen om undtagelser fra (fælles)overenskomstens eller organisationsaftalens dækningsområde (typisk i (fælles)overenskomstens eller organisationsaftalens § 1) formuleres således:

”Stk. X. Overenskomsten [organisationsaftalen] omfatter ikke:

- 1) Tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. med ret til tjenestemandspension, der er ansat i
  - a) staten og folkekirken,
  - b) kommuner, regioner, folkeskolen, kommunale fællesskaber og statslige-kommunale fællesskaber mv.,
  - c) Grønlands Selvstyre og de grønlandske kommuner,
  - d) statsfinansierede virksomheder,
  - e) virksomheder på tilskudsområder,
  - f) koncessionerede virksomheder eller
  - g) aktieselskaber.
- 2) Personer, der er afskediget med ret til rådighedsløn eller ventepenge fra de områder, der er nævnt i nr. 1.”

Generel cirkulærebemærkning:

Det er en forudsætning for ansættelse af pensionerede efter overenskomsten [organisationsaftalen], at der er sket en faktisk og reel fratreden.

Pensionerede ansættes efter en individuel kontrakt, hvis ansættelsen ikke er omfattet af en (fælles)overenskomst og/eller organisationsaftale. Den individuelle kontrakt skal indeholde bestemmelser om løn og andre vilkår for ansættelsen. Der skal knyttes en pensionsordning til ansættelsen med indbetaling af pensionsbidrag, der skal være på niveau med pensionsbidraget i sammenlignelige (fælles)overenskomster og/eller organisationsaftaler. Indbetaling af pensionsbidrag kan dog undlades, hvis ansættelsen ikke varer ud over 12 måneder, eller hvis der er tale om få timers beskæftigelse om ugen. I disse tilfælde udbetales pensionsbidraget som løn.

§ 2. Aftalen har virkning fra den 1. juni 2022.

Stk. 2. Pensionerede tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. fra de områder, der er nævnt i § 1 (stk. X, nr. 1), og personer, der får understøttelse eller egenpension fra en pensionsordning, som det offentlige har ydet tilskud til, og som ansættes med virkning fra den 1. juni 2022 eller senere, omfattes af overenskomsten [organisationsaftalen].

Stk. 3. Pensionerede tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. fra de områder, der er nævnt i § 1 (stk. X, nr. 1), og personer, der får understøttelse eller egenpension fra en pensionsordning, som det offentlige har ydet tilskud til, og som er ansat med virkning før den 1. juni 2022, omfattes af overenskomsten [organisationsaftalen] senest fra den 1. januar 2023.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2 og 3:

Bestemmelserne omfatter personer, som hidtil ikke har været omfattet af (fælles)overenskomsten og/eller organisationsaftalen, jf. den hidtidige bestemmelse om dækningsområde.

Stk. 2 omfatter personer, der ansættes med virkning fra den 1. juni 2022 eller senere.

Stk. 3 omfatter allerede ansatte. Ansættelsesmyndigheden fastsætter tidspunktet for den ansattes overgang til ansættelse efter (fælles)overenskomsten og/eller organisationsaftalen efter drøftelse med den ansatte. Overgangen skal ske snarest muligt, dog senest fra den 1. januar 2023.

Allerede ansatte, som er ansat efter (fælles)overenskomst og/eller organisationsaftale, vil fortsat være omfattet af (fælles)overenskomsten og/eller organisationsaftalen, selv om de anmoder om at få udbetalt en opsat tjenestemandspension fra en tidligere ansættelse.

København, den 11. maj 2022

Offentligt Ansattes Organisationer
(Det Statslige Område)
Rita Bundgaard

Skatteministeriet
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Carl Erik Johansen

CO10 – Centralorganisationen af 2010
Jesper Korsgaard Hansen

Lærernes Centralorganisation
Gordon Ørskov Madsen

Akademikerne
Lisbeth Lintz